

GORDON ŠAJRES

DOK CENA 8 DINARA
HOLIDEJ BROJ 63
DOŠAO JE TIHO
I UŠAO U LEGENDU

ZOV MRŽNJE

GORDON ŠAJRES

ZOV MRŽNJE

— Ful kečeva — rekao je Dok Holidej mirno spuštajući karte na sto.

Trojica njegovih pajtaša su unezvereno pogledali niz lepo poredanih karata čije su šare živahno odudarale od zelene čoje. Bio je to slom. U banci se nalazilo više od pet stotina dolara. Četvrti veliki ulog i četvrti Dokov dobitak. Tog čoveka kao da je služila slepa sreća, kao da je znao šta imaju u rukama. Prepuštao im je male uloge kao da se igra, mami ih, a kada su oni, ohrabreni uspehom uletali u krupniju igru, odnosio je gomilu zelenih šuštavih novčanica i okruglih srebrnih dolara nagomilanih na sredini stola.

Ležernim, ravnodušnim pokretom Holidej je privukao dobit i metodičnim pokretom složio novac.

— Za večeras je dosta — rekao je otresajući pepeo sa svoje tanke „havana” cigare. — Ako gospoda nemaju ništa protiv, ja bih sada prekinuo.

— Da prekinete!? Ne može to tako. Digli ste više od dve hiljade do-

lara i dugujete nam revanš. To je osnovni red — izustio je jetko jedan od partnera.

— Revanš?! Pa, rekao sam maločas da igram još samo jednu igru. Uostalom, spreman sam da vam revanš pružim sutra. Ionako ćemo biti ovde — rekao je Holidej ustajući.

Trojica igrača su ga neprijateljski ispratila pogledom.

— Uobražena njuška! — progundao je jedan. — Misli da mu je sve dozvoljeno zato što je imao malo sreće. Ali, neće tako lako proći. Sačekaju ga sutra kad ga sreća bude manje služila. Hoćemo li da nastavimo — obratio se ostaloj dvojici.

— Ja neću više. Izgubio sam skoro sve što sam imao.

— Ni meni se ne igra — rekao je treći stavljajući u džep nekoliko preostalih novčanica. — Uostalom ne vidim ni razloga za igru — čak i ako bi me poslužila sreća ne bih imao od koga da naplatim. Ti si skoro švorc.

Prvi kočkar je besno pogledao partnera, ali nije ništa odgovorio. To je bila sušta istina. Veći deo od onih dve hiljade dalara koje je Dok dobio pripadao je njemu i u novčaniku je imao još samo nešto sitnine. Vraški peh da naleti na nekog tipa koji ne samo što je umeo da igra već je u igri imao sreće.

— Krčmaru — pozvao je Holidej vlasnika saluna koji je nešto poslova u maloj kuhinji iza šanka. — Ne volim da nosim metalan novac. Promeni mi ove srebrnjake u papir.

Omalen, spečenog lica čovek po imenu Kejzi kome je pripadala mala krčma, prišao je šanku na koji je Holidej složio nekoliko kupa srebrnjaka, pogledao zrikavim očima džentlmena u tamnom odelu i onda opet novac i nasmešivši se uz kratko „si senjor“ odbrojao desetak novčanica koje je ponosno izvadio iz hromirane staromodne registar kase.

Posao mu nije išao loše. Kada je pre desetak godina „Vels Fargo“ kompanija ponudila znatnu nagradu onome ko otvori postaju na raskršnici puteva između Stenovitih planina na istoku, Grand Mese na severu i Mese Verde na jugu, on nije ni slutio da će mu se posao tako unosno razvijati. Najpre je uz postaju izgradio sasvim malu krčmu, a kada je diližansa počela saobraćati dva puta nedeljno podigao je malo veću zgradu od kamena u kojoj je za vreme letnjih žega vladala prijatna hladovina. Pored putnika koji su putovali diližansom, u krčmu su svraćali i drugi gosti koje je vetar nosio sa severa, juga, istoka i zapada i posao je cvetao. Ali, na žalost, nisu svi bili tako ugladeni i pristojni kao ovaj džentlmen u tamnom odelu koji je za sobu platio pet dolara i da nije ni trepnuo. Često je mbrao da se nosi sa svakakvim šljama, problematičnim tipovima, skitnicama, protuvama svih vrsta, ljudima spremnim na sve.

U takvim slučajevima pomagala mu je kratka dvocevka koju je uvek držao spremnu ispod tezge. Takav je bio život u nepreglednim bespućima Dalekog zapada, ali, on se nije žalio. Bio je zadovoljan.

— Evo senjor — rekao je kežeći lice u ljubazan osmeh.

— Recite koliko ćemo još čekati na diližansu iz Fort Grinvuda? — upitao je Holidej.

— Ne znam tačno. Sve zavisi od toga da li vojska smatra da su putevi dovoljno bezbedni.

— To može i da potraje.

— Može, ali ne verujem. Čejeni će morati da se vrate u svoj rez-

vat. Oni koji se ne vrate, biće počišćeni.

— Zar baš tako? — mahnuo je glavom Dok. — Pa, kako je došlo do toga da napustite rezervat?

— Kako? Ima mnogo razloga. Maltretiranje, glad, svašta. A poslednja kap u čaši je bila pogibija jednog mladog čejetskog ratnika.

Holidej je upitno pogledao krčmara.

— Da. Pre nekoliko dana je ovuda prošla diližansa iz Vernala u Utahu i jedan luckasti i obesni idiot se hvalio kako je ustrelio nekog mladog Čejena koji je jašući svog konja prišao blizu diližansi.

— Šta je hteo, da napadne putnike? — upitao je Dok.

— Ne, jednostavno se utrkiavao sa zapregom kao što to mladići često rade. To se već i ranije događalo. Znae kakvi su mladi ljudi... I ovaj je hteo da isproba brzinu svog konja, poigravao se oko diližanse, jednom bezobzirnog i obesnog čoveku se to nije svidelo... PAF! Opalio je iz pištolja, i dečak je pao mrtav. Eto!

— Hm! — zlovoljno je izustio Holidej.

— Možete se ljutiti koliko hoćete ali, tako je bilo. I naravno, kada su to čuli, Čejeni su se pobunili. Nekolicina mladih ratnika je napustila rezervat i saobraćaj je zaustavljen. Vojska je povelala spregovore da Čejenima da neko zadovoljenje i odštetu, ali to će potrajati. Dok se pre govori ne okončaju niko ne garantuje bezbednost putnika i to je, verovatno razlog što nisu stigla kola koja čekate.

— Hm — ponovio je Holidej — to znači da se može desiti da dosta dana, uživamo vaše gostoprimstvo.

— Možda, možda — izustio je krčmar pokušavajući da prikrije zadovoljstvo, jer je prekid linije za nje ga značio dobru zaradu. — Ne brinite senjor, biće to brzo uređeno, a dotle ćemo se truditi da vam boravak u ovoj postaji ne bude dosadan.

— Ljubazno od vas — primetio je Holidej rezignirano.

Već drugi dan čekao je u ovoj pustinjskoj postaji dolazak diližanse koja je trebalo da ga odnese do Ouk Ridža u Južnom Utahu. Kada je napustio Kenon Siti nije pošao nikuda određeno, ukrcao se jednostavno na prvu diližansu i krenuo bez cilja. Po dolasku u postaju odlučio se da promeni pravac i pođe u Ouk Ridž, jer mu je to ostavljao nekoliko časova vremena za partiju pokera sa trojicom kockara koje je zatekao u postaji. Čekanje se, međutim, produžilo duže nego što je očekivao i partija pokera, uprkos krupnim ulozima bila je mučnija nego obično. Jednom reči, boravak u kamentoj postoji činio mu se sve manje podnošljiv.

— Pivo — zatražio je Dok u želji da bilo čime skрати vreme čekanja koje se nepodnošljivo otezalo.

Krčmar je natočio pivo i spustio čašu na šank ispred Holideja. Dodir čaše i drvene površine šanka poistovetio se s udaljenim pucnjem koji je odjeknuo negde daleko u brežuljcima. Pucanj se jedva probio u unutrašnjost krčme, najpre jedan, a zatim još nekoliko, brzih bez daha, očajničkih. Nekoliko minuta kasnije

tišinu koja je nastala posle pucnjeva prekinuo je topot kopita i malo zatim pred postajom se zaustavio jedan usamljeni konjanik.

— Prokleti crvenokošci — prode-
rao se sračući s konja.

Kejzi i još dvojica slučajnih gostiju koji su istrčali da vide šta se događa zaustili su da upitaju pridošlicu šta se desilo, ali im ovaj nije dao vremena.

— Viski — razdrao se ulazeći u krčmu. — Kejzi, nitkove, daj mi dupli viski, bilo kakav, samo nek je dupli. Požuri, gade, šta si zinuo!

— U čemu je stvar, Šeferse — zapitao je krčmar. — Čemu tolika žurba?

— Čemu žurba? Zamalo, što nisam izgubio skalp. Misliš li da to nije razlog za žurbu?

— Jeste, jeste — složio se krčmar nalivajući Šefersu čašu viskija. — Naišao si na Čejene, je li?

— Tačno! Nisam se nadao. Ali, nisu ni oni očekivali da će naići na Šefersa. Dočekali su nas u zasedi ali ja sam ohladio dvojicu i pobegao ovamo. Hju je na žalost, ostao na mestu zasede.

— Hju? Hoćeš da kažeš da je Hju Menčem mrtav?

— To, baš to. Pao je s konja sa strelom u grudima. Koliko sam mogao da procenim, bio je smrtno pogođen, a i ako nije, dosada su ga crvenokošci dokrajčili.

— Kako se to desilo?

— Reći ću vam kad ispijem još jedan viski. Uh — odahnuo je prihvatajući se čaše — nismo očekivali da su Indijanci u preriji. Čuli smo da se o tome priča, ali smo smatrali da ljudi preteruju. A bilo nam je

i dosadilo. Uzeli smo plate i pošli da tražimo drugi posao — počeo je Šefers priču i u predahu iskapio natusu čašu.

— Zar niste znali da sa Čejenima nema šale?

— Znali smo, ali smo računali da nije tako opasno. Shvatili smo ozbiljnost situacije tek kad je bilo kasno. Hju je jahao prvi i prvi je dobio strelu. Nije stigao ni „a“ da kaže. Daj još viskija Kejzi, ne sklanjaj tu flašu ili ću ti glavu razbiti. — Zapretio je Šefers krčmaru.

— Eh, zar te je prijateljski pozdrav sa grupicom Čejena toliko izbezumio — podsmehnuo mu se Kejzi.

— Video bih kako bi ti izgledao da su ti strele fijukale oko ušiju. Slušaj, imam ja više hrabrosti nego trojica takvih kao što si ti, ali, sve bih više voleo nego da Čejenima padnem šaka.

— Čuo sam da su opaki — umešao se jedan od kockara.

— Nego šta. Hju je odavno u ovim krajevima i poznavao je njihove običaje. Čejeni su samo malo manje opasni od Apača.

— Opasni ili ne, sada nema više ničega da se plašiš. Mene neće napasti.

— Pa šta? Koga je briga za tebe. Ne mogu ovde da ostanem pola godine.

— Ako ti se više sviđa da budeš skalpiran ti pođe kuda si hteo.

— I bih, samo kad bih našao još trojicu spremnih na rizik. Sam nemam nikakvih izgleda da se probijem.

— Pošto znaš na čemu si, sedi lepo ovde i sačekaj da vojska reši problem.

— I moraću... ako mi plata istraje. Kod tebe je viski skuplji nego u Nju Orleansu.

— Otkud znaš? Nikad nisi bio u Nju Orleansu.

— Šalim se. Naspí mi još jednu čašu. Moram da proslavim današnji dan... kao da sam se po drugi put rodio.

— Za ovaj svet je bilo sasvim dovoljno da se takva vagabunda rodi jedanput — našalio se krčmar naličujući mu čašu. — Ovo ja častim.

Holidej je stajao naslonjen na šank i bez reči slušao kaubojevo pripovedanje. Šta da radi? Ova mala usamljena postaja svakim trenutkom mu je postajala sve nepodnošljivija. Na svojim lutanjima prolazio je kroz mnoga mesta, i uvek je morao da nastavi put mimo svoje volje. Uvek mu je stavljano do znanja da je nepoželjan i da bi za sve bilo najbolje da se ukrca u prvu dilžansu. Sada je bilo obrnuto. Prvi put niko ga nije terao, a on je neodoljivo želeo da ode! Čudna je ljudska priroda pomislio je, uvek nezadovoljna stanjem stvari. Možda je život kakav sam vodio dobar, možda mi odgovara!

— Ovi prokleti Čejeni su nas zatorili kao miševе u mišolovci — opet se javio Šefers' gnevno. — Jeste li čuli da u Arizoni vojska plaća dvadeset dolara za skalp svakog mrtvog Apača?

Dok se zgrozio. Čuo je da se tako nešto zaista događa u predelima nastanjenim Apačima koji su sve dotada uspeali da sačuvaju svoju slo-

vodu. Borili su se ogorčeno protiv svih koji su ugrožavali njihovu egzistenciju, i rezultat je bio poražavajući! Poražavajući za belce, takozvane civilizovane doseljenike! Za ubijenog apača država je plaćala nagradu kao da se radilo o divljoj zveri.

— Znao sam nekog Mičema — nastavio je Šefers — pre nego što je pošao u lov na Apače bio je zamkar. Ali, utvrdio je da mu se lov na Apače više isplati. Ludo, zar ne? — obratio se Holideju.

— Da, ludo — odgovorio je Dok posle kraćeg ćutanja gledajući Šefersa mračnim pogledom.

Šefers se zbunio.

— Vi kao da ne odobravate postupak prema Indijancima?

— Zar je to važno — odgovorio je Dok preko volje. .

— Nije važno, ali, drukčije biste mislili da su vam Indijanci zapalili ranč i oterali stoku ili eventualno pobili porodicu.

— Ne znam kako bih se osećao da sam u takvom položaju, ali sam siguran da biste vi drukčije mislili da ste na mestu Apača ili Čejena. Na kraju, ovo je njihova zemlja i oni s pravom smatraju da su oštećeni i ugroženi — oštro je odgovorio Holidej.

— Šta te vi, neki zastupnik Indijanaca... od onih koji na Istoku mute vodu i tvrde da smo suviše surovi prema njima — narogušio se Šefers.

— Zastupam obično samo sebe, čoveče — odrezao je Dok kao da bo de nožem — ali ovo nema veze s tim. Smatram da uzimamo sebi više

prava nego što je pravično. Ali, na žalost, to što ja smatram neće im po moći da prežive — zaključio je Dok sumorno.

Šefers je učutao, ali je između njega i Doka ostao zid nepoverenja i neprijateljstva. Što je još tragičnije, ostali su prećutno delili Šefersovo mišljenje i samo ih je Holidejevo autoritativno držanje sprečavalo da se s njim razračunaju. Doku pak to nije mnogo smetalo, jer nikada nije ni računao na razumevanje njegovih gledišta. U tišini je otpio gutljaj piva i izvadio skupocenu tabakeru kada se iz daljine začuo topot konja u trku. Malo zatim pred postajom se zaustavio par oznojenih konja i dvojica jahača su skoro utrčali u krčmu unoseći sa sobom miris konjskog znoja. Holidej je zainteresovano pogledao i pogled mu je zastao prikovan iznenađenjem.

Jedan od konjanika bila je žena. Mlada, lepa, žena. Odevena u dugačku suknju za jahanje, čizme od finog, mekanog boksa, bluzu od tankog, providnog platna i utegnuta prslukom od jelenske kože koji joj je isticao struk i bedra, izgledala je više kao dama iz nekog jahačkog kluba u Nju Orleansu nego kao žena koju bi čovek mogao očekivati da sretne na Dalekom zapadu. Zadržana od brzog jahanja stajala je na ulazu u kućmu, duge crvene kose rasute po ramenima i nekoliko trenutaka odmeravala pogledom iznenađujuće odlučnosti. Svi prisutni po smatrali su je nemi od divljenja.

— Ima li ovde pravih ljudi — progovorila je melodičnim glasom posle male pauze.

— Kako to mađam misli — osvestio se Kejzi.

— Mislim tako kako sam rekla... pitala sam dovoljno jasno.

— Ako ste pitali ima li ljudi koji znaju šta je lepa žena, onda ste naišli na prave — javio se jedan od Dokovih partnera doterujući kratko potkresani brk.

— Nisam to mislila — hladno je odmerila ridokosa kockara. — Mislila sam ima li ljudi koji su spremni da za dobru platu pođu i pomognu čoveku u nevolji.

— Eh, ovo nije nikakvo dobrotvorno društvo. Zavisi koliko se plaća i šta treba učiniti — prevaleo je Šefers preko jezika posle kratke pauze.

— Plata je pet dolara na dan, stan i hrana i sto dolara nagrade po završenom poslu. Je li to dovoljno? — pogledala je ridokosa Šefersa.

— Hm, primamljivo. Samo... šta stoji iza te primamljive ponude? — začkiljio je Šefers očima.

— Bilo šta da stoji nagrada je dobra. Vi ste kauboj, koliko vidim — odmerila je ridokosa Šefersa. — Imate u najboljem slučaju deset dolara nedeljno. Ja vam nudim četiri puta više.

— Za takvu lepoticu kao što ste vi, vredi raditi i za četiri puta manji iznos — iskrivio je kockar lice u nešto što je trebalo da bude galantan osmeh.

— Komplimente primam samo od sebi ravnih, mister — presekla ga je ridokosa. — Dakle, da li je neko voljan da pođe sa mnom. Ako nije, idemo dalje, jer nemamo vremena za gubljenje.

— Ne rekoste šta treba raditi — insistirao je Šefers.

— Treba se uhvatiti u koštac sa bandom nasilnika koji već dve nedelje drže pod opsadom imanje mog muža.

— Vašeg muža? Je li to neki lični obračun?

— Tako nešto.

— A koliko je tih što ga drže pod opsadom i ko ih vodi?

— Zar je važno ko ih vodi?

— Eh, madam, važno je. Ako je to neki čovek od glasa, onda niste baš preplatili uslugu koju tražite.

— Šef bande je neki mladić. Zove se Ronald Džejvit ali vam to ime ne može ništa da znači.

— Ronald Džejvit? Džejvit... to ime mi je nekako poznato — počeo je Kejzi po glavi. — Pa da, poznavao sam nekog Džeremi Džejvita. Imao je malo imanje na dva dana jahanja odavde.

Ridokosi se zagledala u Kejzija. — Ronald je njegov sin.

— Sin Džeremi Džejvita. Džeremi je bio pošten čovek, koliko znam. Čudnovato da je njegov sin pošao stranputicom.

— Zašto? Takve se stvari događaju — odgovorila je ridokosa. — Uostalom, nisam došla ovamo da bih raspravljala o nečijem poštenju već da angažujem ljude koji imaju hrabrost.

— Čekajte malo, madam — ponovo se umešao Šefers. — Ovaj Kejzi je pametna glava i ne pita tek onako. Kad pošten čovek pribegne nasilju, onda za to mora da postoji neki razlog. Istina, sam razlog se nas ne tiče, ali ako neko ima ikakav razlog da nešto čini, onda on i gri-

ze. A sa čovekom koji grize nema šale. Valjda znate šta hoću da kažem? — završio je Šefers.

— Znam, znam. Dobro, sedam dolara na dan i ostalo kao što je rečeno. Ko je voljan da pođe?

— Pretpostavljam da vam je jasno zbog čega sam tražio objašnjenja — isprsi se Šefers važno — ja idem.

— Razmišljao sam nešto — ponovo se javio kockar koji je u duelu sa Dokom izgubio sav novac. — Ovde više nema šta da se traži. Ništa me ne zadržavam da vam se pridružim. Ali, ne zbog plate.

Ridokosa ga je pogledala prezriivo. — Ako mislite da mi činite neku izuzetnu uslugu onda se varate. Za novac koji nudim naći ću ljude.

— Rekoste li sedam dolara na dan? To je znatno više nego što plaća „Vels Fargo“ — začuo se nečiji glas. Iz tamnog ugla krčme gde je sedeo i ispijao svoj viski pojavio se čuvar dilažanse koji je u postaju doputovao istom dilažansom kojom i Holidej. Trebalo je da odatle prati kola koja su prenosila veću količinu novca za banku u Klodisvilu.

— Da, toliko.

— Ako već rizikujem život, onda je bolje da to činim za veće pare. Idem s vama.

— To su trojica. Ima li još dobrovoljaca? — Ridokosa se osvrnula oko sebe odmeravajući prisutne koji su je posmatrali ćutke. Njen pogled se za trenutak zadržao na Holideju koji je sve vreme stajao naslonjen na šank i slušao razgovor između ridokose i njenih sagovornika.

Već nekoliko minuta u njegovoj glavi vrzmala se neobična, a njega samog dosta iznenađujuća misao. Da li da i on pođe s ovom lepom energičnom ženom koja je jasno znala šta hoće? Cilj koji je ona imala i koji je predočavala okupljenim ljudima nije ga interesovao. Šta ga se ticalo ko koga opseđa i zbog čega? Ali, boravak u postaji postajao mu je nepodnošljiv i svaka promena bila je povoljno rešenje, izlaz iz čorsokaka u koji je igrom slučaja zapao. Bilo mu je svejedno kuda ga je taj put mogao odvesti. Na jedan ili drugi kraj sveta? Nije imalo nikakvog značaja, jer ga je svuda čekalo prokletstvo usamljenosti. Ali, u ovom trenutku činilo mu se najvažnijim da pobegne iz ove zagušljive rupe koja je zaudarala na viski, konjski znoj i učmalost. Da pođe? Zašto da ne. Istina, društvo mu nije odgovaralo, ali taj razlog mu nije mnogo smetao.

— Ako nemate ništa protiv, mađam — počeo je Holidej dodirujući obod šešira — ja bih se pridružio vašoj ekspediciji... bez plate — dodao je.

— Bez plate? Zbog čega onda hoćete da nam se pridružite?

— Nije važno. Imam svoje razloge.

— To mi se ne sviđa. Ako vas ne plaćam, ne mogu ni da vam naređujem.

— A zar je to uvek potrebno?

— Za mene jeste. Naročito u ovoj situaciji.

— Zar nikada niste nekome po mogli... onako, iz prijateljstva?

— Jesam, kad sam bila mala i

naivna. Ali, to je bilo davno. Sada je drukčije.

— Vi želite da pomognete svom mužu. Je li tako?

— Da.

— I za to vam je potrebno što više ljudi?

— Razumljivo.

— Šta vas se onda tiču moji motivi sve dok se držim dogovora. Rekao sam da ću vam pomoći bez plate, pa ću to i učiniti. Kad posao bude obavljen ja idem dalje.

— Slušajte mister...

— Holmes! — Predstavio se Dok ponovo dodirujući šešir galantnim pokretom ruke.

— ... mister Holmse, ja volim čiste račune. Ne vidim zašto biste stavljali glavu u torbu, a da nimate od toga neke koristi.

— Možda zbog vašeg šarma, kao što reče ovaj gospodin pre mene — odgovorio je Holidej gledajući ridozoru nedokučenim pogledom.

Ridozoru ga je podozrivo pogledala, ali nije protestovala. Očigledno da joj Dokovo laskanje nije bilo neprijatno, kao reči kockara dobrovoljca.

— Dobro — rekla je posle male pauze. — Prihvatam da i vi pođete. Ali pod jednim uslovom. Vezani ste dogovorom isto tako kao da vas plaćam.

— Časna džentlmenska reč — rekao je Dok sa slabim osmehom na usnama.

— Još nešto — kao da se prisjetila ridozoru. — Odustajanja nema, igra se do kraja. Plaćanje pola po dolasku na lice mesta, a pola po obavljenom poslu. Sada mo-

žete dobiti malu akontaciju za nabavku hrane za put i municije. Ima li neko nešto da pita?

Posle kratkog ćutanja javio se Holidej.

— Samo jedno. S kim imamo čast da putujemo.

— Ah, da. Ja sam Silija a moj muž se zove Gordon Virdžil Gordon. A vi, treba da znam vaša ime na, nije važno da li su prava ili izmišljena. Vaše znam gospodine Holmse.

— Ja se zovem Lint Strejči — rekao je kockar.

— A ja Keli Boumen — predstavio se čuvar diližanse žvaćući pove liki komad duvana, pri čemu je ot krivao krezube desni.

— Šefers, kauboj po zanimanju, sada u vašoj službi progovorio je i četvrti član grupe.

— U redu, sad se poznajemo. Pošto nam se žuri, budite spremni da kroz jedan sat krenemo. Santos — obratila se mlada žena svom pratiocu koji je dotle bez reči stajao korak iza nje — rasedlaj i nahrani naše konje. Neka za jedan sat budu spremni za polazak.

— Si sinjora — progovorio je omaleni čovek papagajskog lika odeven u odelo kakvo su nosili siromašni meksikanski seljaci. Jedini deo odeće koji bi mogao ukazivati na viši društveni status riđokosinog ćutljivog pratioca bio je šešir, sombrero ukrašen finim vezom i posrebranim škljokicama. No uprkos živopisnom šeširu Santosovo lice nije zračilo vedrinom i pogled nje

govih polusklopljenih očiju ulivao je nepoverenje. Odmerivši svoje buduće saputnike Santos je izašao da izvrši Silijino naređenje.

II

Dva časa kasnije grupa konjanika jahala je ravnicom pokrivenom retkom sasušenom travom i niskim kržljivim drvećem. Grupa je jahala ka severu ostavljajući za sobom širok trag i oblak prašine koji je topao prerijski vetar nosio za konjanicima. Silija Gordon jahala je na čelu, sledio ju je njen pratilac Santos ćutljiv i bezizraznog lica, a za njim Holidej na svom zelenku uhranjenom i odmornom posle dvodnevno odmora u hladovitoj štali prerijske postaje. Ostali su ih pratili ćutke, svaki zanet u svoje misli.

Na petnaestak milja od postaje prerijske se zatalasala i za kratko vreme blagi valovi prerasli su u brežuljke. Zašavši u manje pregledan predeo Silija Gordon je usporila. Dok je to iskoristio da joj se približi.

— Niste nam rekli kuda idemo? — upitao je.

— Na Grand Mesu. Tamo moj muž ima kuću i mali rudnik.

— Rudnik? Hm, vi ste vraški lukavi. Da su to ovi ljudi znali verovatno da ne biste prošli sa sedam dolara dnevno.

— Znam — riđokosa je začutala kao da nešto razmišlja. — To me i brine.

— Zašto?

— Kad saznaju zbog čega ih vodim, mogu da okrenu list. U tom slučaju da li mogu da se oslonim na vas.

— Zbog čega baš na mene? — upitao je Holidej.

— Vi mi ulivate poverenje. Možda vi to niste zapazili ali tamo u postaji ja sam vas krišom posmatrala. Izgledali ste mi drukčiji nego ostali.

— Vaše poverenje je laskavo za mene. Ali, ako želite da vam u svakom slučaju držim stranu, morate mi reći nešto više o svemu — napomenuo je Holidej.

— O čemu? — uzdržano je upitala Silija.

— Pa na primer ko je vaš muž, kako je postao vlasnik rudnika, ko je taj Ronald Džejvit i još neke sitnice.

— To što pitate nije od neke važnosti za vas. Ali ipak ću vam reći. Moj muž je istraživač i oduvek se bavio kopanjem zlata. Ovaj rudnik otkrili su on i njegov ortak pre osam godina, ali je ortak umro pre šest meseci i ceo rudnik je pripao Virdžilu.

— Lepo, to mi izgleda u redu. A otkud se sada pojavljuje taj Džejvit?

— Pa... — zastala je za trenutak Silija — on se nije pojavio. On je bio tu, samo što se odjednom okrenuo protiv Virdžila.

Dok ju je pogledao ispod oka. — Odjednom? Koliko ja poznajem život, ništa se ne događa tek tako kako vi rekoste: odjednom!

— U pravu ste. Nije se desilo odjednom. Ja sam dugo vremena znala šta će se dogoditi.

— Šta ste vi? Proročica? — nasmešio se Dok krajičkom usana.

— Ne podsmevajte mi se. To što sam ja primetila videla bi svaka žena.

— Hm — Holidej nije ništa rekao, ali je upitno pogledao ridoziku.

— Da! U ljubavi žena mnogo više primećuje nego muškarac. Ja sam odavno primetila, da je Ron bacio oko na Ajrin... Ajrin, to je Virdžilova kći.

— Virdžilova kći? Zar on ima od raslu kćer?

— Ima. Ajrin je pre kratkog vremena napunila osamnaest godina. Lepa je devojka ali i vrlo naivna.

— Naivna? Zbog čega to naglašavate. Kad neko ima osamnaest godina razumljivo je da bude naivan. To ne bi priličilo meni... ili možda vama — šeretski je dodao Holidej — ali za mladu devojku to je normalno.

— Možda — Silija se napravila da nije primetila Dokovu aluziju — ali, ona je Ronovo udvaranje primila zdravo za gotovo ne shvatajući šta on hoće.

— A šta je to Ronald Džejvit hteo?

— Hteo je da je zavede, da se njom oženi i tako se dočepa Virdžilovog bogatstva.

— Ah! — shvatio je Holidej — a ona gušćica nije primetila njegovu nameru?

— Nije. Mislila je da je Ronald zaista voli. Sreća, nije mu uspelo.

— Zahvaljujući onome ko nije naivan i nije guska — preduhitrio ju je Dok glasom koji je skrivao istu zajedljivost — to jest vama.

— Ne budite zajedljivi — nije iz držala Silija da ga ne preseče — ja sam samo skrenula pažnju Virdžilu i on je pripazio na mladića. Naravno, vrlo brzo ga je uhvatio u pokušaju da zavede Ajrin.

— I kako se završila ta prerijaska varijanta Romea i Julije? — nastavio je Dok istim tonom.

— Onako kako je morala da se završi. Virdžil je oterao Rona i ovaj se zarekao da će mu se osvetiti. To je i počeo da čini.

— Taj Ronald Džejvit — zamišljeno je upitao Dok posle kratke pauze — rekoste da je mlad?

— Ima tek dvadeset godina. Mlad je, ali pokvaren i zao.

— Hm! — progundao je Holidej za sebe. — Vi ga verovatno bolje poznajete, ali zar nije moguće da je on stvarno voleo tu devojk... Ajrin rekoste?

— Ne, nije — žučno ga je prekinula Silija — hteo je da se dođe pa rudnika, to je jasno.

Holidej ju je pogledao. — Ponekad ljudi imaju onakav lik kakav im mi damo.

— Možda, ali ako sam se ja prevarila Virdžil nije. On je došao do istog zaključka i to je bio kraj. Oterao ga je i pokvario mu planove.

Holidej je začutao. Izvesno vreme čuo se samo ujednačen topot kopita i brektanje konja umornih od žege i pređenih milja.

— Šteta — rekao je najzad — ako su oboje mladi i zgodni, mogli su biti lep par. Ali, na žalost, u životu je srećan kraj retkost. To se događa samo u bajkama.

Silija Gordon ga je pažljivo pogledala, dugim prodornim pogledom. Pitala se da li ovaj čovek zaista misli ovo što je rekao. Tok njegovih misli bio joj je nedokučiv, a ona nije volela ljude sa kojima nije bila načisto. Želela je da ona deli karte i vodi igru. A Holidej je bio kockar, velikog stila, mnogo veći od nje. Ona to nije znala ali je instinktivno naslućivala.

— Tamo iza onog brežuljka je mala šumica. Odmorićemo se pola časa. — Rekla je pokazujući prstom ka drveću čiji su se vrhovi vi deli iznad padine.

Konjanici su podboli konje koji su življe pokasali kao da osećaju blizinu hlada i šume. Posle nekoliko minuta grupica jahača se zadržala ispod široko raskriljenih grana lisnatih topola i ne čekajući komandu svi su sjahali i otpustili kolane da bi se životinje lakše izduvale.

Holidej nije odmah učinio što i ostali. Sjahao je, istina, ali lako manje naviknut na jahanje nego drugi iz grupe, nije se pružio po travi i zadremao, već je držeći Miga za uzdu načinio mali krug oko mesta gde su stali da se odmore. Iako ga nije morila preterana žed za životom, nije ni najmanje želeo da sklap pokloni nekom Čejenu na mazanom ratnim bojama.

— Mister Holmse! — pozvala ga je Silija — ne morate pretresti baš

svaki grm. Santos i ja smo već prošli ovim putem i niko nas nije povukao za kosu.

Niko nije odgovorio. I ne bez razloga. U tom trenutku Holidej je stajao ispred jednog drveta i zurio u strahovito unakaženo čovečije telo vezano za stablo. Telo nesrećnog čoveka bilo je okrenuto glavom nadole razgoličeno do pojasa, načičkano šdelama i sa mnogo rana iz kojih su se spuštale brazde već sasušene krvi, lica izobličeno od bolnog smrtnog grča.

Čejeni! pomislio je Dok i obazreo se oko sebe spuštajući ruku na sedefsku dršku pištolja. Da li vre bazu u zasedi i čekaju da odapnu strele? Ne, pomislio je, nisu u zasedi, jer da jesu, on bi dosada već bio mrtav, ali u svakom slučaju nisu daleko, jer su rane na telu ubijenog, uprkos sasušenoj krvi, bile još sveže.

— Mister Holmse — začuo se po novo ridokosin glas — kroz petnaest minuta polazimo. Nemojte posle da se žalite kako ste umorni.

— Dođite za časak ovamo — začuo se odgovor iz šume — ali bez galame.

Dokov glas je zvučio ozbiljno i svi su kao po komandi ustali i pošli na mestu odakle je dolazio. Išli su u tišini i podnevni mir je remetilo samo šuškanje suvog lišća i žvakanje konjskih čeljusti zauzdanih gvođenim djemovima. Iz bivši na mesto gde je Holidej stajao svi su zastali zaprepašćeni prizorom koji su ugledali.

Silija je vrisnula prigušeno.

— Hju! — izustio je Šefers pčlu glasno. — Mrtav i izmrcvaren!

— Poznavali ste ovog čoveka? — upitao je Holidej.

— Kako da ne? To je Hju Menčem. Radili smo zajedno na Birmigerovom ranču i vrag nam nije dao mira pa smo pošli da tražimo drugi posao. Čejeni su nas napali u blizini postaje. Mislio sam da je Hju poginuo, ali izgleda da nije... Bar nije tada.

— Verovatno da je bio samo ranjen pa su ga dovukli ovamo i dokrajčili.

— To znači da treba da budemo na oprezu. Možda su još u blizini — rekao je Boumen koji dotada za vreme celog puta nije izgovorio ni reči.

Ostali su ćutali i s vremena na vreme se osvrćali oko sebe kao da će iz žbunja doleteti smrtonosna strela. Ali, sve je i dalje bilo mirno. Vetar je tiho žuborio lišćem i trupkanje konjskih nogu muklo je odzvanjalo.

— Sahranimo nesrećnika pa da pođemo — rekao je Holidej uzimajući iz Šefersovog pojasa oštar lovački nož. Sa nekoliko veštih poteza presekao je veze kojima je telo bilo vezano za drvo i leš se mlitavo skljojao na tle. Zatim je vratio nož vlasniku.

— Iskopajte grob i donesite ne koliko težih kamenova koje ćemo staviti na humku.

Sa dosta muke, jer nisu raspolažali potrebnim oruđem, pomoću noževa i ruku, najamnici su iskopali grob u koji su položili nesrećnog Menčema. Između velikih kamenova koje su navaljali na grob Dok je uglavio grubo sklepan krst i

očitao kratku molitvu, a zatim je mala grupa nastavila put prema severu. U sumornom ćutanju pod nogama konja ostajala je milja za miljom, a svi, uključujući i Doka, s nelagodnom jezom su se sećali stravične slike iz šumarka koji su ostavili iza sebe. Pitali su se nije li im predstojala ista tragačna sudbina.

III

Od postaje u preriji do središta Grad Mese bilo je nekih stotinu milja i najamnicima Silije Gordon trebalo je tri dana da stignu do cilja. Srećom po njih, posle tragičnog događaja čiju su žrtvu našli u šumi, putnici nisu naišli na Indijance niti su ugledali bilo kakav trag koj bi nagovestio njihovu blizinu. Tako je do kraja ostalo nezvesno da li je grupa put prešla bez gubitaka zahvaljujući sreći ili krajnjoj budnosti i nepogrešivom smislu za organizaciju koju je Silija Gordon ispoljila kao vođa puta.

Trećeg dana uveče, posle dugog jahanja kroz kamenit ali dosta ravan predeo koji je na mapama bio obeležen nazivom Grand Mesa, najamnici su prispeli do jedne od mnogobrojnih kupastih zaravni u čijem podnožju se gnezdila jedna mala zgrada od kamena. Dosta da leko od zgrade crneo se u litici jedan mali otvor poduprt debelim gredama. Bio je to ulaz u rudnik, a odmah do ulaza u okno rudnika nalazila se jedna brvnara koja je

očigledno služila kao spavaonica za četvoricu ili petoricu radnika koji su baš u to vreme izlazili iz rudnika. Na nekoliko stotina metara od naselja, Santos je podbo konja i odjurio napred da najavi dolazak grupe, a ostali su, sa Silijom na čelu, nastavili istim tempom sve do kamene zgrade ispred čijeg se ulaza krilio prostran pokri ven trem. Stigavši do tremā Silija je skočila s konja i dobacila uzde crncu koji je istrčao da je dočeka.

— Sjašite gospodo — rekla je obraćajući se svojim pratiocima — konje možete smestiti u onu staju, a vi se rasporedite u baraci za radnike ili drugde, ako više volite samoću. Obrok ćete deliti sa nama u kući. Sam će vam pokazati gde je trpezarija.

Posle tih reči gospodarica rudnika je ušla u kuću ne obraćajući više pažnju na Holideja i ostale.

— Doček nije baš pompezan — primetio je Strejči.

— A šta si očekivao? Vatromet? — nastavio je Boumen.

— Ne, ali mi se ne sviđa da spavam u opštoj spavaonici sa radnicima.

— Nego šta si mislio? Da ćeš dobiti zasebnu sobu i krevet sa belom posteljinom. Mister Stejči, ti si na Divljem zapadu je li ti to jasno?

— Znam, znam, ali ima ovde nešto drugo — rekao je Strejči značajnog izraza lica.

— Šta? — zapitao je Boumen.

— Znate li gde se nalazimo?

— Da li znamo gde se, nalazimo? — lupio se po kolenu Boumen

prsnuvši u glasan smeh — je li te bi sunce udarilo u glavu?

— Nije! — odgovorio je Strejči gledajući u pravcu ulaza u rudnik i niza koritasto postavljenih dasaka kroz koje je tekla voda do jednog povelikog bazena u blizini okna. — Nije mi udarilo sunce u glavu. Naprotiv, sad sam pametniji nego pre tri dana i zato vas pitam.

— Glupost, pa maločas sam ti rekao da smo na Divljem zapadu, a ako hoćeš još tačnije, ovaj deo se zove Grand Mesa.

— Čuo sam to, čoveče, ali nisam mislio to. Pitao sam vas znate li šta je ovo gde se sada nalazimo — nastavio je Strejči uporno.

— Mudruješ, Strejči. Jasno je da smo na imanju nekog Virdžila Gordona, ili kako reče ova ridokosa da se njen muž zove.

— Mudrujem, Baumene, jer sam mudriji od tebe — nastavio je Strejči podsmešljivo — kad već sve tako lepo znaš onda sigurno znaš i kakvo je ovo imanje.

— To ne znam... nisam razmišljao.

— Pogledaj malo oko sebe — poigravao se Strejči i dalje.

Boumen se osvrnuo na sve strane, ali za trenutak ništa nije rekao. Uto se umešao Šefers.

— Zaista čudno. Ne vidim koral, ni žitnicu, ni staje za seno ni stoku. Šta je ovo?

Holidej se jedva primetno smeškao. Znajući ono do čega će njegovi saputnici tek doći, s interesovanjem je pratio njihov razgovor.

— Ako niste znali gospodo — nastavio je Strejči pobedonosno — ovo je rudnik. Rudnik zlata ako hoćete da budem sasvim precizan. Vi deo sam dosta ovakvih u Kaliforniji.

Nastalo je ćutanje. Holidej je pripalio svoju „havanu“ i odbio nekoliko dimova. Škljocanje njegove tabakere kao da je prenulo prisutne.

— Rudnik zlata, kažeš! — osvestio se Šefers. — Pa naravno, ovo je rudnik, kako to nisam odmah primetio.

— Sad mi je jasno zašto je ridokosa pristala da plati dobru nagradu. Nije čudo što ih neko opседа — prihvatio je Boumen.

— Ovo menja stvar. To nije pošteno. Za bednu nagradu... — počeo je Strejči.

— U čemu je stvar? — Začuo se nečiji hrapav glas i na vratima kuće se pojavio snažan čovek grubog izgleda odeven u odelo od grube kože. Snažne maljave ruke počivale su mu na širokom pojasi o kome je visio težak kolt kalibra 45, a šarena marama skrivala je muskulozan kratak vrat. Retka neuredna kosa spuštala se u maslini bičevima preko niskog čela do gustih obrva i dubokih očnih duplji iz koji su gledala dva mutna oka. Cela njegova ličnost ostavljala je utisak neke prijatne opasnosti.

— Šta nije u redu? Čini mi se da vam je misis Gordon objasnila gde da se smestite. Ako još nešto nije jasno možete se obratiti meni.

— Vama? Ko ste vi? Nemamo mi ništa sa vama. — breкнуo se Strejči.

— Kad smo već kod toga, ja sam Arči Gordon vaš naredbođavac. Od sada ćete slušati moja naređjenja, a ja — govoreći to preteći je preleteo pogledom po četvorici konjanika — ja ne dozvoljavam mnogo pričanja. Niste plaćeni za to.

— Ali, nismo plaćeni ni za čuvanje zlatnog rudnika — ražestio se Strejči — rečeno nam je da treba da razbijemo opsadu, ali nam nije rečeno da se radi o rudniku zlata. To je prevara!

Auči Gordon je žmirnuo očima i od njegovog pretećeg pogleda Strejčija su prošli žmarci.

— Prevara? Prevara kažeš? Ako misliš da si prevaren možeš otići... Niko te ne zadržava... Sem Čejena koji su svudga u okolini — cinično se iscerio Arči.

Strejči je zurio u njega. Boumen i Šefers su zaustili nešto da kažu ali ih je Arči Gordon presekao pogledom. Holidej je odbacio opušak cigare i bez reči poveo svog Miga ka staji. Ostali su pošli njegovim primerom. Kada su malo odmakli od kuće Strejči je besno odvalio.

— Šta misli ovaj? Da ću ja za bednih sedam dolara dnevno sedeti na buretu baruta. Ne bogami, neće to Strejči.

— A šta ćete učiniti mister Strejči? — upitao ga je Dok.

— Zna se šta. Još večeras ću tražiti da se nagrada poveća.

— I ako onaj bizon Arči bude prisutan? — zapitao je Dok praveći se naivan.

— Neka bude. Pa šta? Mislite da ga se bojim?

— Ne, ne mislim... Ali maločas mi se tako učinilo.

— Do vraga, zbunio me je. Ali sledeći put mu to neće proći. Strejči je delio karte od Nju Orleansa do San Franciska, i neće dozvoliti da ga pređe jedna riđokosa guska.

— I ja se slažem — pridružio mu se Šefers.

— I ja — rekao je Boumen.

— Dobro, to mi je milo da čujem. Ja istina nisam ugovorio nikakvu nagradu, ali biću zadovoljan ako vi dobijete ono što zaslužujete — rekao je Dok.

— I dobićemo. To vam kaže vaš Strejči. Hej, pa ja vama govorim „vi“. Otkuda to? — zapitao je Strejči Holideja.

— Valjda otuda što tako treba da bude — hladno je odgovorio Holidej. — Smestio se u naše apartmane pa da pođemo na večeru.

— Gde ćete vi da spavate.

— Ja pod onim drvetom — rekao je Dok zadovoljno. — Od detinjstva nisam spavao u senu.

— Hm — progundao je Strejči — ja ću u staju. A vi — obratio se Boumenu i Šefersu.

— A mi ćemo tamo. Dosta nam je koliba.

— O-kej. Onda napred pa na večeru.

IV

Virdžil Gordon je odložio viljušku i iz prsluka izvadio cigaru. Od grizao je vrh i s užitkom povukao

prvih nekoliko dimova. Tek onda je pogledao svoje goste, bledunjavim, vodnjikavim očima, usađenim ispod crnih gustih obrva.

— Same! — viknuo je crnca koji je u isto vreme bio kuvar, sluga i spremačica. — Oduvijek je gajio gostoprimstvo.

Crnac je užurbano ušao i počeo da skuplja sudove.

— Vi znate, džentlmeni, zašto ste ovde — počeo je Virdžil. — Jedna banda nevaljalaca me ometa u korišćenju onog što je moje. Odlučili smo da to ubuduće onemogućimo i vi ste zato ovde. Nadam se da ste zadovoljni smeštajem i ishranom. Želeo bih da vam mogu pružiti više udobnosti, ali... ovo je divljina.

— Moj brat Arči se stara o bezbednosti rudnika. Za sutra je spremljen jedan mali program za vas... kao neko vatreno krštenje. Bezopasno, naravno, tek toliko da se vidi šta umete.

— Hteo sam... počeo je Strejči.

— Ah, da, čuo sam da je bilo nekog negodovanja. Gluposti! Posao je lak i dobro plaćen. Ako posle sutrašnjeg dana neko bude nezadovoljan neka se javi. Razgovaraćemo. A sada, ispijmo viski u čast vašeg dolaska i pođimo na počinak. Sutra treba raditi.

Svi su bez ikakvog prigovora ispijili svoj viski, a zatim su Dok, Strejči, Boumen i Šefers ustali i izašli. Kad su malo odmakli javio se Strejči.

— Vatreno krštenje! Gluposti! Šta smo mi? Dačići ili ljudi? Ali neka sada, videće oni sutra.

Strejči, Šefers i Boumen su se udaljili ka staji za konje, a Holidej se uputio krošnjastom drvetu koje je trebalo da mu pruži utočište za tu noć. Mesec je gnjurajući kroz tanke oblake obasjavao vi soravan, a noć je zemlju pokrivala plaštom tišine i spokoja. Večeras nije video Ajrin „mladu naivnu gušku“ kako ju je nazvala Silija. Gde bi ona mogla da bude? Gledajući za večerom Siliju i njenog muža shvatio je ko je u domu Gordonovih vrhovni gospodar. Virdžil je na njega ostavljao utisak lukavog i bezobzirnog čoveka, ali je njime nesumnjivo vladala lepa i još lukavija žena. A Arči? brutalna živo tinja spremna na svaki nitkovluk! Upitao se nije li možda pogrešio što je došao ovamo? U postaji je bilo nepodnošljivo, ali boravak u rudniku Gordonovih krio je mnoge opasnosti. Svejedno, opasnost je sobom nosila rizik, a rizik je bio deo nje govog bitisanja.

Prineo je Migu naramak sena i verni ždrebac je njegov dolazak pratio radosnim rzanjem. Olmah u blizini napravio je za sebe ležaj od sena i čebeta i skinuvši sako pružio se po mekanoj postelji. Sa rukama pod glavom zagledao se u nebo, sa koga su između retkih oblaka sijale blede zvezdice. Razmišljajući o tome šta će doneti sutrašnji dan zaspao je uljuškan tihim šapatom lišća. Negde na visoravni keykao je gladan kojot.

V

Škripa dolapa i pljuskanje vode probudili su Doka iz dubokog sna. On je zadovoljno protrljao oči i ne čekajući da se sasvim rasani uzeo je ubrus i pribor za brijanje i pošao do bunara da se umije i obrije. Osećao se odmornim i to mu je ulilo samopouzdanje i nadu. On kako je došao na Zapad njegovo zdravstveno stanje se stalno poboljšavalo.

— Ne vidim da su ostali ustali — začuo je Dok nečiji glas. Bio je to Arči Gordon.

— Ne vidim ni ja — odgovorio je Dok bezbrižno.

— Gde spavaju?

Dok je slegnuo ramenima.

— Ne znaš? Jeste li vi zajedno došli ili niste.

— Zajedno... ali pukim slučajem.

— To me nije briga. Ubuduće pazi gde ti se kreću drugovi.

Dok je zastao u brisanju lica i ozbiljno pogledao Arčija. Pogled mu je titrao kao vrcanje varnice. — Nisam za to plaćen — odgovorio je najzad.

Arči je zaustio da nešto kaže, ali ga je Dokov pogled presekao. Odmelio je besno drskog najamnika.

— Pogledaj da li su u staji i probudi ih. Danas treba da obavimo jedan posao — naredio je.

Holidej je upitno digao obrve — meni kažeš?

Arči je dreknuo. — Tebi, nego kome drugom?!

— Slušaj volino — tiho ali ledenim glasom je odgovorio Holidej. — Ako želiš da nekoga probudiš pođi sam. I drugi put kad mi se obratiš potruđi se da budeš učtiv. Je si li me razumeo?

Arči Gordon je zastao zabezeknut. Još mu se nije desilo da ga neko nazove volinom, pogotovu ne neki bledunjavi kicoš koga je mogao skrckati sa dva dobra udarca.

— Šta... ti meni... — riknuo je.

— Arči! — Presekao ga je jedan smiren ali odsećan ženski glas. — Zar ne vidiš da je mister Holms zauzet?

— Vraga, Silija — zauriao je Arči — zar da me jedan fićvirić nazove volinom. To Arči Gordon još nikome nije otrpeo.

— Sam si kriv, Da si bio pristojni to se ne bi desilo. Uostalom, mister Holms zaista nije došao ovamo da bi nekoga budio već radi važnijih poslova.

— Ne misliš valjda da treba da mu kažem „ser“?

— Ne, ali sa saradnicima treba biti korektan. Mister Holms je naš saradnik i skoro gost, to imaj na umu. A sad pođi i probudi ostale.

Arči je besno ošinio Doka pogledom, a onda se okrenuo i pošao ka staji promrmjavši: — Platićeš ti meni!

Holideju je bilo jasno da je stekao smrtnog neprijatelja.

— Ne obraćajte pažnju na Arčija on je grub ali to se vas ne tiče. Posle ovoga biće pristojniji.

— Ljubazno je od vas što ste se umešali. To je bolje nego da sam morao sam da rešim sukob. Ne volim nasilnike — rekao je Dok.

— To sam naslutila i zato sam intervenisala... mada ne sumnjam da biste smeli i sami da rešite svoj problem — dodala je Siliya smešeći se na Doka.

— Kao i vi svoje — uzvratilo joj je Dok.

Siliya se okrenula i vratila se u kuću njišući zavodljivo kukovima. Dok ju je ispratio pogledom sve dok se vrata nisu za njom sklopila, i onda je završio brijanje i vratio se do svog mesta pod drvetom. No, nije ga napuštala misao da Siliya i pored svog ljupkog lica ili ljubaznog osmeha nikako nije blagorodna osoba. Naprotiv, ona je Doka podsećala na maznu panteru koja u svako doba svom gospodaru može zariti zube u vrat. Za Virdžila Gordona udala se svakako iz računa. Njen muž nije joj odgovarao ni godinama, jer je bio znatno stariji od nje, ni lepotom niti duhom. No, u svetu gde je svaki čovek tražio neki svoj interes, to još uvek nije bilo za osudu. Pa ipak, Doku se činilo da to nije sve i da se iza njene udaje za Virdžila krije neka mnogo dublja računica.

Kakva? To ga se nije ticalo. Pošao je na Grand Mesu iz dosade i želje za promenom, i ostaće tu dok mu to odgovara.

— Hej, Holmse — prenuo ga je Šefersov glas — doručak je spreman. Požuri, jer treba da pođemo.

Dok je klimnuo glavom dajući ti me Šefersu na znanje da ga je čuo

i da će odmah doći. Na čistu košulju vezao je mašnu, kao da se sprema za partiju pokera u nekom finom salunu, proverio da li mu revolver glatko klizi iz futrole i pošao u kuću.

U trpezariji je zatekao iste osobe kao i sinoć. Seo je na svoje mesto i poslužio se kafom i prženim hlebom i slaninom, proučavajući dok je jeo domaćina i njegovu ženu. Ajrin ni sada nije bila tu, a niko od prisutnih nije ničim pokazivao da ona uopšte postoji. Završivši doručak Holidej je izvadio cigaru.

— Dozvoljavate li da zapalim — obratio se Siliji.

— Naravno, izvolite samo. Ja ionako odlazim — rekla je ustajući.

Virdžilu nije promakao sjaj Dooke pozlaćene tabakere ni kvalitet cigara koje je pušio.

— Pušite „havane“? To je neobičajeno za ove krajeve gde su ljudi siromašni.

— Nisam iz ovih krajeva — kratko je odgovorio Dok.

— Vaša zarada neće dugo trajati ako uvek pušite takve skupe cigare — bocnuo je Virdžil podsmešljivo.

— Zavisi od zarade.

Razgovor je prekinuo Arči dobacivši „polazimo“ i svi sem Doka su se poslušno digli.

— Polazimo — rekoš — ponovio je.

— Odmah, čim ispušim cigaru. Šteta je baciti ovako fini đuvan.

— Mister Holms je u pravu. Arči. Vi pripremite kola i utovarate

ono što treba poneti, a mi ćemo dotle završiti sa pušenjem... i razgovorom — dodao je Virdžil.

Arči je izašao praćen Šefersom, Strejčijem, Boumenom i Santosom. Bat čizama prigušio je njegovo gundanje.

— Ne treba mnogo da ljutite Arčija — počeo je Virdžil kada su se vrata za njima zatvorila. On je prek i osvetoljubiv. Ja ga katkad ne razumem, ali izbegavam da dođem s njim u sukob.

— Ja ne izbegavam — lagano je rekao Dok tražeći da uhvati pogled Virdžilovih vodnjikavih očiju. Ali, Virdžil je izbegao njegov pogled i očima je pratio kolute dima koji su se dizali ka tavanici.

— Kako vam volja. Ja sam vas opomenuo. Može se desiti da vaš zaštitnik ne stigne na vreme da umiri Arčija — rekao je Virdžil naglašavajući reč zaštitnik.

— U tom slučaju štitiću se sam — završio je Dok razgovor i ustao. — Do viđenja mister Gordone, hvala na savetu.

Izašavši na trem, Holidej je navukao šešir na čelo. Sunce je bilo već visoko odskočilo i njegovi zlatasti zraci blještavo su obasjavali okomite kamene padine i zaravni. U blizini v'aza u rudnik Doka su čekali njegovi jučerašnji saputnici zajedno s Arčijem, a u jedna kola pokrivena šatorskim krilom bila je upregnuta snažna konjska zaprega.

— Požuri, nećemo te čekati do sutra — doviknuo je Arči s prigušenim besom.

Dok je bez žurbe prišao svom Migu koji je stajao pred kućom osedlan „Ko je mogao da ga osedla?“... pitao se Dok. U tom trenutku ugledao je Siliju na prozoru i crnca Sema koji ga je ozbiljno lica gledao iz kuhinje i bilo mu je jasno. Bacio se konju na leđa i pojurio za grupom koja je već polazila.

— Šeferse, ti ćeš pratiti kola. Ja haćeš pored vozara. U slučaju napada dužnost ti je da braniš tovar. Vozar zna gde treba da vozi. Mi ćemo ići za vama na izvesnom odstojanju. Hajde krenite — naredio je Arči.

Kola su klopajući krenula kamenitim putem sa Šefersom koji je na konju kaskao pored zaprege. Kada su malo odmakli Arči je nastavio.

— Mi ćemo se podeliti u dve grupe. Jednu će sačinjavati Santos, Boumen i Holms, a u drugoj ćemo biti ja i Strejči. Pratićemo kola tako da nas eventualni napadači ne vide. U stvari ne smeju da nas vide, jer nam je cilj da ih pohvata-mo.

— Znači klopka, a? — iscerio se Boumen.

— Da! Santos i ja ćemo voditi grupu pošto poznajemo teren. Naređenje je: ne štedeti nikoga. Tim kućkin sinovima treba dati lekciju koju će pamtititi do kraja života... ako prežive današnji dan.

„Kućkinim sinovima!“ Sam si kućkin sin, pomislio je Holidej za sebe. Sve manje ga je čudilo što je Ronald Džejvit omrznuo braću Gordon i što se zakleo da će im se

osvetiti. Virdžil je bio svirep i li cemeran a Arči brutalan grubijan. Ako se tome doda i Silijina perfidnost, onda je mladićev položaj bio zaista nezavidan. Malo pomalo pr vobitna slika situacije se menjala i raspusni bandit, kako je Silija sli kala RONALDA DŽEJVITA, sve više je dobijao lik beznadežnog očajnika. Videćemo i to, ako su moje slutnje tačne, razmišljao je Dok onda ne bi trebalo dopustiti da momka ucmečaju ovi nitkovi. Hm! Nadaćmo se da neće biti toliko glup da upadne u zasedu... inače će biti malo mogućnosti da se spase.

— Ovde skrećemo levo. — prvi put je Dok razgovetno čuo nekoliko reči koje su se kao kradomice izvukle ispod Santosovog povijenog nosa koji je podsećao na kljun grabljivice. — Put se pruža onim pravcem a mi ćemo budno motriti sa strane... i umešaćemo se kad zatreba.

Holidej i Baumen su pošli za Santosom. Ovaj ih je vodio blagim padinama, odakle se uvek kao na d'a nu video put kojim su išla kola praćena Šefersom, vodeći brižljivo računa da ne budu izloženi pogledima eventualnih napadača. Pratili su tako kola sa tovarom više od pola časa i ništa se nije desilo. Šefers je kaskao pored kola obilazeći ih čas sa leve čas sa desne strane, a Arči i Strejči nisu se nigde primećivali.

U tom trenutku odjeknuo je pucaj. Dok je video da je Šefers za tegao uzde i potegao pištolj. No, nije stigao da opali, jer ga je laso bačen sa jedne stene oborio s ko-

nja. Za tren oka kola su okružila četiri konjanika.

— Napred! — dreknuo je Santos i besomučno mamuznuo konja. Boumen je pojurio za njim a na iz vesnom odstojanju i Dok. Topot kopita njihovih konja zaglušio je prasak revolverskih hitaca.

Spuštajući se u trku niz padinu Dok je ugledao kao iz jedne voderine besomučno goneći konje juri Arči Gordon i Strejči. Pucali su iz pištolja i, na zemlji kod kola već su ležala dvojica napadača pored Šefersa koji se koprcao spetljan lasom. Dvojica drugih bežali su pravo u susret Santosovoj grupi. Očigledno da se nisu nadali za sedi.

Amateri! pomislio je Holidej. Pravi banditima ne bi moglo da se desi da ulete u tako glupu klopku. Sem toga, Šefersa su oborili lasom, a ne metkom. Nisu, dakle, želeli žrtve što je potvrđivalo Dokov utisak da se radi o osobama kojima nasilje nije bilo zanat.

U tome su se begunci približili i Santos je zaustavio konja iza je dne stene dajući znak svojim pratiocima da učine isto. Tek što su se Holidej i Boumen zaustavili u zaklonu koji ih je skrivao od pogleda begunaca, Santos je izvukao pištolj iz futrole spremajući se da begunce dostojno dočeka. Hladno metalno „klik“ pri zapinjaju oroza i prvi metak planuo je pravo u lice prvog begunca koji je, ne nadajući se zasedi sa te strane naleteo prvo na revolversku cev. Široki šešir odleteo je sa glave kao ponet naletom vetra, a oči razro-

gačene od čuđenja oblila je krv i begunac se bez glasa srušio s konja. Ne zbunjajući se od iznenadnog prepada ili možda u očajanju zbog bezizlaznosti situacije drugi begunac je u besomučnom trku na ljude u zasedi ispraznio oba pištolja i dok su Santos, Holidej i Boumen plegli po konjima da bi se zaklonili od kiše olova koja se sručila na njih, jahač je pobegao. Na stotinak metara dalje zastao je i bacio pogled ka svom drugu koji je nepomično ležao u prašini ali je, videvši da mu nema spasa i da se samo uzalud izlaže opasnosti, podbo konja i odjurio. Santos, Boumen Arči i Strejči koji su u međuvremenu pristigli, dali su se u poteru, ali begunčev konj je bio suviše brz ili ga je možda, taj nesrećnik suviše bodrio mamuzama, tako da je njihov napor ostao uza ludan. Ipak, ne odustajući od svoje namere, četvorica gonilaca su ga uporno pratila sve dok begunčev ridan nije nestao u lavirintu samo njemu poznatih jaruga i vododera. Milju ili nešto više od mesta prepada gonjoci su stali i polako pošli natrag.

Holidej nije učestvovao u gonjenju. Ostao je na mestu zasede za dovoljavajući se da izdaleka posmatra lov na čoveka. Gnušao se pomisli da su se četiri ljudska bića za tren oka pretvorila u krvožedne zveri u vukove koji ubijaju i onda kada više nisu gladni. Nije mogao da ih spreči da se utope u plimi ubilačkog nagona, ali sam nije hteo da podlegne zverskom zovu mržnje.

U tom trenutku Holidejevu pažnju je privuklo nečije stenjanje. Po gođeni napadač, za koga je mislio da je mrtav s mukom je podigao glavu i glasom koji je više ličio na ječanje nerazgovetno promucuo.

— Vo... vode!

Tek tada je Dok ugledao lice tog čoveka. Bio je to crnac snažnog tela, drugačkih udova i mada mu je lice bilo zamrljano krvlju i prašinom moglo se zaključiti da je mlad. Dok je skočio s konja i pružio nesrećniku čuturicu koju je ovaj pohlepo prislonio na usne gutajući tečnost požudnim gutljajima.

— Dosta — rekao je Dok i uzeo mu čuturicu iz ruke. — Ranjenik ne sme mnogo da pije, mada ti rana nije tako teška kao što izgleda.

Crnac se pipnuo rukom po čelu i rekao samo kratko „Uh”. Zatim je nekoliko puta okrenuo glavu i zakolutao očima ne bi li na taj način proverio koliko je ozbiljno ranjen. Njegova proba je, izgleda, dala dobre rezultate, jer je odmah posle toga seo na zemlju. Očima u kojima se ogledalo strah i nepoverenje pogledao je Doka kao da je tek postao svestan gde se nalazi i šta se desilo.

— Ne boj se — rekao mu je Dok shvativši šta taj pogled znači — od mene ti ne pretili nikakva opasnost.

U crnčeve oči vratila se iskra poverenja.

— Hvala mister. Ali, Arči Gordon... i Santos... oni su ubice!

Pri pominjanju imena te dvojice crnčeve oči su pobezele od straha. Pokušao je da ustane kao da želi da pobegne, ali je jedva uspeo da se digna na kolena. Rana, koja je bila

više češanje kuršuma po čelu nego prava povreda, ošamutila je crnca, i on se ljuljao levo-desno kao grogi-ran.

— Dajte mi još vode — zatražio je.

Dok mu je ćutke pružio ćuturu i crnac je otpio još nekoliko gutljaja i onda je nakvasio maramu koju je odvezao sa vrata i prešao njom po čelu i licu. To mu je prijalo, jer je posle toga progovorio mnogo razgovetnije.

— Moram da bežim, mister. Ako me Gordon ili Santos uhvate, sa mnom je svršeno. Ubiće me!

— Da te ubiju? Zašto? Ti si sada bezopasan. U najgorem slučaju predaće te šerifu.

— Ni govora! Oni će mi sami presuditi. Gde su oni?

— Otišli su da gone onog tvog druga.

— Rona? Jesu li ga uhvatili? — Upitao je crnac pun strepnje.

— Ne, pobegao je.

— Oh, hvala bogu. Sad mi je lakše. A vi... zašto ste vi sa tim zlim ljudima?

— Zlim ljudima? Niko ne zna ko je zao a ko nije.

— Oni su zli — nastavio je crnac uporno. — A vi niste, jer ste mi dali vode. I zato me pustite da pobegnem.

— Da te pustim? Pa, ja te i ne zadržavam čoveče, ali kuda ćeš takav.

— Snaći ću se, samo me vi ne zadržavajte — rekao je crnac ustajući.

Još uvek se ljuljao, ali je uspevao da se održi na nogama. Sagnuo se da dohvati šešir koji je ležao na

zemlji i zamalo što ponovo nije pao. Otresao je prašinu sa šešira i stavio ga na glavu. Zatim je zahvalno pogledao u Holideja.

— Hvala vam mister. Neću zaboraviti da ste mi pomogli u nevolji. Bežim pre nego što...

U tom momentu začuo se topot kopita... Gonioci su se vraćali. Crnac je pobledeo i unezvereno pogledao oko sebe kao da traži neki zaklon. Ali, izgleda na nije našao ništa što mu se činilo dovoljno bezbedno, jer je njegov strah postao paničan. Okretao se na sve strane polazio je u jednom pravcu da bi se odmah vratio i pošao nekoliko koraka u drugom. Podsećao je na životinju uhvaćenu u klopku iz koje nema izlaza.

Potrajalo je to svega nekoliko sekundi, ali ipak dovoljno da se iz jedne vododerine na stotinak metara daleko pojavi grupa gonilaca sa Arči Gordonom na čelu. Videvši ga, crnac se mašio pištolja, ali mu je ruka napipala praznu futrolu. Pri padu je ispustio revolver i sada je stajao goloruk pred ljudima koje je smatrao ubicama. Panično je osvrnuo oko sebe ne bi li negde ugledao spasonosno oružje, ali pištolja nije bilo.

Videvši da će biti na milost i nemilost njegovim zlotvorima crnac je nagao u bekstvo. Potrčao je teškim pijanim korakom povodeći se i saplićući kao da će svakog trenutka pasti, ali mu je podsvesni nagon za samoodržanje ulivao snage da istraje i nastavi trk.

— Hej, zaustavite tog lupeža! — doviknuo je Arči. Videvši da Holidej ne pokazuje nameru da posluša,

mamuznuo je konja i pojurio za beguncem koji je posrćući grabio niz padinu. Mada se jadnik svim silama upinjao da pobegne, konjanik ga je brzo stigao i u jednom trenutku punom brzinom gurnuo begunca koji je odleteo nekoliko metara kotrljajući se kao bačena lopta. Kada je pokušao da ustane, Arči je ponovo naterao konja na njega i po drugi put ga oborio, zasipajući pri tom crnca najgroznijim psovka.

Holidej je iz daleka posmatrao divljanje surovog nasilnika, ne verujući svojim očima. Mada je na svojim lutanjima nailazio na ljude kojima nasilje nije bilo strašno, ipak bi se retko ko odlučio da gazi bespomoćnog, nenaoružanog ranjenika. Tako nešto, dolikovalo je samo najokrutnijim goničima robova. Čoveku kao što je Holidej, naviknutom na poštovanje ljudskog bića bilo je neverovatno da bi neko mogao da bude toliko svirep. Ipak, ono što je posle toga usledilo izazvalo je u njemu grč gađenja i očajanja.

— Pseto crnačko! — povikao je Arči vadeći revolver. — Nije ti bilo dovoljno. Sad ću te udesiti jednom zauvek.

Holidej je pošao rukom pištolju. Da spreči Arčija u njegovoj nameri? Kako? Morao bi da ga ubije, a za tako nešto u tom trenutku nije bio spreman. Sem toga, postojala je u njemu neka iskra nade da neće doći do najgoreg, da neće prisustvovati hladnokrvnom zločinu. Ali, nada ga je izneverila.

Jedan za drugim grunula su dva pucnja iz kolta 45. Dok je iz daljine video kako se crnac zgrčio, sko-

ro poskočio i zatim umirio. Bio je to njegov kraj. Arči se, međutim nije zadovoljio time već ispalio još jedan hitac. Zaključivši posle toga da je crnac mrtav stavio je revolver u futrolu i mamuzama poterao konja ka grupi koja ga je čekala. Još sa dvadesetak metara udaljenosti počeo je da grdi Holideja.

— Tako dakle! Puštaš crnca da pobegne? — prosiktao je sevajući očima na Doka.

— Kako to misliš „puštam ga da pobegne?“ A gde je mogao da pobegne bez konja i oružja, ako možeš da mi objasniš? — prihvatio je Dok izazov pripaljujući cigaru.

— Nije važno gde. Imao si da poslušas ono što ti se naređuje. — Sevao je Arči i dalje.

— Prvo, mi smo se jednom dogovorili da ubuduće budeš pristojan kad mi se obraćaš. Drugo, šta je trebalo da radim? Da trčim za njim?

— Ne to. Mogao si da pucaš.

— To nije moj običaj. Ne volim da pucam ljudima u leđa. — Odgovorio je Dok odbijajući dim.

— Ha! Gospodin je častan čovek. Kladim se da je i dosada uvek gledao u oči onome na koga puca — iscerio se Arči. — Da mi je da znam koliko ljudi si otpremio na onaj svet sa metkom u leđa?

Dok nije odgovorio ništa. Usna mu se prezrivo izdigla.

— Šta misliš, da si neki mnogo važan čovek? Varaš se. Nisi nam više potreban. Banda je likvidirana, a Ronalda Džejvita uhvatićemo i bez tvoje pomoći. I on će dobiti ono što mu sleduje. Zadovoljno je rekao Arči.

— Ne sumnjam u to. Samo, kako ćeš objasniti šerifu ovo što si uradio maločas.

— Šerifu? Ti si lud! Šta imam da mu objašnjavam kad neće ni saznati šta se desilo.

— Ali, ako ipak sazna da su danas ovde ubijena tri čoveka? — insistirao je Dok.

— Reći ćemo da smo ih pobili u samoodbrani. Onaj ko ne veruje neka dokaže drukčije.

— Možda će i dokazati. Vidiš li koliko ima svedoka.

— Ti svedoci nisu nikakvi svedoci, jer neće ništa reći. Da ne mislite drukčije, mister? — podrugljivo se iscerio Arči.

Dok je pogledao svoje saputnike — nisam o tome razmišljao.

— Ili ćeš možda ti nešto preduzeti — dodao je Arči s pretnjom u glasu.

— To je moja stvar — odgovorio je Dok mirno gledajući Arčija u oči.

— Čekaj malo lafe nalickani — zarežio je Arči spuštajući šaku na dršku pištolja. Nismo se tako pogođili. Kad si pošao ovamo, obavezao si se da radiš ono što ti se kaže.

— Samo do određene granice.

— Znači, otkazuješ poslušnost.

— Ako misliš da otkazujem poslušnost tebi onda si me tačno razumeo. — Rekao je Dok hladnokrvno odbijajući dim.

— To te može skupo stajati — procedio je Arči kroz stisnute usne.

— Misliš?

— Možeš se lako naći pored tvog crnog prijatelja.

— Sve je moguće — odgovorio je Dok mirno, ali je izraz njegovih

čeličnoplavih očiju odjednom postao leden. Nešto od pretećeg izraza njegovih očiju osetilo se i u glasu i Arči je za trenutak zastao.

— Pretiš mi, je li? — upitao je.

— Ne, nego samo upozoravam. Niko ne zna šta nosi sudbina.

— Misliš da ću se uplašiti jednog takvog varoškog gizdavca — podsmehnuo se Arči prezrivo, ali nije učinio više nijedan pokret rukom, jer ga je Holidejeva primedba ipak takla.

— Ne mislim. Imao sam prilike da vidim koliko si hrabar... naročito kad je u pitanju nenaoružan čovek — nasmešio se Holidej prezrivo.

— Šta hoćeš ti...! — planuo je Arči.

— Stani Arči — umešao se Santos koji je dotle pogledom ptice grabljivice ćutke pratio verbalni dvoboj. — Znaš da misis Siliji ne odobrava svađe među njenim ljudima.

— Vidiš da ovaj izaziva... — počeo je Arči.

— Izazivao ili ne, misis Siliji se ne sviđa svađa i zato prekinite.

— Dobro, ali jednog dana ćeš mi platiti — opet je pripremio Arči Holideju. — Doći će dan kad neće biti potrebe za uzdržavanjem.

— To će mi biti drago — prihvatio je izazov Dok.

— Uostalom, nema potrebe za raspravljanjem. Posao je obavljen i onaj kome se nešto ne sviđa slobodan je da ode. Bar se meni tako čini. Hajdemo oдавde.

— A šta ćemo sa leševima — upitao je Santos.

— Ostavićemo ih lešinarima. Nećemo ih valjda sahranjivati — lupnuo je Arči.

— Slušajte, šta su bili su. Ali, i najgoreg zločinca treba pokopati — umešao se Šefers koji se dotada priključio grupi.

— Ako hoćeš, ti ih pokopaj. Meni to ne pada na pamet... naročito po ovoj vrućini.

— Ja mislim da sad više nije važno ko su... podržao ga je Boumen.

— Dobro, nosio vas vrag — prekinuo ga je Arči — radite kako hoćete.

— Ima tu jedan problem — počeo je Boumen — nemamo lopatu i kramp. Moraćemo da ih prenesemo do kuće.

— Gluposti! — brecnuo se, Arči — ako ih već treba pokopati, onda neka neko dođe ovamo sa lopatama. Mi se vraćamo u rudnik.

Rekavši to, Arči je okrenuo k njima i pošao putem kojim su tog jutra napustili rudnik. Ostali su se uputili za njim, a na kraju kolone klopurala su kola koja su namamila u smrt tri čoveka. Mada je dan bio sunčan i vedar, sumorno raspoloženje pritiskalo je većinu učesnika tog događaja.

Holidej je jahao sasvim na začelju kolone izdvojen od ostalih, sam sa svojim mislima. Nije bio zadovoljan položajem u koji je zapao. Ako je život u prerijskoj postaji bio nepodnošljivo dosadan, ovaj ovde bio je u najmanju ruku mučan do gađenja. Silijin poziv za spasavanje njenog muža od opsade bande razbojnika od samog početka mu je

izgledao neubedljiv, a saznanja do kojih je kasnije došao još više su ojačale njegove sumnje. Takozvane bandite „opsađivače“ nije poznavao, ali je zato dovoljno upoznao opsadene, i to mu je bilo dovoljno da u vođu baci polovinu priče koje je čuo o Ronaldu Džejvitu i njegovoj sada pokojnoj, družini. Nije li pogrešio što je pošao na ovo putovanje? Umesto male avanture doživeti će možda još jedno razočarenje, jer će opet trijumfovati nepravda oličena u Arčiju i Virdžilu Gordonu. Po njegovom mišljenju lukavi i pokvareni Virdžil i surovi nasilnik Gordon nisu nikako stajali na strani pravde, a u tom slučaju, razmišljao je Dok, njemu nije bilo mesta s njima.

Šta onda da radi? Da ode? Tu mogućnost nagovesti je i Arči, ali Doku se sada nije odlazio. Ako bi otišao tek tako bez „zbogom“, ostavio bi iza sebe mnogo nerešenih pitanja, a to nije bilo u njegovoj prirodi. Šta je s Ajrin? I mladim Ronaldom Džejvitom? Ta enigma golicala je Dokov istraživački duh. Želeo je do kraja otkrije suštinu događaja u rudniku Gordonovih, da istina izbiže na svetlost dana. I zato je odlučio da ostane gde je, i pomogne da se to ostvari.

VI

— Čujem da ste se opet dokačili s Arčijem — oslovila je Silija Holideja koji je leškario pod granatim drvetom.

— Izgleđa — kratko je odgovorio Dok.

— Ne sumnjam da ste bili u pravu, ali, ne bi trebalo da se previše preganjate s njim. Arči može da bude vrlo prek... — dodala je Silija naglašavajući poslednje reči. — Meni se to ne sviđa, ali ne mogu uvek da ga ispravljam.

— Jednog dana neko će ga ispraviti jednom zauvek.

— Kako to mislite?

— Pa, mislim da se u grobu čovek zauvek ispravi, zar nije tako?

Silija je kratko vreme ćutala gledajući Holideja pogledom koji kao da je pokušavao da prodre u dubinu njegove duše. — Da ne mislite da vi to učinite?

— Možda!

— Ne budite previše osvetoljubivi — nastojala je Silija da izglati spor između njenog devera i Holideja, shvatajući da joj to svađa ne ide u račun. — Vi ste iskusan čovek, znate da su ljudi na Zapadu neuglašeni i da od njih svašta možete da očekujete.

— Da, ali danas sam video nešto što mi se nimalo nije dopalo.

— Mislite na Solomona?

Holidej je upitno pogledao ridoziku. Nije poznavao nikakvog Solomona.

— Pa, mislim na onog crnca što ga je Arči onako... on se zvao Solomon.

Holidej je klimnuo glavom.

— Znala sam da će vas to naljutiti. I mene je naljutilo jer, ma šta vi mislili o meni, ja ne volim nepotrebno nasilje. Kažem „nepotrebno“, jer je ono danas moglo i drukčije da se odigra.

Pogled Holidejevih sivoplavih očiju zadržalo se na očima ridozike.

Koliko je lukava ova žena? pitao se. Da li je sada bila iskrena, ili je htela da ga zavara? Nije mogao da je pročita. Od trenutka kada ju je video u prerijskoj postaji znao je da je energična i da zna šta hoće. Ali, kojim sredstvima je htela da ostvari to što hoće. Da li je negde postojala granica njenoj odlučnosti ili je bila spremna na sve, pa čak i na „nepotrebno“ nasilje kako je ona to rekla.

— Pitam se — počeo je Holidej gledajući je netremice u oči — koliko često se ovde pribegavalo „nepotrebno“ nasilju?

— Nikada! Ovo je prvi put i za to je Arči kriv.

— A da li je Arči imao nekog udela i u događaju sa Ronaldom Džejvitom?

Silija nije odmah odgovorila. Verovatno se pitala da li je ovaj neobičan stranac pitanje postavio slučajno ili je nešto sumnjao.

— Ne — rekla je skrivajući pogled pred upornim Dokovim očima.

— Dobro, uzmimo da je tako. Ali, pitam se ipak jedno.

— Šta? — digla je Silija pogled.

— Koliko dugo ćete biti u stanju da obuzdavate Arčijeve „nepotrebne“ ispade. Danas mi je rekao da je posao završen i da više nisam potreban.

— Rekao vam je to?

— Jeste! Za ostale to ne važi. Pretpostavimo da se vi slažete s tim... ja bih u tom slučaju morao da odem.

— Tako je, ali to ćemo još videti.

— Svejedno! Jednog trenutka do toga mora doći. Ja ću onda otići

prepun saznanja, veoma neprijatnih saznanja o mister Arčiju... i o vama.

Silija je ćutke posmatrala Holideja. Čekala je da sazna na šta njen svojeglavi saveznik cilja.

— U prirodi je ljudskoj da svoja saznanja prenosi na druge... Namerno ili slučajno, u dokolici.

— Pa? — upitala je ridokosa shvatajući najzad šta Holidej ima na umu.

— Mister Arčiju može pasti na pamet da bi to bio nepotreban rizik za vas. Zar nije tako?

— Možda. Da čujem dalje — upitala je Silija švičkajući korbacem po čizmama.

— Može mu doći na um da taj rizik isključi... recimo, jednim dobro ciljanim metkom!

— To je, znači. Plašite se za svoj život — podsmešljivo je rekla Silija.

— Zar je to čudno. Imam samo jedan.

— Smešne misli vam padaju na pamet.

— Mislite? Da te danas bili sa nama ne biste tako govorili, uveravam vas.

— Možda, ali to je ipak smešno. U pitanju je bio crnac, to je drugo.

— Za mene ne. To je isto. Uostalom, ja sam shvatio ono što je za mene važno i umeću da se pričuvam.

— Čemu onda priča? — upitala je ridokosa sa prizvukom dosade u glasu.

— Zbog drugih. Biće ih još koji mogu biti ugroženi.

— Mislite da vaše drugove? Oni...

— Ne, nisam mislio na njih. Uostalom, oni su bezopasni i mogu Arčiju još biti od koristi.

— Ah, tačno! Ronald Džejvit je još na slobodi.

— Opet me niste pratili. Ronald Džejvit sada odlazi u drugi plan. Oni će Arčiju trebati iz drugih razloga.

— Ne shvatam — izustila je ridokosa zainteresovano i pomalo zbunjeno.

— Trebaće mu za slučaj da dođe do zaključka da ste na ovoj sceni i vi nepotrebni!

— Mi? Ko to mi?

— Vi i vaš muž Virdžil. Ili možda jedno od vas dvoje.

Nastao je tajac. Silija je zurila u Doka kao da vidi avet. Jer ma koliko da je bila razumna, realista ili čak lukava, nikada nije razmišljala o toj mogućnosti. Arči protiv nje i Virdžila! Ili što je još gore, samo protiv nje! Arči i Virdžil su braća i lako će naći zajednički jezik, a ona je za njih stranac isto kao i svi ostali. Virdžil je bio vezan za nju, istina ne sentimentalno, jer je ljubavni zanos prošao, već kao za ženu koju poseduje i čije mazno prisustvo laska njegovoj sujeti. Ona ga je zasada svojim dovrtljivošću i finom lukavom igrom držala u pokornosti ali dokle će tako biti nije mogla da zna. Virdžil je bio lukav i podmukao, a sa novem koji sada ima lako je mogao sebi da pribavi dosta lepih i maznih žena. Pakao! Zar tako? Pomisao da jednog dana opet može biti prezrena bedna prostitutka koja se prodaje za sitne sume novaca, stegla joj je srce kao usijana klešta. Ali, zar baš mora da

bude tako? Zar ne bi mogao Virdžil da otpadne? Onda bi ona morala s Arčijem... Od te pomisli lice joj je jedva primetno zgrčilo. Morala bi da igra celu igru iz početka... I, dokle bi to trajalo? Uvek isto i uvek od početka. Ne, nije smela da misli na to. Ne sada, bar ne sada!

— Šta vi to govorite. To su besmislice.

Holidej je pratio igru izraza njenog lica i shvatio je šta se odigrava u njenoj duši.

— Besmislica? Zaboravljate da nasilje ima samo jednu logiku. Ne zna za granicu. Kad jednom počne, više se ne može obuzdati. To ste morali da znate.

— Možda — odgovorila je ričokosa nesigurnim glasom. Ali, ovo je nešto drukčije.

— Svako tako misli. Ljudi su opšte optimisti kada su oni lično u pitanju — nasmešio se Dok znalački.

Silija ga je besno pogledala. U nje noj podsvesti rađao se otpor prema čoveku koji joj je predočavao neprijatnu situaciju u kojoj se može naći. Daleko od toga da je simpatizala Doka sada je počela da ga mrzi.

— Neću da vas slušam. Vi ste zloban i podmukao čovek — jetko je izustila Silija okrećući se da pođe.

— Zaita tako mislite? Onda mi je drago što ćete ostati da živite u društvu kratkih i dobroćudnih ljudi kao što su vaš muž Virdžil i njegov brat Arči — nasmejao se Dok cinično.

Silija se jedva uzdržavala da ne plane.

— Sad znam s kim imam posla — rekla je — samo ne znam šta vam je cilj?

— Meni? Ništa naročito. Ako hoćete reći ću vam.

— Volela bih da čujem.

— Da izvučem živu glavu iz ove vučje jame u kojoj niko nikome ne misli dobra.

— Što se mene tiče možete to odmah učiniti.

— Pa da padnem u ruke Čejenima? Ne, ipak ću zamoliti za još malo gostoprimstva. Nadam se da mi to nećete odbiti? — obratio se Dok Siliji učtivo.

— Radite kako hoćete. Što se mene tiče, ja više nisam ni u kakvoj obavezi prema vama.

— Svejedno! I ovo što ste dosada učinili za mene bilo je sasvim velikodušno... a odsada ću se sam starati o sebi.

— Neka vam je sa srećom — procedila je Silija neraspoloženo i udaljila se ka kući. Korak joj nije bio tako čvrst kao obično, a gibanje njenih kukova izgledalo je nekako umorno, kao posle dugog pešačenja. Dokove reči su delovale na nju iako da je nastojala da to prikrije.

Holidej ju je ispratio pogledom sve dok nije zamakla u kuću. U vazduhu bez daška vetra još dugo posle toga lebdeo je njen zanimljiv miris. Možda Silija i ne bi bila zla da je život nije takvom napravio. U moru promašenih ličnosti ona nije bila nikakav izuzetak. Da je doživela drukčiju mladost možda bi bila drukčija. Dok je počeo da je žali.

Zagledan u nebo, osluškujući ritmičko vruskanje sena pod Migovim

zubima, Dok je zadremao. U površnom snu video je Siliju, riđe kose, razbludno lepu, maznu i opasnu. Sa zamagljene udaljenosti gledala ga je molećivo bez reči, a onda nestala u titravoj izmaglici nestvarnog sveta sna.

VII

Probudilo ga je zvonjenje triangla što je u rudniku značilo prekid rada i poziv za večeru. Protrljao je oči i ostao budan još neko vreme, a onda pošao na bunar gde je naišao na Šefersa, Strejčija i Baumena.

— Vi ste se lepo izvukli — dočekao ga je Strejči.

— Izvukao? Ne znam šta mislite? — rekao je Dok.

— Mislim na pokop. Iskopati tri groba na ovoj vrućini je mnogo gadna stvar. A zemlja? Sam kamen. Ruke su mi popucale od krampa.

— Bar ste obavili jednu humanu dužnost.

— Humanu dužnost?! Neka nosi vrag humanost. Kad smo se pogađali sa ridokosom nije bilo reči o takvim poslovima. Kako je počelo još će se desiti da nas štrpaju u rudnik.

— Ako ne budete umeli da se usprotivite, i to, je moguće.

— To ne, bogami. Strejči nije tegleća marva. I ne samo to. Tražiću da nam povećaju nagradu.

— Kada? — zapitao je Dok sumnjičavo.

— Večeras — narogušio se Strejči. Nisam ja ukopnik da se bavim takvim ponižavajućim poslovima.

— Ma, ja se nešto mislim — počeo je Boumen kolebajući se — da ovde nije sve u redu. Kad se setim samo kako je crnac plakao.

— Koji crnac opet? Upitao je Holidej zainteresovano.

— Naš kuvar, Sam.

— Zašto?

— Onaj ubijeni crnac je njegov sin.

— Onaj? Zaista? — začudio se Dok.

— Jeste, baš taj. Sem ako nas nije blefirao, ali ne verujem da bi neko plakao na tuđem grobu.

— To nije verovatno — složio se Holidej — ali, otkuda takva slučajnost.

— To me nije mnogo briga. Mene je važno da ovde izvučem što više i da lepo zbrišem odavde — rekao je Strejči.

Holidej je klimnu glavom i zamisljeno pošao ka kući. Nešto je zaudaralo u celoj ovoj stvari. Virdžil, Arči, rudnik, ubijeni sin kuvara Sama. Ako je smeo da se osloni na svoj instikt, onda su braća Gordon bili obični lupeži, a Ronald Džejvit nesrećnik i očajnik koga su oni naterali na odmetništvo. Ali, to je trebalo proveriti.

Večera je prošla u tišini i tmurnom raspoloženju. Posluživao je, kao i uvek, kuvar Sam tužnog lica i očiju natečenih od plača. No, svoj bol bedni sluga nije smeo da iskaže pred svojim gospodarima i zato je tiho kao senka obilazio oko stola nastojeći da se što pre udalji od ljudi koji su skrivali smrt njegovog sina. Završivši večeru Virdžil je odgurnuo tanjir i po običaju pripalio

debelu cigaru. Holidej je pošao nje-govim primerom.

— Naš posao je upola završen — progovorio je Virdžil pošto je odbio nekoliko dimova.

Niko nije našao za shodno da odgovori.

— To znači da vam više nisu potrebni svi angažovani ljudi — nastavio je posle kratke pauze.

— Ako je tako onda i ja imam... — počeo je Strejči.

— Hteo sam da kažem da nam neće biti potrebne usluge cenjenog gospodina Holmsa koji je bio tako velikodušan da nam se bez ikakve naknade stavi na raspolaganje.

Holidej je pogledom pratio kolut dima, koje se lagano penjao ka tavanici. Očekivao je da će mu Gordon otkazati gostoprimstvo.

— Zaista ne smemo da i dalje zloupotrebljavamo njegovu velikodušnost — nastavio je smeškajući se licemerno. — Mi mu i ovako već previše dugujemo.

— Znači li to da mi otkazujete gostoprimstvo — obratio mu se Holidej gledajući ga u oči.

— Ne to, ni govora. Vi možete ostati kod nas koliko hoćete, samo se bojim da vam to neće odgovarati. Smeštaj i hrana nisu na visini..

— Pa dobro, kad je tako neću da se naturam. Napustiću rudnik sutra ili možda prekosutra, ako nemate ništa protiv.

— Ne, ni govora. Arči, istina nije baš mnogo zadovoljan vašim istupanjem, ali verujem da će i njemu biti žao što odlazite — pri tome je ispod oka pogledao svog brata. — O Siliji neću ni da govorim jer je ona bila oduševljena vašim prisu-

stvom. — Ciničan osmeh je ponovo zaigrao na njegovim usnama.

— A šta je sa nama — zapitao je Strejči. — Hteo sam da vam kažem da ovako ne ide.

— Zašto?

— Pa, i sami ste rekli da ćemo razgovarati posle današnje ekspedicije. Mi nismo zadovoljni ugovorenim nagradom.

— Zašto? — upitao je Virdžil, opet i pogledao Strejčija pogledom orlušine.

— Dole u postaji nije nam rečeno da je u pitanju rudnik zlata. Da smo to znali ne bismo pristali. Je li tako — obratio se Boumenu i Šefersu.

Ova dvojica su ćutke klimnula glavom.

Virdžil ih je odmerio pogledom koji nije govorio ništa. Ako je nešto mislio i osećao, taj čovek je umeo majstorski da prikrije svoje misli i osećanja.

— I koliko tražite — upitao je Virdžil odbivši jedan gust dim.

Strejči je zastao zbunjen. Nije se nadao da će se Virdžil tako brzo i lako predati. Očekivao je otpor, odbijanje, izvrđavanje, sve drugo samo ne pristanak. I to ga je zateklo nespremno. Nije znao koliko da traži. Zakolutao je očima i bubnuo.

— Tri stotine dolara — skoro da je dreknuo — očekujući sa strahovanjem Virdžilovu reakciju.

— Št... zaustio je Arči, ali ga je Virdžil zaustavio, pritisnuvši njegovu ruku svojom.

— Tri stotine dolara je velika suma novaca mister Strejči... — rekao je..

— I to odmah — osmelio se Strejči.

— ... Rekoh 'to je velika suma novaca, ali ne mogu ništa da vam zamerim. Posao ste obavili bez zamerke i ako i ostatak izvršite kako treba, onda to zajsta vredi toliko koliko kažete.

— Virdžile, zar ćeš ovim šeprtljama... — počeo je Arči zaprepašćeno.

— Arči, moj princip je da ljudi budu zadovoljni. Ne mešaj se u to.

— Rekoh maločas da novac tražimo odmah, mister Gordone. — Ponovio je Strejči sada već sasvim glasno, jer je Virdžilova hvala podstakla njegovo samouverenje.

— Odmah?

— Da odmah! Ništa ne podgreva revnost kao pregršt lepih, šušćavih novčanica. Zar nije tako?

Virdžil se jedva приметно osmehnuo. — Da, u pravu ste mister Strejči. Silija, donesi kasu molim te. Moj princip je da ljudi treba da budu zadovoljni.

Silija je bez reči ustala i otišla iz trpezarije, a ostali su ostali u napeštom iščekivanju. Dok je zamišljeno pušio razmišljajući šta bi mogao da znači ovaj Virdžilov postupak. Stari lisac je bio sve drugo samo ne kavaljer, i iza njegovog glatkog prihvatanja Strejčijevih uslova morala se kriti neka zadnja namera. Ali koja? Da li je stari nitkov hteo da se njima posluži, a onda da ih sve ukloni sa lica zemlje i tako uništi svaki trag svog zločina. To je izgledalo vrlo verovatno, jer nije bilo nikakvog drugog razložnog objašnjenja njegovom popuštanju. Glavni deo posla bio je obavljen, a za Ronalda

Džejvita su bili dovoljni Santos i Arči, prema tome. Virdžil je mogao jednostavno da odbije Strejčijev zahtev i na tome bi se spor završio. Dobra nagrada je, dakle, bila mamac koji je trebalo da uspava najamnike i olakša njihovu likvidaciju. Što se njega, Doka, tiče to je bilo jasno. Njega je vrebala smrt iz zasede sutra ili prekosutra kad napusti rudnik.

Utom se Silija vratila, noseći u ruci malu čeličnu kasicu koju je stavila na sto pred svog muža. Iz džepa prsluka Virdžil je izvadio ključ i otvorio kasicu u kojoj se ukazao svežanj pažljivo naslaganih zelenih novčanica. Odmerenim pogledom Virdžil je skinuo gumicu sa sveznja, odbrojao tri puta po trideset novčanica i ostatak vratio u kasu. Sve vreme Strejči, Baumen i Šefers su gramzivim pogledima pratili pokrete njegovih prstiju i kada je Virdžil zatvorio kasicu u njihovim očima se ukazao izraz razočarenja.

— Evo gospodo — rekao je pružajući najamnicima njihovu zaradu. — Ostatak dnevna obračunavamo na kraju. U redu?

— U redu — promrmeljao je Strejči kome su pred očima još uvek poigravale novčanice. U glasu mu se naslućivala žalost i zavist.

— A sada, možemo na spavanje ili već kako je kome drago. Laku noć gospodo.

Tim rečima Virdžil je najamnicima stavio do znanja da je razgovor završen i oni su bez reči poustajali. Dokov pogled se sreo sa Slijinim. Pitao se da li joj je poznato šta njen muž namerava da učini. Da li je ona saučesnik? Iz njenih očiju nije

mogao ništa da pročita. Izlazeći iz trpezarije duboko je uzdahnio svež večernji vazduh. Bio je zadovoljan kao da je pobjegao iz društva zaraženih kugom.

VIII

Veče je bilo tih, bez vetra, samo što se je slab povetarac po kadkad poigravao suvim vlasima trave i lišćem na granatom stablu ispod koga je leškario Holidej. Rumeni odsjaj sunca davno zamaklog za horizont, žario je crvenilom kamene litice Grad Mese iznad kojih su se na potamnelom nebu iskrile prve večernje zvezde. Holidej se pitao kako je moguće da veče bude toliko božanstveno lepo. U njegovoj rodnoj Džor džiji dok je bio mladić pun životne snage, nikada nije gledao u večernje nebo i zato, verovatno, nije znao da takva lepota postoji. Žalio je što za nju nije saznao mnogo ranije. Život bi mu bio puniji, pretpostavljao je, možda bi ga čak odveo drugim putem, a ne ovim kojim je išao. Možda ga je neka od tih zvezdica koje su tako bezbrižno poigravale u plavom beskraju mogla povesti sreći i spokoju za kojima je žudeo, a ne slavi kockara i revolveraša od koje je želeo da pobjegne.

Ustao je sa svog ležaja pod drvetom i doneo Migu poveći naramak trave. Njegov verni prijatelj je radošno zarzao. Čudno, pomislio je ~~Dok~~, najmanje neugodnosti doživeo je od stvorenja koje nije imalo razuma. Gladan ili sit, žedan ili napojen Mig mu je bio uvek podjednako privržen. Sasvim drukčije od ljudi

koji su ga progonili iz straha, mržnje ili zavisti.

Iz razmišljanja ga je prenuo škripanje dolapa. Neko je punio rezervoar vodom za sutrašnji dan. A sutra, on već neće biti ovde... Možda ga uopšte neće ni biti na ovom svetlu ako uspe ono što je sumnjao da će Gordoni protiv njega pokušati.

Moraće i sutra da bude spreman. Kao i uvek.

Pošao je lagano putanjom koja je vodila preko kamenite zaravni obasjane sivobelom mesečinom. Pošao je nasumce, bez cilja, tek da protaknu minuti dosadnog isčekivanja. Nije mu se spavalo, jer je popodne proveo u odmoru i sada ga je večernja svežina mamila. Pošao je stazom za koju nije znao kuda vodi kao što nije znao ni mnoge druge staze, osluškujući mekani bat sopstvenih koraka. Taj šum koraka bio je njegova jedina veza sa stvarnošću.

Nije išao dugo, a naišao je na nešto što ga je trgnulo i vratilo životu. Groblje! Ne pravo groblje već nekoliko humki sa drvenim krstovima potamnelim i ispucalim od vremena. Čudno! Opet igra sudbine. Svaki Dokov odlazak iz nekog mesta obično je obeležavala jedna nova humka. Grob nekog nepoznatog čoveka koji je slavu tražio u odmeravanju sa čuvenim revolverašem Holidejem.

Pored jednog groba klečao je neki čovek u kom je Dok prepoznao Sama, kuvara u Gordonovom rudniku. Čovek je klečao mirno bez pokreta, ali je po grčevitom jedva приметnom trzaju ramena. Dok zaključio da stari Crnac plače. Dok je zastao. Shvatio je nesrećnikov jad i

nije hteo da ga uznemirava u njegovom bolu. Pa ipak, nije mogao tek tako ni da ode, jer, bez obzira koliko on lično nije ništa doprineo smrti mladog Crnca, deo odgovornosti za mladičevu smrt padao je i na njega. Stajao je tako bez reči dosta dugo, dok mu se večernji lahor koji je počeo da pirka igrao peševima sakoa.

Posle dužeg vremena Sam se okrenuo.

— Voleo bih da nisam doživeo da našnji dan, mister.

Dok je sa razumevanjem klimnuo glavom.

— Podizao sam mog Solomona još od kolevke. Trudio sam se da od njega napravim čoveka... Vrednog i dobrog. I uspeo sam u tome.

Dok je opet ćutke klimnuo glavom.

— Jeste, uspeo sam — ponovio je stari kuvar. — Da nije bio dobar i pošten ne bi ga zločinci ubili!

Holidej je sačekao da prođe nekoliko sekundi odajući time dužno poštovanje i veru rečima starog Crnca.

— A zar nije Solomon bio sa banditima? Gordonovi tako nešto rekoše, ako se ne varam?

— Sa banditima?! Oni su banditi prokleti kućkini sinovi. Da nije bilo njih i one zmijske misis Gordon nikada moj Solomon ne bi otišao od mene.

Holidej je opet odobravajući klimnuo glavom.

— Da, to vam tvrdim. Ni on, ni mladi mister Ron.

— Mladi mister Ron? Misliš na Ronalda Džejvita?

— Da, na njega.

— Hm! Čudno! — progundao je Dok.

— Čudno? Čudno, kažete? I jeste i nije. Da ste poznavali mladog mister Rona i mog Solomona ne biste tako govorili — rekao je Sam brišući obraz od suza.

— Šteta što ih nisam poznao.

— Šteta! I ja vam kažem da od ta dva momka nije bilo boljih u celoj pokrajini. Da, od Rona i Solomona nije bilo boljih.

Holidej je opet ćutao izvesno vreme. Reči starog kuvara uklapale su se u maglovitu sliku o ljudima i događajima koji su se u rudniku odigrali u bliskoj prošlosti.

— Eh — dodao je Crnac posle kratkog ćutanja — kad bi stari mister Džejvit znao šta se radi, mrtav bi se prevrnio.

Tek tada je Holidej obratio više pažnje na krst pred kojim je Sam klečao i nije bio malo iznenađen kada je na grobu isklesanoj dasci, posiveloj i ispucaloj od kiše i sunca pročitao još uvek jasno napisano ime. Džeremi Džejvit rođen 1825 + 1874. U tom grobu sahranjen je čovek koji je umro tek pre nekoliko meseci.

— Džeremi Džejvit?! Ime mi je poznato — rekao je Holidej.

— To je otac Rona Džejvita. Onog o kome sam vam maločas govorio.

— Zar je i on živio ovde? — upitao je Dok.

— Naravno! Gde bi drugde živio nego na svom imanju.

— Na svom imanju? Zar je ovo bilo njegovo imanje?

— Nego šta. Sve je ovo bilo njegovo dok nije umro.

— Zar rudnik nije oduvek pripadao Gordonima?

Crnac je pogledao Doka očima čije u beonjače zasvetlele na crnom licu kao fenjeri.

— Eh, mister, nije. Ali, sada sve pripada njima.

— Kako to?

— Prosto! Stari mister Džejvit je bio dobar i naivan i Gordon ga je prevario.

— Gordon? Misliš Virdžil Gordon?

— Da, on. Virdžil Gordon je potuljena, podmukla hulja. Vuk i lisica u istoj koži.

— Kako se desilo da Virdžil prevari starog Džejvita?

— Evo kako. Rekoh vam da je stari mister Džejvit bio dobar i naivan. Ali, on je imao i jednu manu.

— Koju?

— Piće! Voleo je viski.

— Hm! — klimnuo je Dok glavom sluteći šta će da čuje.

— Da, viski. I to ga je uništilo.

— Viski nikoga nije usrećio, Same. Ali, reci mi šta je bilo sa rudnikom?

— Evo šta. Posle rata je mister Džejvit došao u ovaj kraj zajedno sa Virdžilom Gordonom. Udružili su se, jer ih je vezivao isti interes, zlato! Ja sam došao sa mister Džejvitom.

— Aha, znači obojica su bili istraživači.

— Da, samo što je Gordon završio i neku školu o tome, a mister Džejvit je bio prost, neobrazovan čovek.

— Kopač zlata ili tako nešto?

— Na. Došli su ovamo na Gordonovo insistiranje. Tražili su po visoravni, kopali, ispirali pesak, tražili zlatnu žicu pune dve godine. Ali bez uspeha.

— Već znam šta je bilo. Nestalo im je novaca.

— Tačno! Posle dve godine nestalo im je novaca i Gordon je digao ruke. Otišao je bez zbogom. Mister Džejvit je ostao u nadi da će ipak nešto naći. On je bio uporan čovek, tvrdoglav kao mazga. Ron je tada imao dvanaest godina.

— A misis Džejvit? Gde je ona bila?

— Sa nama. Ah, misis Džejvit je bila divna, krasna, dobra žena. Ona nikada nije udarila ni Sama i Solomona. Takvu dobrotu više nikada neću sresti.

— Verujem! Je li i ona umrla?

— Jeste! Pre pet godina. Ali, doći su i na to. Kada je Gordon otišao, mister Džejvit je ostao da prežimi. Trebalo mu je drva i on je jednostavno hteo da iščupa jedno drvo koje je raslo iz litice. Upregao je zapregu i povukao. I šta mislite da se desilo.

— Slutim, ali pričaj.

— Zajedno sa korenom odronio se poveći blok kamenja i otkrio zlatnu žicu. Mister Džejvit je pre ko noći postao bogataš.

— Sad se, naravno, ponovo pojavljuje Gordon. — Preduhitrio je Holidej Sama.

— Da! Došao je čim se pročulo da je otkrivena zlatna žica. On nije imao nikakvog prava a rudnik, ali mu je mister Džejvit ustupio.

pio polovinu nalazišta. Tako je počela njegova nesreća.

— Poklonio je Virdžilu polovinu nalazišta? E, baš je bio naivan taj Džejvit.

— Nije to bilo najveće zlo. Čim se ustoličio Gordon je počeo da u rudnik dovlači sumnjive žene i viski. Znao je da je mister Džejvit slab na piću i da će ga podnapi-tog lako osvojiti žene iz polusveta. Tako je i bilo. Njegov dom je postao prava javna kuća. Počelo je bančenje, pijančenje, lumperaj-ke... i nemoral. Sirota misis Džejvit to nije mogla da gleda, a bila je nemoćna da spreči Gordonovu igru.

— Misliš da je Gordon sve to činio s određenim ciljem.

— Nego šta?! Hulja je to! Smislilo je lukav način da mister Džejvita pošalje na onaj svet. Ali, pre toga je isto učinio sa misis Džejvit.

— Šta? Ubio ju je?

— Da, ali ne direktno. Sirota misis Džejvit je precrkla od muke i jada. Posle toga je sve prošlo u su novrat. Mister Džeremi se nije treznio i bilo je strašno gledati ga. Za pušten, prljav, neobrijan, nije se znalo da li je jadniji i očajniji kad je plakao zbog misis Džejvit ili be-dniji kad se veselio sa prostitut-kama.

— A Ronald? Kako je to on gledao?

— Ron je bio nesrećan. Tugovao je za majkom i najpre žalio oca, a onda je počeo da ga mrzi. Poslednje godine je došlo do teških sukoba među njima.

— Zbog čega?

— Ron je počeo da optužuje mister Džeremija da je on kriv za smrt misis Džejvit. I to je tačno ako baš hoćete. Ona ne bi umrla da nije bilo njegovog ludijanja, po koj mu duši.

Holidej je ćutke prešao preko ove Samove primedbe. Nije vredelo optuživati nekoga za zlo koje nije hteo da pričinii. Možda je i Džeremi Džejvit bio nedužni rob slepe sudbine.

— Posle toga, mister Džejvit se naljutio i zapretio da će ceo rudnik predati Gordonu. Tako je i učinio. Preneo je sva prava na Virdžila s tim što ga je obavezao da Ronu daje mesečno izdržavanje, dok rudnik postoji. Ali Gordon je udesio da i to izbegne. Upravo — dodao je posle kratke pauze — to je udesila njegova žena.

— Silija?

— Da ona. Nema na ovom svetu otrovnije zmijske od nje.

— Šta je ona skrivila? — zapitao je Dok mada je već i sam slutio odgovor.

— Ona je pomagala Gordonu u smišljanju paklenih planova koji su usmrtili misis Džejvit i mister Džejvita. Ali, ništa manji greh nije ono što je napravila sa Ronom.

— To? Da, čuo sam nešto.

— Ako ste čuli od misis Silije onda sigurno, niste čuli istinu.

— A šta je istina?

— Istina je da je ona guja nad gujama i da je Gordona navela na zločin prema sopstvenom detetu. Možda ne znate da Virdžil ima

kćer, lepoticu kakva se jedva može zamisliti.

— Čudi me. Virdžil nije lepotan.

— Nije, nego je čudovište u svakom pogledu. A Ajrin je lepotica i stvorenje plemenitog duha. Ona i Ron su se zavoleli. A Silija je sve pokvarila. Upropastila! Navela je Virdžila da se prema mladiću najokrutnije ponese.

— Ne treba preterivati. Same. Ako ga je oterao ne može se reći da je postupio preterano okrutno. Ima očeva koji ne vole, kad im kćeri nekoga rado gledaju.

— Oterao?! Rekoste li oterao? To je najmanje što mu je učinio! Kad se setim onog bičevanja... Ronu su leđa bila kao oderana. Jedva je preživao.

Holidej je iznenađeno digao obrve.

— Da, da! Tamo gde sam ja radio pre ukidanja ropstva, ni crnce nisu tako bičevali. Bilo je strašno. Ali, Ron je izdržao! Nije ni ja-
knuo!

Dok je rezignirano klimnuo glavom. — U tome i jeste nesreća. Prigušen jauk rađa gnev i ogorčenje. A gnevan i ogorčen čovek je skoro isto što i zver.

— I biće tako. Moraće da beži kao divlja zver, jer ovi razbojnici mu neće dati mira. Naročito sada kad je sam. Jedini spas bi mu bio da pobjegne iz ovog kraja, ali on to neće.

— Želi da se osveti?

— I to, ali i zbog Ajrin. Ne verujem da će hteti da je ostavi.

— Teška stvar. A gde se sada

nalazi mladi Džejvit — upitao je Dok.

Crnac ga je pogledao sumnjičavo. Nije odmah odgovorio kao da se koleba.

— Ne znam. A zašto pitate?

— Hteo bih da mu pomognem. Ne znam još na koji način, ali bih želeo da se spase.

Crnac ga je netremice posmatrao kao da želi da mu pročita misli. Beonjače njegovih očiju izgledale su tako još belje i oči još krupnije.

— Mister Holmse — rekao je na kraju — čuo sam šta se danas desilo. Znam da niste ispalili ni metak i da ste pustili mog sina. Sola da pobjegne. Tako nešto može da učini samo čovek dobrog srca. Osećam da vi niste ubica kao ostali.

Začutao je kao da očekuje potvrdu svog mišljenja, ali Dok nije rekao ništa. Nije hteo da utiče na Samu. Hteo je da ga pusti da sam donese odluku.

— Pitali ste me gde se Ron sada nalazi. Ne znam tačno. Verujem da se krije negde u blizini, a za to je pogodno samo jedno mesto.

— Možeš li da mi objasniš gde je to.

— Prema severu se pruža put koji vodi za Fort Foks. Na desetak milja odavde ima jedan osušeni hrast i dve stotine koraka dalje po stoji jedan usek u steni, jedva vidljiv dok se ne priđe sasvim blizu. Ako se pođe stazom koja vodi od tog useka posle četvrt časa hoda stiže se do jedne napuštene brvnare koju su Sol i Ron kao deca posećivali. Mislim da će Ron biti tamo.

— Dobro. Pokušaću da ga na-
dem.

— Ali mister — dodao je stari
kuvar kao da se kaje što je bio is-
kren — ako ste me prevarili ne-
ka vas prokletstvo prati do sud-
njeg dana.

— Prokletstvo? — nasmešio se
Dok rezignirano. — Dragi moj Sa
me ja tu nemam šta da izgubim.

Kuvar ga je pogledao ne shvata-
jući šta znače njegove reči. Nije
mogao da sluti da je Holidej i bez
njegove kletve pod žigom nesreće.
No, Dok je prekinuo njegovu ne-
domicu.

— Ima još nešto. Gde je Ajrin?
— upitao je.

— Mlada mis Gordon? Ona je u
svojoj sobi.

— Pretpostavljao sam. Zato je
nisam ni viđao. A gde je njena so-
ba?

— Na spratu sa zadnje strane
kuće.

— Možeš li joj doturiti poruku.

— Mogu! Ja joj nosim hranu.

— Reci joj da bude na svom pro-
zoru u ponoć. Doći ću u to vreme.

— Kazaću!

— Još nešto. Postoji li opasnost
da neko čuje naš razgovor.

— Ne! Virdžilova i Silijana so-
ba je na suprotnoj strani a Arčije-
va u prizemlju pored trpezarije. I
ona ima prozor na drugoj strani.

— Odlično! Onda učini kao što
smo se dogovorili.

— Hoću, budite bez brige.

— Hvala Same! I još nešto — do-
dao je Holidej posle male stanke.

— Šta želite?

— Žao mi je zbog Solomona. Ali
veruj, nisam mogao da ga spasem.

— Ne sumnjam u to mister Holm-
se. Znam kako se sve odigralo. Ni-
je vaša krivica što je Sol mrtav.

— Ipak — dodao je Holidej —
ako ti to nešto znači mogu ti reći
da je poginuo kao hrabar i častan
čovjek.

— Hvala mister Holmse.

— A sada pođi i udesi da Ajrin
izađe na prozor u ponoć — potap-
šao je Dok Sama po mišici.

Stari kuvar je ustao, bacio još
jedan pogled na grob Džeremija
Džejvita i udaljio se ka kući. Za
njim je noć sklopila svoju zave-
su.

IX

Nešto pred ponoć Holidej je us-
tao sa svog ležaja i uputio se kući
— koja se na jasnoj mesečini vi-
dela skoro kao po danu. To je za
Doka bio hendikep, jer je postoja-
la povećana opasnost da ga neki
primeti, a iz posete zatvorenoj de-
vojci lako se mogao izvući zaklju-
čak o njegovim planovima. Zbog
toga je kući prilazio oprezno, šu-
njajući se kao što se mačka šunja
plenu.

— Sreća da nema pasa — po-
mislio je. Prilaženje kući bi u tom
slučaju bilo nemoguće.

Korak po korak privukao se do
šupe za ogrev — koja se nalazila
na zadnjoj strani kuće. Pogledao
je u pravcu prozora, ali u Azrini-
noj sobi je vladao mrak i nije se
zapažalo nikakvo kretanje.

Dok se sagnuo i uzeo jedan kamenčić. Zrnca veličine graška uletelo je kroz prozor u sobu i odmah zatim na prozoru se pojavilo lice optočeno dugačkom crnom kosom.

— Pssst! Ajrin — šapnuo je Dok.

— Ja sam — odgovorila je devojka takođe šapatom.

— Morao sam da vas vidim pre odlaska. Zna li ko sam?

— Znam. Vi ste...

— Pssst! Ne izgovarajte moje ime — prekinuo ju je Dok.

— Dobro. Šta ste želeli od mene? — upitala je devojka.

— Ništa osobito, samo neki znak raspoznavanja za vašeg dragog.

— Hoćete li ga videti?

— Nadam se. Ali, ako ga nađem moram imati nešto po čemu će znati da sam mu prijatelj. Imate li neku amajliju, broš ili nešto slično.

— Imam medaljon koji nosim o vratu. On ga poznaje.

— Dobro, dajte mi ga.

Nekoliko trenutaka vladala je tišina, a onda se sa prozora čulo kratko — držite, baciću ga dole.

Dok je prišao sasvim uz zid, i podmetnuo šešir da u njega prihvati medaljon.

— Pustite!

Začulo se jedva čujno „tup“ i medaljon se našao u Dokovom šeširu. Holidej je izvadio nakit iz šešira i stavio ga u džep, a onda se odmakao metar dva od zida.

— Ja odlazim sutra i neću vas više videti... imate li neku poruku. Devojka nije odgovorila ništa. Dok je zaključio da želi nešto da

kaže, ali da je u tome sprečava stid.

— Volite li Ronalda još uvek?

— Da, da — žurno je odgovorila.

— Zar mu nećete reći neku reč ohrabrenja. Možda će mu to dati snage da istraje.

— Recite mu da ga volim... da ga mnogo volim. Da ću uvek biti samo njegova, makar šta se desilo. I recite mu — dodala je posle kratkog ćutanja — recite mu da se čuva jer... — devojka je začuvala.

— Jer...?

— ... ako se njemu nešto desi ja ću se ubiti.

— Ne brinite, reći ću mu. I si guran sam da će vas poslušati.

— I... htela sam još nešto... da zamolim vas.

— Mene? — Dok se malo začuudio — recite.

— Čuvajte ga. Vi ste pokazali da ste plemenit čovek i budite to do kraja. Preklinjem vas.

Dok je ćutao dirnut iskrenošću i bezrezervnim poverenjem koje mu je devojčino čisto srce ukazivalo.

— Mister Holmse! Čujete li me?

— Da, čujem vas. Čuo sam šta ste rekli i nastojaću da vam sačuvam vašeg dragana. A sada laku noć! Spavajte mirno i nadajte se dobrom ishodu. Pravda će pobediti.

Lice uokvireno crnom kosom nestalo je sa prozora i Holidej se udaljio tiho kao što je i došao.

Nekoliko minuta kasnije ležao je pod svojim drvetom. Pre nego što je zaspao lakim snom divlje mačke, Dok je izvadio pištolj iz fu

trole i zadržao ga u ruci pokrivenoj čebetom. Mada nije verovao da će ga neko napasti morao je da bude oprezan.

X

Spavajući samo jednim okom dočekao je zoru. U stvari, pre bi se moglo reći da je dremao, jer je sve vreme u mislima preturao razne mogućnosti kako da se iz rudnika izvuče i izbegne osveti zločudnog Arčija Gordona. U prvom momentu pomislio je da krišom pobegne još iste noći, ali je tu ideju napustio. Ako je već hteo da mu se osveti, Arči je motrio na svaki njegov korak i stoga eventualni beg ne bi mogao da ostane neprimećen. Pre nego bekstvo moglo je uspeti lukavstvo i svoju misaonu aktivnost Dok je usmerio u tom pravcu. Sa približavanjem dana kao da se uobličavala ideja kako da nadmudri Virdžila i Arčija Gordona. Kada je iza horizonta izronio jedan krajičak blistavog sunca Dok je u glavi imao skovan plan. Sada je preostajalo da taj plan pažljivo sprovede u delo.

Za doručkom nije video Gordone, ali je na sebi osećao Santosov pogled bezosećajan i hladan kao pogled ptice grabljivice. Sam ih je posluživao čuteći kao zaliven, ali je svremena na vreme Dok sretao njegov tužan pogled. U podne međutim, svi su ponovo bili na okupu a Virdžil Gordon izuzetno dobro raspoložen.

— Eh, gospodo, danas nam je

dan prošao u besposličenju. Sutra ćemo morati to da nadoknadimo.

Svi su čekali glave nagnute nad tanjire. Silija je ispod oka krado-mice pogledala Holideja i Dok je uhvatio taj pogled. — Ona nešto zna — pomislio je praveći se ne-vešt.

— Na žalost, moraćete da nadoknađujete bez mene. Ja danas odlazim — izgovorio je Holidej kao uzgred.

— Danas? Zar tako brzo? Niste valjda pogrešno shvatili da vam otkazujemo gostoprimstvo — počeo je da negoduje Virdžil.

— Ni govora! Jednostavno, rešio sam da putujem i učinilo mi se da je današnji dan isto tako dobar kao i svaki drugi.

— Ali, zar niste malo zakasnili — začudila se Silija — već je podne.

— A ne, madam. U zemlji gde krstare Čejeni veče je najpogodnije vreme za polazak. — Odgovorio je Holidej pripaljujući cigaru i motreći istovremeno krajičkom oka Arčija i Santosa koji su se značajno pogledali.

— Pa, ako ste već odlučili, onda neka vam je srećan put. Same! — nastavio je Virdžil zadovoljno — donesi viski da nazdravimo mister Homlsu.

Sačekavši da Sam naliže čaše svi su prisutnim, Virdžil je digao čašu i pogledao Doka vodnjikavim očima. — Za srećan put! — Nazdravio je smejući se.

Holidej je digao čašu i čutke ispio. — Moram da se spremim za put — rekao je i požalevši kratko

zbogom domaćinu i domaćici izašao iz odaje.

Silija ga je ispratila pogledom.

XI

Očekujući da će noć biti naporna, Dok je siestu proveo u ugodnom dremežu i oko pet časova uzevši peškir i pribor za brijanje pošao na bunar. Hteo je da u potpunosti ostavi utisak čoveka koji se sprema za put. Prolazeći pored staja primetio je da nedostaju Santošov i Arčijev konj.

To je značilo da su već odjahali. Vukovi su dakle, bili spremni, čekali su naoštrenih zuba.

Tek što je Dok namestio ogleдалo i izvadio pribor za brijanje Šefers ga je pozdravio.

— Dobar dan. Spremate se?

— Aha — klimnuo je Dok glavom.

— Meni je žao što odlazite. Mogli ste ostati još neki dan — rekao je dosta iskreno.

— Ne mari. Ionako mi ovde više nije interesantno.

— Nije trebalo da se kačite s Arčijem. Ali, vi ste neki čudan čovek. Pitao sam se šta vam je trebalo da dolazite ovamo... i to još bez nagrade.

— I ja sam sebe ponekad ne razumem — priznao je Dok.

— Eh, mogli ste uzeti lepe pare... praktično ni za šta! — Dodao je posle kraćeg ćutanja Šefers kao da žali za nečim.

Dok ga je pogledao. Obrisao je sapunicu sa brijачa i za trenutak zastao sa brijanjem.

— Možda! Ali ne verujem da bi taj novac stigao da potrošim.

— Kako? Zašto? — začudio se Šefers.

— Znaate li gde su sada Santos i Arči — upitao je Dok prevlaćeći brijач preko zategnutog vrata.

— Ne — rekao je Šefers tražeći pogledom konje pomenute dvojice. — Ne vidim njihove konje. Mora biti da su negde otišli.

— Znaate li gde?

— Ne znam — rekao je Šefers. — Zašto bih morao da znam gde su otišli. Mada je čudno...

— Čudno što su negde krenuli po ovoj vrućini — pomagao mu je Holidej. — Čovek ne jaše u ovo doba dana ako u glavi nema neki određen plan. Hoćete li da vam ja kažem gde su otišli.

— Gde? Recite.

— Da sačekaju mene u zasedu.

— Šefers ga je pogledao s iznenađenjem i nevericom.

— Vas da napadnu? Šta pričate? — usprotivio se Šefers.

— Kažem vam. Ako ne verujete, pratite me izdaleka pa ćete vi deti.

— Hm! Ne kažem da Arči nema razloga da vas mrzi, ali ipak sumnjam da bi to učinio — rekao je Šefers odbijajući da prihvati pomisao na toliku Arčijevu podlost, strahujući istovremeno u podsvesti da bi Dok mogao od njega da zatraži neku pomoć i tako ga dovede u neugodan položaj.

— Ne verujete? Dobro, nije ni važno, jer se to vas ne tiče. Ali, ima nešto što će vas se ticati — prešao je Holidej na drugu temu.

— Šta to?

— Vaša glava. U stvari, život vaš i vaših drugova.

Šefers ga je gledao zabezeknuto. Nije znao šta da pita.

— Jeste li pomislili zašto je Vir džil onako olako pristao na povećanje nagrade? — zapitao je Dok ka uboja.

— Zato što nije imao kuda.

— Neće biti. Razmislite malo. Kad je Strejči zatražio povećanje nagrade posao je već bio završen. Virdžil je mogao lako odbiti vaš zahtev. Ali, ipak je pristao.

— Objasnite mi onda zašto, ako već sve tako dobro znate — počeo je da se ljuti Šefers.

— Zato što će vas po završetku posla sve lepo poučijati kao što Arči smera da danas ubije mene. — Zaključio je Holidej pljuskajući se vodom po licu.

Kauboj je stajao zablenu u Doka. Pomisao da im Virdžil smera smrt bila je za njega toliko neverovatna da je u prvom momentu nije ni shvatio kao realnu činjenicu, već kao fantastičnu priču koja se odnosi na nekog drugog, a ne na njega. Tek posle nekoliko sekundi do svesti mu je prodrlo pravo značenje Dokovih reči, i on je žustro poskočio.

— Gluposti! Ne verujem vami. Ne verujem ni to ni ono što ste maločas govorili o Arčiju i Santosu. Vi ste jednostavno nezadovoljni što ste bili glupi i što ste došli ovamo besplatno, pa sad intrigirate. Ali, to vam kod mene neće upaliti.

— Nisam ni mislio da hoće, ali mi je savest nalažala da vas upozorim. — Holidej je obrisao lice i

spakovao pribor za brijanje spremajući se da pođe.

— A vi činite kako hoćete. Zbogom mister Šefere, ili budući „pokožni mister Šefere“ — dodao je polazeći.

— Pih, baš ste zavidljivi gad. Neću vam ni reći zbogom — procedio je Šefers ljutito.

Kauboj se okrenuo i pošao nazad ka staji odakle je došao, a Holidej se uputio ka svom drvetu. Nekadašnji saputnici rastali su se kao stranci, koje ne vezuje ni najslabija nit prijateljstva.

XII

Zlatasto vrelo popodne pretvorilo se u svetlo predvečerje kada je Dok izjahao iz dvorišta rudnika i uputio se ka severu pravcem koji je vodio ka Fort-Foksu. Putovanje do Fort-Foksa udaljenog dobrih šezdesetak milja značilo je upuštanje u krupnu avanturu čak i bez Arčija i Santosa koji su sami za sebe predstavljali veliku opasnost. Dok nije znao da li su se Čejeni povukli u rezervat što nije bilo mnogo verovatno, začu u lovište Indijanaca bez dobre „vinčesterke“ bila je prava ludost. On nije nosio pušku jer mu tamo gde se kretao nije bila potrebna, ali bi mu sada i te kako dobrodošla. Ma koliko da je bio dobar strelac, jedan običan „linkoln“ nije bio najpogodnije oružje za putovanje kroz nesigurnu preriju. A Santos i Arči Gordon bili su neprijatan dodatak na ionako nezgodnu situaciju.

Pitao se gde će ga dočekati. Prednost je bila na njihovoj strani, jer

su poznavali teren i bilo ih je dvojica. Uz to je za njih igrao i faktor iznenađenja. Mogli su da biraju vreme i mesto za napad.

— Džone prijatelju stari — govorio je Holidej glasno sam sebi — uvalio si se u gadnu kašu. Ona dva ljudozdera jedva čekaju da te oduvaju na onaj svet, a ti ne znaš gde ti spremaju pogreb. Hm, da razmislimo malo, da se poslužimo glavom.

— U svakom slučaju, neće biti u blizini logora — rezonovao je Dok dalje. — Zbog toga što ne žele da ostali nešto posumnjaju. Sačekajte me bar toliko daleko da otuda do rudnika ne dopre pucanj puške. Ali, neće ići ni suviše daleko, je li tako stari moj — obratio se Holidej svom konju tapšući ga po vratu. — Suviše su lenji za dugo nepotrebno jahanje.

— Sledeće je pitanje da li će me čekati zajedno ili na dva mesta. Verovatno na dva različita puta, jer ne znaju gde ću proći. Fort Foks je jedan pravac, ali oni moraju da računaju na mogućnost da krenem na istok ka Ist Kendlu. Prema tome, imaću protiv sebe samo jednog protivnika.

Mig je lagano kaskao kroz predeo kamenit i pust kao mesečev pejzaž. Prostrana zaravan pružila se pred Dokom u dužini od nekoliko milja ispresecana plitkim vododerinama, i obrasla retkim kržljivim žbunjem. Dokle god je pogled dopirao, nije bilo zgodnog mesta za napad.

Tek posle jednog časa jahanja kada je prvo predvečernje postalo plavkasti sumrak, Holidej je naišao

na teren gde je zaseda bila verovatna. Put je ulazio u uzanu jarugu s obe strane oivičenu strmim i relativno niskim stranama. — Tu smo — pomislio je Holidej — ovo je pogodno mesto i pogodna udaljenost. Da vidimo kako ću izići na kraj sa vama gospodo ubice iz zasede.

Rekavši to Holidej je skočio s konja i doveo Miga do jednog skrovitog mesta na ulazu u tesnac. Zatim je sa konja skinuo džak pun sena, na brzinu svukao odelo i košulju i navukao ih na džak koji je uvezao tako da podseća na ljudsko telo, i pomoću dva komada drveta pričvrstio ga za sedlo. Nogavice je takode ispunio senom tako da izdaleka ostavljaju utisak punoće, a kada je na ubrus zavijen u obliku glave natakao šešir, niko na svetu ne bi pomislio da na njemu ne jaše živ čovek pogotovu što je u jarugi sumrak bio još gušći. Završivši posao odmakao se nekoliko metara od konja da osmotri izgled svog dela.

— Mister Holideje, priznajem vam da ste pogrešili profesiju. Trebalo je da budete skulptor. No, i ovako će vaše sposobnosti biti iskorišćene.

Rekavši to pljesnuo je Miga po sapima. — Napred mali moj pođi bez zadržavanja. Ja ću lagano za tobom.

Ogrnuvši se ogrtačem za kišu, Holidej je pošao lagano za Migom. Išao je uz stranu jaruge tiho kao senka, jedva vidljiv u sve tamnijem sutonu. Čvrsto je verovao da ga onaj ko ga čeka neće videti. Ispred njega je Mig lagano hodao i ave-tinjsku tišinu jaruge remetilo je sa-

mo ritničko trupkanje kopita po kamenitom tlu.

Išli su tako oko dva minuta dok nisu došli do jednog malog proširenja i Dok je instiktivno osetio da će se nešto dogoditi, Mig je se nalazio na dvadesetak metara ispred njega sa neobičnim jahačem na leđima. Odjednom je bljesak sličan bljesku munje obasjao jarugu, a odmah zatim poput udara groma promolio se pucanj „vinčesterke”. Mig se propeo na zadnje noge, a „jahač” se zaljuljao u sedlu. No, pre nego što je konj nagnuo u trk, grunuo je i drugi pucanj i „konjanik” se skljokao na tlo. Mig je potrčao desetak metara, a onda frknuvši stao i počeo da kopa nogom tvrdu zemlju.

Holidej je stajao priljubljen uz zid jaruge. Predosećanje ga dakle, nije prevarilo. Ma ko da je u zasedi, verovatno će ga sada videti, jer će ubica po svoj prilici hteti da proveri rezultat svog dela. I nije se prevario.

Iza jedne zakrivljene stene provirio je crni vezeni sombrero a zatim i orlovski Santosov nos. Pre nego što je izašao iz zaklona osmotrio je dobro telo koje je ležalo na zemlji i pošto se „konjanik” nije micao, Santos je polako prišao do mesta gde je ležao džak odeven u Dokovo odelo. Prišavši do predmeta koji je ležao na zemlji Santos ga je gurnuo nogom u nameri da telo okrene na leđa, ali se od tog dodira trgao, kao oparen.

Shvatio je da je prevaren.

U tami koja je vladala u jarugi Santos nije mogao da otkrije prevaru, ali je sada znao da je pročitao. I što je još gore, znao je da ga taj

koji ga je pročitao verovatno drži na oku. Kao potvrda tih njegovih sumnji, iz mraka se začuo nečiji oštatar glas.

— Odbaci pušku i otkopčaj pojas.

Santos je poslušao bez reči.

— Sad digni ruke uvis i priđi ovamo! — naredio je isti glas.

Santos je poslušao. Nije imalo nikakvog smisla da se opire, jer je znao da od čoveka koga je pokušao da ubije ne može očekivati mnogo milosti.

— Priđi još malo.

Santos je učinio još nekoliko koraka i u tami ugledao Holideja naslonjenog na stenu.

— Jesi li mene čekao? — pitao je Dok.

Mali Meksikanac je ćutao.

— Ćutiš? Stidiš se da govoriš. A nisi se setio da pucaš.

Tišina.

— Jesi li sam?

Opet ćutanje.

Dok je zapeo oroz pištolja. Metalno „klik” jezivo je odjeknulo u tišini večeri.

— Pitam jesi li sam?

— Jesam! — Muklo je odgovorio mali Meksikanac.

— Sigurno?

— Sigurno!

— Gde je Arči?

— Na putu za Ist Kendi.

— Baš kao što sam računao. Da li na ovom putu ima još neka zaseda?

— Koliko ja znam nema.

— Ko te je poslao da me ubiješ?

— Arči!

— A Virdžil?

— I on!

— Zna li misis Silija za to?

— Zna!

— Kad ste odlučili da me ubijete?

Meksikanac nije odgovorio.

Holidej je nervozno kratko mahnuo pištoljem.

— Posle onog slučaja sa crncem.

— Ne ranije?

— Ne znam. Možda i ranije, ali meni to nije poznato. Ne znam šta su Arči i Virdžil imali u glavi.

— A Silija?

— Ne znam.

— A kakva je sudbina namenjena ostalim najamnicima?

Meksikanac se zbunjeno premestio s noge na nogu.

— Hajde, da čujem.

— Isto kao i vama.

— To sam i mislio. A kada?

— Kad završe posao.

— Hm. Lep način da se izrazi zahvalnost za ukazanu pomoć. Je li tvoj gazda uvek tako od reči pri sklapanju poslova.

Santos nije odgovorio ništa. Od dugog držanja u visini ruke su počele da mu podrhtavaju.

— Dobro, znam šta me interesuje. Dodji ovamo do mene — naredio je Holidej.

Santos se unezverio. Nije znao šta go očekuje, ali je morao da poslušati. Dok ga je pretresao i ustanovio da nema oružja. Kad je završio pretres dohvatio je malog zlikovca za okovratnik i okrenuo ga leđima sebi.

— Napred. Podji do mesta gde si čekao u zasedi. Hoću da vidim je li ti govorio istinu — rekao je Holidej gurajući Santosa ispred sebe kao štit.

— Jesam kažem vam. Uverićete se — laknulo je Santosu.

Korak po korak Holidej i njegov štit su došli do mesta gde je Santos ležao u zasedi. Iza stene nije bio ni koga. Nekoliko opušaka cigareta svedočili su da je Santos doista dugo čekao dolazak svoje nesudjene žrtve, i da je bio nervozan.

— Dobro — rekao je Holidej pušajući čovečuljka. Sad da obavimo još nešto. Podji sa mnom — rekao je gurnuvši ga pred sobom — i ne pravi nagle pokrete, jer mi je prst na obaraču.

Sledeći Santosa, Holidej je prišao mestu gde je ležala lutka od sene i sa zemlje dohvatio Santosov opasač koji je iz sve snage zavitlao negde gore preko ivice litice. Zatim je zviždukom dozvao Miga i zaključio Santosovu „vinčesterku”. Završivši to, obratio se Meksikancu.

— Ovo će mi još trebati. A sada skini moje odelo sa lutke i lepo ga očisti.

Santos je poslušno izvršio ono što mu je naredeno. Uzevši odelo Dok je provukao prst kroz rupu na sakou.

— Dva metka jedan pored drugog. Tačno u srce. Dobro gađaš ubioco.

Spustivši revolver na zemlju pored sebe, Holidej se obukao. Dve rupe na levoj strani grudi žalosno su ružile izgled elegantnog odela.

— E, ova dva metka će te skupo koštati — rekao je Holidej ljutito.

Santos se sledio. U Holidejevim očima pročitao je smrtnu presudu. Mada ogrubeo i prekaljen u zlu, počeo je da drhti. Dok ga je pogledao prezrivo.

— Ovo odelo je koštalo sto pedeset dolara. Kupio sam ga kod najboljeg krojača u Nju Orleansu. Tu štetu ćeš morati da mi naknadiš.

Santos je nemo kolutao očima i grizao usne. Još uvek nije shvatio šta namerava taj zagonetni bledunjavi čovek. Da li će ga ubiti i opljačkati ili nešto drugo. Nije mogao da veruje da bi se sve moglo završiti naknadom štete od sto pedeset dolara.

— Daj novčanik! — naredio je Dok.

Mali razbojnik je bez reči izvadio novčanik od grube kože koji je nosio u unutrašnjem džepu prsnika.

— Donesi ga ovamo — mahnio je rukom Holidej i kada mu je mali nitkov predao novčanik nastavio je. — Gle, izgleda da te gazda dobro plaća. Onda neće biti šteta što ću te malo olakšati. Dakle sto pedeset dolara za odelo i pedeset dolara za troškove pošiljke... Ukupno dve stotine. Ostalo zadrži — rekao je bacivši novčanik Santosu pred noge.

Ovaj se sagnuo da uhvati novčanik, ali se u pola pokreta trgao se, još ne poimajući da sem male oštećenosti za uništeno odelo Dok neće uzeti ništa drugo. Zurio je izvesno vreme u Holideja uplašenog pogleda, pun neverice u neshvatljivu sreću, a ipak s iskrom nade u sitnim zmijskim očima. Kad se Dok bacio na konja i pošao, on je još uvek stajao bez pokreta, zbunjen i nem, kao da se rodio drugi put.

Tako je ostao sve dok Holidej nije nestao u noći.

Holidej je, međutim nastavio da jaše ka severu, putem za Fort Foks.

Kod suvog hrastovog stabla zastao je i pogledom potražio usek o kome mu je govorio Sam. Bila je već noć i mesečina mu nije mnogo koristila da razazna predmete oko sebe. Ipak, kada je prošao oko dve stotine metara, otkrio je jedva vidljivu pukotinu kroz koju je konj s mukom mogao da se provuče. Odmah iza otvora pukotina se širila u stazu kojom se lako mogao kretati. Vodeći konja za sobom Dok je lagano pošao uzbrdo.

Posle desetak minuta vijuganja staza je izbijala na jedan prostran plato oivičen sa svih strana okomitim liticama visokim petnaestak metara. Sam je bio u pravu, ova udajica je bila prava tvrđava, ako je čovek hteo da je brani, jer je pristup uzanom stazom lako mogao da brani jedan čovek.

Izašavši iz tunela Holidej se našao na omanjoj zaravni obraslom gustom borovom šumom. Iznenadjenje! U ovoj kamenoj pustinji nije se moglo očekivati da priroda bude tako izdašna. No, tome je razlog bio mali potočić koji je izvirao ispod jedne litice i ponirao ispod druge. Ono malo vode što je on davao učinilo je čudo od ovog mesta.

U mraku koji je u međuvremenu sasvim ovladao Holidej je ugledao jednu kolibu priličnu uz stenu. Krov kolibe bio je na dva mesta provaljen, a na mestu prozora zjapile su crne rupe zatvorene ukrštenim daskama i graniem. Vrata kolibe stajala su poluotvorena.

— Ronalde! — viknuo je Holidej. — Džejvite!

Tišina! Nije bilo nikakvog odgovora.

— Ronalde Džejvite. Ako ste tu javite se. Ja sam prijatelj.

Ništa. Samo se eho Dokovog glasa odbio od litice.

— Ronalde, nemate potrebe da strahujete od mene. Ja sam vam prijatelj. Ovamo me je poslao vaš stari kuvar Sam.

Opet ništa. Samo je Mig frknuo i nastavio da žvaće djem.

— Kako bih inače mogao da nađem ovu kolibu u kojoj ste se vi i Solomon igrali kad ste bili deca.

I ako je bio negde skriven, Ron Džejvit to ničim nije pokazivao. Čutao je kao zaliven i jedini odgovor na Dokovo dozivanje bio je zveckanje otpalih šišarki na tlu pokrivenom borovim iglicama.

Zbog mraka, Dok nije mogao da razazna da li je na tlu bilo nekih tragova, koji bi se inače morali videti ako je poslednjih dana neko boravio u kolibi. Odlučio je da baci i poslednji adut.

— Šalje me i Ajrin. Rekla je da vam predam jednu poruku. Zar vas ne interesuje? Nosim njen medaljon kao dokaz prijateljstva.

Ni najmanjeg šuma niotkuda. Holidej se zamislio. Ili momak nije tu ili je vraški oprezan. Istina za volju svako se mogao predstaviti da nosi poruku i svako je mogao da joj uzme medaljon sa vrata.

Dobro, ako je već tako onda će pružiti priliku mladiću da razmisli. Noć je već bila uveliko pala i o putovanju nije moglo da bude ni reči. Morao je da prenoći tu gde je, a koliba makar kakva da je, ipak je mogla da posluži kao sklonište od nevremena. Uzevši Miga za uzdu poveo ga je ka brvnari. Pred vra-

tima je zastao, vezao konja za dovrtak i oprezno odgurnuo vrata. Unutra je vladao potpun mrak ali nešto je govorilo Doku da koliba nije nenastanjena. Ni po čemu određenom, ni po kakvom jasnom znaku to nije moglo da se zaključi, već je u kolibi jednostavno lebdeo onaj karakterističan miris čoveka. Dok je ušao u odaju i kresnuo šibicu.

Nije se prevario. U kolibi je bilo četiri ležaja grubo nameštenih, ali očevidno nedavno upotrebljivanih. Ako nije sada, Ronald Džejvit je ovih dana morao biti ovde.

Šibica je utrnula i u odaji je ponovo zavladao mrak. Dok je hteo da kresne drugu šibicu ali ga je nečiji glas zadržao.

— Ko ste vi?

— Ronald Džejvit? — upitao je Dok umesto odgovora.

— Pitao sam ko ste vi? — ponovio je glas iz tame.

— Prijatelj, kao što sam rekao. Zasada drugo nije važno.

— Šta mi jemči da ste mi prijatelj a ne uhoda?

— Sem moje reči baš ništa — odgovorio je Dok — ali mudar čovek razlikuje prijatelja od neprijatelja.

— Mudar čovek je oprezan, a oprezan čovek i prijatelja smatra za neprijatelja dok se ne uveri u suprotno.

— Hm, u pravu ste — rekao je Dok više za sebe.

— Kako to da vam je Sam rekao gde sam?

— Imao je poverenja u mene. Zar vam to ništa ne znači?

Čutanje. Mladić je verovatno razmišljao.

— Sam nije budala da svakom poverava tajne. Zna li da mu je sin mrtav.

— Zna!

— Dobro, da vam poverujem.

Začulo se šuškanje i škripanje drvenog patosa. Upaljena šibica je osvetlila odaju i mladića koji je stajao pored razgrnute polutrule zavesе načinjene od prostog, pljavog platna koja je tu ostala verovatno iza prvih stanovnika brvnare. Mladić je pružio ruku ka jednoj polici i pripalio sveću zalepljenu za drvo. Žučkast plamičak je obasjao odaju slabom svetlošću.

— Da se vidimo — rekao je još uvek držeći u ruci kolt, kalibra 45.

Pred Dokom je stajao mlad čovek dvadesetih godina smeđe kose i očiju, fino formirane brade i nosa, visok oko sto osamdeset, atletski građen. Bio je obučen u pristojno ali dosta iznošeno odelo zakrpljeno na dva-tri mesta nevešto stavljenim zakrpama. Sve u svemu, Dokov utisak o njemu bio je povoljan.

Dok je Holidej posmatrao mladića ovaj je prišao dva-tri koraka. Osmotrivši svog sagovornika mladić se namrštio.

— Čini mi se da sam vas negde video — rekao je.

— Moguće! Mada bih se, začudio ako me se sećate.

— Zbog čega? — začudio se Ronald.

— Mi smo se sreli... ali u takvim okolnostima da me ne bi čudilo ako me niste zapazili. U stvari, bilo bi bolje ako me se ne sećate.

Mladić je zažmurio očima upinjući se da se seti. Dok mu je pomogao.

— Juče ujutru na putu. Tamo gde je Solomon poginuo...

Ron Džejvit je poskočio kao oparen i potegao pištolj koji je malo pre toga spustio u futrolu.

— Vi!? Sad se sećam. Bili ste iza one stene.

— Da!

— Bili ste s onima koji su ubili Solomona. Možda ste i vi pucali.

— Ne, nisam. Sećate se valjda da je ispaljen samo jedan hitac, a taj hitac je ispalio Santos.

— Hm, tako je — prisetio se Ron. Otkuda onda da vas je Sam prihvatio kao prijatelja.

— Verovatno je imao razloga, Ali, o tome ćemo kasnije govoriti. Došao sam ovamo da vas upozorim na opasnost i da vam donesem pozdrave od vaše Ajrin.

Mladi Džejvit se setno osmehnuo.

— Jeste li je videli?

— Samo jednom i to noću. Ona je zatvorena u kuću i ne izlazi nigde. Razgovarali smo kroz prozor.

— Šta vam je kazala — željno je upitao Ron.

— Da vas voli, da će vas uvek voleti i da treba da se čuvate zbog vas, nje i vaše zajedničke budućnosti.

— Budućnosti? — Ron se nasmejao rezignirano. — Progonjen vuk nema budućnost.

— To je tako trenutno, ali će se stvari izmeniti. No, zasada ne treba misliti toliko daleko. Najvažnije je preturiti preko glave ovih nekoliko dana. Jeste li sami ovdje?

— Da!

— Hm! Mesto jeste skrovito ali nije nemoguće otkriti ga. Zato bih predložio da ne spavamo u kolibi.

— Razumljivo — složio se Ron. — To je i moje mišljenje. Prošle noći sam spavao u jednoj pećini. To sam nameravao da učinim i noćas.

— A vaš konj?

— Sakriven je u šumi. Ovde nema divljih zveri jer je udoljica nepristupačna.

— Odlično! Onda predlažem da noćas smestimo u pećini, a ja ću mog konja vezati negde u blizini. O poslu ćemo razgovarati sutra kad budemo odmorni.

— Slažem se. Možemo podeliti moju večeru. Biće nam dovoljno.

Posle tih reči Ron je poveo Holideja pedesetak metara dalje kroz šiprag do jednog udubljenja u steni koji je više predstavljao nastrešnicu nego pećinu. Ispod nastrešnice nalazio se jedan ležaj od borovih iglica lišća i grančica, očigledno Ronov, i Dok je na drugoj strani napravio sličan za sebe. Rasedlao je Miga i pustio ga da pase što je Ron primio sa neodobravanjem.

— Niste sapeli konja.

— Nikad to ne radim.

— Može vam otići, a onda ne znam šta biste radili u ovoj pustinji.

— Neće otići. Mig nije običan konj. On je i moj pas čuvar. Ima dobro razvijena čula i oseti neprijatelja na pola milja daleko. Zato ga i puštam da se slobodno kreće.

— Prvi put čujem za takvog konja, ali ako je tačno, utoliko bolje.

— Naravno! Još ćete videti šta je Mig. A sad da spavamo, jer predosećam da ćemo sutra imati naporan dan.

Holidej je pažljivo skinuo odelo sa sebe i obesio ga na odlomljenu granu obližnjeg borića. — Hulja — rekao je glasno napipavši rukom rupe od Santosovih metaka.

— Šta rekoste? — upitao je Ron.

— Ništa! Onako za sebe. Odnosi se na čoveka koji mi je pokvario odelo.

Ron je odmahnuo glavom i pokrio se ćebetom. Posle desetak minuta do Holideja je doprlo njegovo ujednačeno disanje. Mladić je već spavao snom bezbrižne mladosti.

A Holidej? Ostao je budan izvesno vreme pogledom zaronjen u zvezdana prostranstva. Sa rukama pod glavom slušao je ritmično vrućkanje Migovih zuba i povremeno muklo trupkanje kopita. Tako ga je najzad ophrvao san.

XIII

Nešto pre toga u vreme kada se Holidej bližio kolibi u brdima, putem ka rudniku besomućno je jurio jedan konjanik. Na licu mu se ogledala ljutina, a u očima mržnja. Bio je to Santos koji se vraćao sa svoje neuspele misije, besan na Holideja, na sebe i na sve oko njega. Nikada mu se u njegovoj karijeri revolveraša nije desilo da bude tako glupo izigran.

— Jedan običan fićfirić — škripao je zubima. Ne sanjajući sa kim se gledao oči u oči. Da je to znao, bio bi srećan što je živ.

— Platiće mi! Mislio sam da Arči preteruje što ga mrzi, ali je u pravu. Osetio je on njega. I povrh svega da mi uzme dve stotine do-

lara. To će mi krvavo platiti. Odraću ga živog. Ne zvaao se ja Hose Santos! — Zlikovac je žestoko mazučio konja koji je zastenjao i pojurio još brže.

— Ko će izdržati Arčijevo ruganje — prostenjao je Meksikanac sebi u bradu. — Ako bude preterao, ubiću ga. Neću dozvoliti da me zavrtlava.

Obrisi rudnika su se ukazali u noći, i Santos je malo usporio. Hteo je da se pribere, da pred ostalima prikrije bes i razočarenje zbog neuspeha i poniženja.

Sjahao je pred kućom i lažno odmerenim korakom ušao u odaju. Stigao je baš na večeru. Arči je kao i obično sedeo u začelju. Stigao je dakle. Kada se Santos pojavio on je samo za trenutak digao pogled i nasmešio se.

Pročitao je na Santosovom licu buru i znao je šta se desilo.

Digao je pogled i drugi put, ali samo do Meksikančevog pojasa. Videvši da Santos nema opasač sa revolverom shvatio je šta se odigralo.

Prezriv osmeh mu je zaigrao na usnama.

— Dakle, Santose, kako je bilo u lovu? Jesi li našao nešto? Arči je bio slabe sreće. — počeo je razgovor Virdžil Gordon.

— I ša mnom je isto tako — mračno je odgovorio Meksikanac.

— Jesi li bar video nešto?

— Da, ali divljač je uspela da umakne.

— Uspela da umakne — umešao se Arči — i odnela lovcu oružje.

— Mir Arči, interesuje me da ču-

jem Santosa, a ne tebe — naredio je Virdžil.

Santos je samo progundao. — Prokleti kućkin sin. Osvetiću mu se, ili me neće biti na ovom svetu.

— Hm! A kuda je otišao? — upitao je Virdžil.

— Ne daleko. Već se hvatala noć. Ujutru ću naći njegov trag i goniću ga do pakla.

— O kome je reč — zapitao je Šefers.

— O našem dragom gostu, mister Holmsu. Napao je iz zasede Santosu i pzeo mu pušku — objasnio je Virdžil sasvim slučajno pogodivši istinu.

Nikome nije palo u oči da Santos nije ni spomenuo pušku i da je to objašnjenje plod Virdžilove mašte.

— Primetili ste da Holms ima samo revolver. Zaključio je da će mu puška biti potrebna i snabdeo se na nailakši način: oteo ju je!

Strejči, Šefers i Baumen su ćutali. Nisu mnogo poznavali Holideja, ali nije im bilo baš mnogo verovatno da bi čovek njegovog kova pribegao tako banalnoj pljački.

— Sutra ćemo poći da ga potražimo — glasno je rekao Arči. Po tonu kojim je to izgovorio moglo se zaključiti da je zadovoljan šamarom koji je Santos dobio. Tai mali Meksikanac išao mu je na živce i bilo je krajnje vreme da ga neko čvrkne po nosu. Da sa Holmsom nije imao lični obračun nagradio bih ga za poniženje koje je naneo Santosu.

— Koga? — zapitao je Šefers.

— Holmsa! — odgovorio je Arči.

— A, to ćete izviniti! Nismo mi

ovde za raščišćavanje privatnih računa.

— Krađa puške iz rudnika nije privatan račun — umešao se Virdžil. Uostalom, možemo se nagoditi za dodatnu nagradu.

— E, to je nešto drugo. Da čujem šta nudite.

— Šta tražite?

— Zaokruglite nagradu na pet stotina pa smo kvit — nabacio je oprezno Stejči.

— Pet stotina? Mislite po stotinu za svaku glavu? Tri su već odletele. Ostaju još Džejvit i vaš bivši poznanik.

— Tačno toliko. Stotinu po glavi

— Dobro, pristajem. Kad okončate posao više se ne poznajemo. Jasno?

— Naravno! Vi nama novac, a mi odlazimo.

— Dobro, onda je sve dogovoreno. Sutra na posao gospodo. Laku noć!

Najamnici su se digli i izašli. U daji su ostali samo Arči, Virdžil, Silija i Santos. Virdžil je bacio ljutit pogled na Santosa.

— Hajde, sad pričaj. Šta je bilo. I ne ulepšavaj ništa, jer je jedno jasno: nisi uspeo!

— Ne biste ni vi da ste imali posla s onako prepređenim čovekom — procedio je Santos piljeći u pod.

— Ne brani se glupim izgovorima — oštro ga je prekinuo Virdžil. — Čudna mi čuda sačekati nekoga u zasedi. Šta mu tu vredi ako je prepređen?

— Dobro, neću da se branim, ali videćete još s kim imate posla. Taj čovek nije običan fićfirić.

— Kladim se da ću ga ja srediti kao ništa. Šteta što nije pošao na

moju stranu. Sada ne bismo vodili ovaj razgovor — dobacio je Arči podsmešljivo.

Santos ga je pogledao mrko.

U trpezariji je zavládala tišina. Virdžil je popušio svoju cigaru i pošao na počinak. Arči i Santos su učinili isto. Napolju je vladala prohladna noć.

XIV

Na ulazu u staju Boumen je zastao. — Ne sviđa mi se ova stvar sa Holmsom. Nisam raspoložen da se borim protiv njega. Taj čovek mi nije mrzak.

— Pa šta? — presekao ga je Stejči koji nikako nije mogao da zaboravi da ga je Holidej opelješio. Jesu li ti mrške dve stotine dolara.

— Daleko od toga, ali mislim da nismo morali da se uplićemo u sukob sa jednim od nas. Šta da radimo ako budemo prinuđeni da pucamo na Holmsa?

— Pućaćemo! — hladno je zaključio Stejči.

Boumen ga je pogledao. — Ja neću! Druga je stvar pucati na nekog bandita, a druga na čoveka ispravnog građanina. Holms je ispravan čovek i naš poznanik.

— Mene to nije briga — rekao je Stejči.

— Ni mene — pridružio se Šefers.

Boumen je začutao. Nije bilo šta više da se razgovara. Ušao je u staju i legao na svoj ležaj. Sutra će videti šta da radi.

XV.

Cvrkutanje ptica probudilo je skoro u isto vreme dvojicu spavača u maloj šumovitoj udoljici na Grand Mesi. Holidej je otvorio oči i video Miga kako mirno pase čuperke sveže trave zalivene svežom vodom plitkog potoka. Na ležaju nedaleko od njega promeškoltio se Ronald još uvek na granici između sna i jave.

— Vreme je da ustanemo Dževite. Ja ne volim da jašem po vrucini — pozvao ga je tiho Holidej.

— Zar treba da jašemo — upitao je Ronald trljajući oči.

— Nego? Kao prvo, imaćemo posetu. A ne bih voleo da goste dočekamo u krevetu.

— Mislite na Gordonove ljude?

— Tako je. Nameravali su da danas pođu u potragu za vama a sad za to imaju razlog više.

— Koji razlog? — začudio se Ron.

— Mene! Arči i Santos gore od želje da me smaknu, ništa manje nego vas.

— I kuda nameravate da bežimo?

— Uopšte ne nameravam da bežimo. Naprotiv priredićemo im jedno malo iznenađenje.

— Kakvo?

— Dok vi spremate doručak izložiću vam šta sam noćas smislio. Samo požurite, jer sam vraški gladan.

Ron je odmah naložio vatru i posle nekoliko minuta uvalom se širio prijatan miris pržene slanine. Pijuckajući kafu između zalogaja slanine sa hlebom, Dok je upitao Rona.

— Šta mislite gde nas Arči i Santos neće tražiti.

Ron je slegnuo ramenima gutajući veliki zalogaj hleba.

— Stavite se u njihov položaj i razmislite.

Mladić je progutao još jedan zalogaj i otpio gutljaj kafe. Očigledno se upinjao da razmišlja, ali je posle par minuta bezpomoćno pogledao Doka.

— Ne znam.

— Onda da vam ja kažem. U rudniku.

— Tamo?

Dok je klimnuo glavom.

— Pa da — lupio se Ron rukom po čelu. — Naravno da nas neće tražiti u svojoj jami. Ali, ne možemo tamo ostati zauvek.

— I nećemo. Ostaćemo tek toliko da završimo posao.

— Kakav posao? Ako mislite da napadnemo kuću onda...

— Ne, naćemo to. Postoje i bolji metodi. Kad sam pošao sa Silijom Gordon bilo je reči o „opsadi“.

— Laž, čista laž. To je bio način da vas privuče ovamo — protestovao je Ron.

— Znam da je to bila laž, ali zar ne bismo mogli da tu laž pretvorimo u zbilju? Konkretno evo kako. Dok Arči traži naše skrovište, mi ćemo posetiti njegovo. Arči će sa sobom povesti dva čoveka, a u rudniku će, sem Virdžila, i Silije ostati Santos sa još jednim najamnikom.

— Vi kao da gledate u karte šta će biti — našalio se Ron.

Dok se zamislio. Mladić je sasvim slučajno rekao nešto što nije imalo veze sa stvarnošću, ali je bilo u vezi s njom.

— Tačno kažete, kao da sam gledao u karte. Ali, ostavimo se nagađanja. Na konje pa da krećemo.

Deset minuta kasnije dvojica konjanika izjahali su iz okrugle uvale naoružani do zuba. Na izlazu iz useka Dok je sjahao. Našao na zemlji jedan suv list i zakačio ga na najužem mestu prolaza, tako da je onaj ko bi prošao morao da ga zakači i obori.

— Predostrožnost — rekao je Ronu koji ga je ljubopitljivo posmatrao. — Za slučaj da nam u našem odsustvu neko dođe u posetu.

— Ah, shvatam — nasmešio se mladi Džejvit — to meni ne bi palo na pamet.

— Kad budete duže živeli na Divljem zapadu mnogo šta će vam pasti na pamet.

Ron je odmahnuo glavom i poterao konja. Čudan neki čovek ovaj... U tom trenutku setio se da ne zna čak ni ime čoveku sa kojim je proveo noć. Zategao je uzde i usporio kas svog konja da ga Holidej lakše stigne i kad su se našli jedan pored drugog upitao:

— Sinoć sam vas pitao ali vi mi niste odgovorili. Ako ne postoje neki naročiti razlozi protiv, interesovalo bi me da znam s kim jašim?

Dok se nakašljao. Odavno je očekivao to pitanje i zato je odgovor došao sam od sebe.

— To uopšte nije važno. Ali, ako vam je baš stalo mogu da vam kažem. Ja sam... da kažem kratko, Džon. Tako me je majka zvala i to mi je najmilije ime. Ostalo vam nije potrebno, ali ako baš hoćete možete me zvati Holms kao i ostali. Džon Holms. Sad znate sve.

— Ne baš sve, ali ponekad i ime nešto znači mister Holmse — odgovorio je Ron zamišljeno.

Nije znao zašto, ali jašući pored Holideja, ili Holmsa koji se tek pred stavio osećao se nekako sigurnije.

Posle toga obojica su poterali konje u brži kas.

XVI

Posle dvadesetak minuta jahanja prema rudniku Holidej je naglo zaustavio konja. Ron je učinio isto i upitno pogledao svog starijeg saputnika.

— U čemu je stvar?

— Pogledajte tamo — rekao je Dok pokazujući rukom u pravcu gde se nalazio rudnik. Vidite li nešto?

— Čini mi se da vidim... nešto kao tri tačke.

— Samo to? — nastavio je Dok da ispituje.

— Samo to. Naravno — popravio se Ron pošto je neko vreme pažljivo gledao u pokazanom pravcu — te tri tačke se kreću. To su konjanici.

— Tačno! A sada razmislite još malo. Ko bi to mogao da bude?

Mladić je počutao trenutak — Arči i još dvojica. Verovatno najamnici.

— Tačno! Šta predlažete da učinimo?

— Da se sakrijemo dok prođu.

— Odlično! Ko kaže da je mladost ludost. Vaša Ajrin ima sve šanse da vas dočeka živog i zdravog. Mudar ste vi momak. A gde se možemo sakriti?

Ron se zamislio. — Ima nedaleko odavde jedna plitka jama. Ali problem su konji. To jest vaš konj.

— Zašto?

— Zna li da legne na vašu komandi. Moj zna.

— Mig? Kako da ne. Pa, rekao sam vam da je to mudar konj.

— Onda je sve u redu. Hajdemo brzo ovamo.

Rekavši to, Ron je mamuznuo petama konja u slabine, a Holidej je pošao za njegovim primerom. Na tri do četiri stotine metara dalje od mesta odakle su ugledali dolazak trojice konjanika naišli su na malo udubljenje u kamenu prostrano tek toliko da je u njega moglo leći desetak ljudi. Ron je hitro sjahao i poveo svog konja u udubljenje, gde ga je blagim udarcima po kolenima prednjih nogu naterao da legne. Uvežbana životinja je pokorno poslušala i Ron je kleknuo pored nje držeći je rukama za glavu da ne bi nekim slučajem, ustala u najnezgodnijem času. Holidej je učinio isto, s tim što je njemu za istu operaciju trebalo znatno više vremena, obzirom da Mig takve vežbe dotada nije izvodio.

Tek što su se dvojica zaverenika zaklonili na domaku pogleda su iskrsli tri konjanika. Jahali su bez zadržavanja i kako je izgledalo s određenim ciljem. Što su se više približavali njihove fizionomije su se sve jasnije razaznavale.

— Pogledajte! — pružio je Holidej prst prema konjanicima.

Ron je izvirio iz rupe — Arči i još dvojica.

— Kao što sam rekao. To su Stejči i Šefers. Santos je ostao u rudniku sa Boumenom.

— Vi ste pravi vrač pogađač — začudio se Ron. — Ako i u ostalom ne grešite, mi smo dobili bitku.

— Prvo treba skočiti pa reći hop! — nasmešio se Dok prateći pogledom trojicu konjanika koji su se udaljavali ka prolazu u kome je Santos sačekao Holideja u zasedi. Desetak minuta kasnije nestali su u zanoj jazuri.

— Hajdemo! — rekao je Holidej ustajući.

Ron je poslušao. Čas kasnije stigli su do jednog uzvišenja odakle se lepo video rudnik i kuća sa pomoćnim zgradama. U neposrednoj blizini rudnika nalazio se rezervar u koji je preko primitivno napravljeno akvadukta priticala voda potrebna za ispiranje rudače.

— Vidite li onaj akvadukt? — upitao je Dok Rona.

Mladić je klimnuo glavom.

— To je žila kucavica celog postrojenja. Ako nema vode nema ni zlata.

— Da, znam.

— Evo šta ćemo da uradimo. Zazajčićemo dovod vode. Kad to primećete u rudniku moraće da pošalju nekoga da pročisti dovod. To je srž mog plana, a ostalo ćete videti. Hajdemo!

Dok i Ronald su pojahali konje širokim lukom obišli plato na kome se nalazio kompleks rudnika. Dva-desetak minuta kasnije nalazili su se pored akvadukta koji se od rudnika pružao preko ravnice do jednog izvora udaljenog oko jednu milju. Akvadukt je u stvari bio niz

dasaka sastavljenih u obliku korita dubokog desetak do petnaest santimetara niz koje je slobodnim padom od izvora do rezervoara kod rudnika, tekao mlaz vode. Bila je prava igračka pokvariti taj primitivni vodovod, samo je to trebalo učiniti na pogodnom mestu. Doku se činilo da će najbolje biti ako prekid napravi odmah kod samog izvora.

— Zašto? — upitao je Ron.

— Zato što je na tom mestu najlakše da se sakrijemo.

— Ah, shvatam. Vi očekujete da neko dođe da popravi vodovod.

— Naravno, šta bi drugo. Voda im je neophodna.

— A da mi onoga ko dođe šćepamo, je li tako?

— Vi ste bistar momak, Rone — nasmešio se Dok.

— Mi ćemo znači, napraviti mišolovku u koju će miševi sami upadati.

— Tako je!

— Vraška ideja. A kad to obavimo?

— Polako. Ne treba deljati ranj dok je zec u šumi.

Ronald se pokunio. Poverenje koje je nesvesno gajio prema ovom čoveku izazvalo je kod njega plimu preteranog optimizma.

— Ali, to ne znači da nećemo uspeti — dodao je Dok primetivši neraspoloženje koje su izazvale njegove reči. — Samo treba biti strpljiv.

Sa nekoliko dobro odmerenih udaraca Dok je uz Ronovu pomoć oborio podupirač koji je držao daske i vodovod se srušio. Iz prekinutog korita počela je da curi voda

i za kratko vreme na tlu se napravila povećala bara koja se brzo širila uprkos suvoj zemlji koja je žudno upijala tečnost.

Nekoliko minuta kasnije iz rudnika se začula galama. Iz daljine se videlo da se oko rezervoara okupljaju ljudi, a onda se od gomile izdvojio jedan čovek i pošao pored vodovoda prema izvodu.

— Evo počinje — rekao je Dok svom pratiocu. Sad pazite šta radite. Sakrijmo se iza onog kamenja da nas ne primeti.

Ron je poslušao i njih dvojica su se odšunjali do jedne gomile krupnijeg kamenja koje im je pružalo odličan zaklon.

— Pazite — upozorio je Dok, Rona — ne upotrebljavajte oružje bez velike nužde, pustite da ja vodim igru.

— U redu!

Nije prošlo ni desetak minuta a do mesta oštećenja stigao je jedan radnik iz rudnika, poslat očigledno da ustanovi razlog prekida curenja vode i da eventualno otkloni kvar. Preko ramena je nosio pijuk i lopatu i došavši do oborenog stuba zastao je i s čuđenjem stao da posmatra ne mogući da iznađe razlog njegovog pada. Vrteo je sumnjivo glavom pola minuta ili minut, a onda je spustio alat na zemlju u nameri da pristupi opravci.

— Stani malo prijatelju — oslovio ga je Holidej ustajući iz svog skrovišta. — Nismo to oborili da bi tebi napravili posao.

Čovek je stao i zimuo od čuda.

— Priđi ovamo i ponesi sa so-

bom svoj alat. Rone, vi pođite tamo gde on stoji i izgledite njegove tragove ako ih je negde načinio.

Ron je istrčao iz zaklona i nešto rukama nešto vodom koja je i dalje tekla izbrisao nekoliko tragova koje je radnik napravio obilazeći oko srušenog stuba.

— Gotovo — doviknuo je Doku — šta sad?

— Dodite ovamo. Sačekaćemo po četak druge runde, a u međuvremeno ćemo malo porazgovarati sa našim gostom.

Ron je lakim korakom dotrčao do skrovišta gde je naslonjen na jedan kamen sedeo radnik, kopač iz rudnika. On je i maločas video mladića, ali se pri ponovnom susretu trgao.

— Ne plašite se čoveče — rekao mu je Holidej primetivši njegov strah. — Pretpostavljam da poznajete mladog mister Džejvita.

— Po-poznajem. — promućao je čovek.

— Čemu onda strah? Ni on ni ja vam nećemo učiniti ništa nažao.

— Pa.... ne znam. Pričali su da je... — čovek je zastao.

— Da je Ronald Džejvit bandit, je li? — dovršio je Dok.

— Jeste to su pričali ako smem da kažem.

— Verujete li vi u to? — upitao ga je Holidej.

— Ne znam... ja sam samo...

— Je li vam Ron Dževit učinio neko zlo?

— Nije! — žurno je odgovorio radnik.

— A je li učinio zlo vašim drugovima?

— Nije!

— A jeste li videli da je bilo kome učinio neko zlo?

— Nisam!

— A jeste li videli kada su Gordonovi učinili Ronu nešto vrlo ružno?

— Jesam. Video sam kad ga je Arči...

— Eto vidite. Ne treba verovati svemu što se priča. Ljudi često preteruju. A sad mi recite koga ima dole.

— Mister Gordon, mislim Virdžil i Santos i još jedan čovek od vaših prijatelja, i mi radnici.

— Je li Silija Gordon tu.

— Verovatno, ali nisam je video.

— Gde je Virdžil?

— U rudniku. Trasira pravac žice.

— Hm. Dobro! Znači, da uskoro možemo očekivati Santona. Ali pre toga... — Holidej se zagledao u pravcu rudnika — izgleda da dolazi još jedan vaš drugar.

Zaista, iz pravca rudnika pored vodovoda je dolazio još jedan čovek, ali koliko je Dok se ta udaljenosti mogao da vidi to nije bio ni Santos ni Boumen.

— To je Menerford. Radi sam mnom u rudniku — rekao je zarobljenik.

Pet minuta kasnije scena se ponovila samo što je ovoga puta čuđenje čoveka poslatog da popravi kvar bilo još veće nego kod prvog. Pridošlica je došao do oborenog stuba i bare vode koja je već pokrivala površinu od pedesetak kvadrat

nih metara, i čudeći se ko je to mogao da učini nije se manje čudo i pitao gde je mogao da nestane njegov prethodno poslat drug. U silnom čuđenju osvrtao se na sve strane i tako ugledao Holideja koji se u jednom trenutku pojavio iz skrovišta.

— Pridi ovamo — pozvao ga je Dok — i ne boj se. Neće ti se ništa desiti.

Uplašen Dokovom pojavom radnik je prišao i počeo da muca.

— Nemojte me ubiti, molim vas. Ja nisam ništa kriv. Ja samo radim... imam porodicu i...

Odjednom je zastao, jer je iza jednog povećeg kamena video svog druga živog i zdravog.

— Budi bez brige čoveče. Ako budeš miran i poslušan ništa ti se neće desiti. Uostalom, vidiš i sam da ni tvom drugu ne fali dlaka s glave — umirio je Dok uplašenog rudara.

Više od Holidejevog uveravanja novog zarobljenika je umirila činjenica da je njegov drug bio tu pored njega živ i zdrav. Osećaj da nije sam delovao je umirujuće i on je seo pored druga u nevolji.

— Ako budete mirni i ne pustite ni glasa, sve će biti u redu. Kad završimo ono što hoćemo bićete slobodni. A sada sedite gde ste i da niste pisnuli ma šta se desilo.

Zarobljenici su zbunjeno zaklimali glavom.

Prošlo je desetak minuta u potpunoj tišini. Dok je izvadio svoju pozlaćenu tabakeru i odabrao jednu od svojih tankih cigara kresnuo je fosfornu šibicu i miris fi-

nog duvana se razneo kroz vazduh.

— Da li se vaš plan razvija kao što ste smislili? — zapitao je Ron Holideja.

— Zasada da. Videćemo šta će dalje biti.

— Šta očekujete?

— Očekujem da se ovde pojave Baumen ili Santos. To bi bilo logično.

— I šta mislite onda da uradimo?

— Toga ko dođe stavićemo u mšolovku.

— A ako se odupre.

— Ne verujem da će se odupreti. Čovek se bori i rizikuje ako ima šanse, a ovde neće biti. Ah, čekaj te malo, neko dolazi.

Ron se okrenuo u pravcu Holidejevog pogleda. Od rudnika se približavao čovek sa puškom u ruci umesto lopate i krampa, očigledno, jedan od dvojice preostalih čuvara. Iz daljine se nije videlo lice ali je po stasu Holidej zaključio da im se približava Boumen.

— Boumen! To malo komplikuje stvari. Ali, nadam se da neću morati da upotrebim oružje. Rone, vi ćete ga držati na nišanu ali ne pucajte dok Boumen ne potegne oružje. Nikako!

— Dobro, neću, ali, ako zakasnim i on vam probuši kožu ne krićite mene — našalio se Ron.

— Neću, a sad mirujte da nas ne primeti. Boumen je bio izvidnik i prerijski lovac i njega nije lako zavarati.

Holidej i Džejvit su ućutali, a dvojica rudara su kao nemi sedeli šćućureni pored njih. Boumen se lagano približavao držeći pušku

u ruci, oprezan i namrgođen. Došavši na pedesetak metara od obojenog stuba zastao je i pažljivo osmotrio okolinu.

Na licu mu se ogledalo čuđenje što ne vidi ljude koji su došli da poprave kvar. Verovatno se pitao kako su mogli da nestanu bez traga i tražio je razlog tome nestanku. Nigde nije video ni najmanji trag da su tu prošla dva čoveka niti nešto od alata koji su nosili.

Malo zbunjen time Boumen se počeo osvrutati oko sebe. U njegovim pokretima naslućivao se strah.

— Misli da su Indijanci šćepali radnike — šapnuo je Dok Ronu.

Izgleda da je Holidej bio u pravu, jer je Boumen čvrsto stegao pušku u ruci nastojeći da pogledom obuhvati što veći deo terena ispred sebe. Nameravao je da se povuče ka rudniku, ali ga je zadržao glasan poziv.

— Boumene!

Bivši pratilac diližanse se trgao i pogledao u pravcu odakle je došao glas, ali nije video nikoga.

— Boumene, čujete li me? — ponovio je glas.

— Čujem. Ko ste vi?

— Prijatelj.

— Prijatelj se ne krije — odgovorio je Boumen uzmičući stopu po stopu.

— Ako obećate da nećete pucati pokazaću se.

— Glas mi je poznat — rekao je Boumen — ali ne znam... uostalom izađite, neću pucati.

Dok se lagano uspravio.

— Holmse! Otkud vi? — začu-

dio se pratilac diližanse. — Slušajte, bežite oдавde što pre!

— Zašto? Zar mi pretila neka opasnost?

— Nego šta! Ne znam šta vam je trebalo da se vraćate — čudio se Boumen.

— Kožete da mi pretila opasnost? — upitao je ponovo Dok.

— Da!

— E, vidite, došao sam da tu opasnost predupredim.

— Kako to možete? Ne igrajte se glavom.

— Ne pada mi na pamet. Vi ste, verovatno došli da vidite šta je sa radnicima?

— Da — rekao je Boumen zainteresovan. — Jeste li ih videli?

— Naravno! Čak ih i sad gledam.

— Ne šalite se, ozbiljno pitam.

— Najozbiljnije! Mogu to i da vam dokažem.

— Kako? — zapitao je čuvar.

— Holidej je pogledao pored sebe — ustanite — rekao je i dvojica radnika iz rudnika su se pokazali.

— Hej, šta to znači. Šta oni tu rade?

— Oni su moji gosti — odgovorio je Dok dajući radnicima znak da opet sednu.

— Gosti? Vi terate šegu sa mnim čovečel

— Ni govora! Čak ću i vas pozvati da im se pridružite nastavio je Dok ljubaznim glasom.

— Šta želite time da kažete?

— Mislim da vas pozovem da napustite vaše sadašnje prijatelje i pređete na našu stranu.

— Smešne stvari pričate. Zna-
te da je to nemoguće.

— Zašto? Šta vas vezuje?

— Ugovor!

— Ima i jačih argumenata od to-
ga koji ste pomenuli — primetio
je Holidej.

— Kao na primer?

— Kao na primer sila.

— Svašta? Vidite i sami da dr-
žim pušku, a vaš pištolj je u fu-
trolji — rekao je Boumen pritežući
pušku.

— Tačno! Ali, u ovom momentu
je na vas uperena „vinčesterka” i
ako se maknete dobićete metak u
čelo!

— Blefirate me.

— Ne blefiram. Recite — obra-
tio se Holidej radnicima — govo-
rim li istinu.

Obojica zarobljenika su klimnuli
glavom.

— Kao što vidite govorim isti-
nu. I zato lepo odložite pušku i
pištolj i dođite ovamo. Kad ceo
posao bude obavljen bićete slobod-
ni kao i ovi ljudi ovde — završio
je Holidej.

Boumen se kolebao. Nije imao
ništa protiv tog Holmsa, kako je on
znao Holideja, ali s druge strane,
čast mu nije dozvoljavala da izda
svoje poslodavce. No, uperena pu-
ška je bila suviše ubedljiv argu-
ment i on se pokorio zakonu jače-
ga.

— Dobro, kad nema drugog reše-
nja, ali, zbog vas ću izgubiti deo na-
grade. Ko će to da mi nadoknadi?

— Niko. Ne treba s đavolom tik-
ve saditi. A sad dođite ovamo i se-
dite sa nama da ispušimo po jed-

nu cigaru. Samo, dajte mi prethod-
no vaše oružje.

Boumen je poslušao i prišao do
kamenja iza kojih su već sedela
četiri čoveka. Holidej ga je ponu-
dio cigarama što je čuvar zado-
voljno prihvatio.

— Pušim cigarete, ali priznajem
da sam priželjkivao da probam je-
dnu od vaših cigara.

— Žao mi je što se ta prilika
pružila u dosta neprijatnim okol-
nostima.

— Ne smeta. Ali, recite mi šta
želite ovim da postignete — zapi-
tao je bivši pratilac diližanse.

— Objasniću vam, ali prethodno
upoznajite „bandita” Ronalda Džej-
vita koga ste se obavezali da go-
nite.

Boumen se trgaó i iznenađeno
pogledao Rona. Nije očekivao taj
susret.

— Vi? — obratio se zbunjeno
Ronu. — Ne ličite mi baš na pra-
vog bandita.

— I nisam bandit. Taj epitet su
mi prikačili nevaljalci. Ja se bo-
rim samo za svoje pravo — ob-
jasnio je Ron.

— Ne znam za šta se borite,
ali u ovom poslu ima nešto trulo.
A recite mi — obratio se Boumen
Holideju — zašto ste napali Santo-
sa?

— Ha, opet gola laž! Ja napao
Santosa?! Taj mali nitkov me je na-
pao iz zasede i ispalio mi dva me-
tka u srce!

Boumen je zaprepašćeno pogle-
dao Holideja. Pitao se da li je ovaj
čovek lud.

— Upravo u srce slamne lutke za koju je mislio da sam ja — do-
dao je Holidej shvativši Boumeno-
vo zaprepašćenje. — Srećom nadao
sam se zasedi pa sam ga izigrao.
Umesto mene ustrelio je moje ode-
lo. Pogledajte! — Pokazao je Bo-
umnu rupe od kuršuma na levoj
strani sakoa. — Ovo je rukotvorina
vašeg prijatelja Santosa.

— Bilo mi je nešto sumnjivo —
zamišljeno je rekao Boumen — ali
sam ipak poverovao priči. Znači
da je to bila laž?

— Naravno!

— Onda je verovatno laž i ono
što su pričali za ovog mladog čoveka? — Nastavio je Boumen.

— Svakako!

— Hm! To menja stvar. Ja vo-
lim novac ali imam i savest. Me-
njao sam zanimanja, bio sam sve i
svašta, ali nikada van granica za-
kona.

Začutao je i ostao tako nekoliko
minuta u razmišljanju.

— Izgleda da sam ovog puta pre-
šao granicu — zaključio je pokaj-
nički.

Holidej je potvrdno klimnuo
glavom.

— I šta sada da radim? — po-
stavio je pitanje više za sebe.

— Pridite nama — predložio je
Holidej.

Bivši stražar „Vels Fargo“ kom-
panije se zamislio. Nije bilo jedno-
stavno doneti odluku. — Razmis-
liću o tom predlogu. A šta sada
trenutno nameravate.

— Da šćepam Santosa — rekao
je Dok gledajući u pravcu rudnika.

— Kako to zamišljate?

— Vi ste došli ovamo da vidite
šta je sa radnicima, je li tako?

— Da, Santos me je poslao da
vidim šta se desilo s njima.

— Šta mislite da će uraditi kad
vidi da se nijedan od vas ne vra-
ća?

— Gle, zaista. Nisam mislio na
to. Verovatno će poći za nama da
utvrdi razlog zašto nas nema. —
Prisetio se Boumen.

— Ako razmišlja kao vi i ja, lo-
gično je da će doći ovamo — slo-
žio se Holidej gledajući opet u
pravcu rudnika odakle se još niko
nije pojavljivao.

— Već je došao ako vas intere-
suje — začuo se nečiji glas iza nji-
hovitih leđa. — Već je došao i drži
vas na nišanu. Da se niste makli,
mister Holmse, inače ću pucati.
Samo što ovoga puta neću pucati
u slamnu lutku, mister Holmse,
nego u pravo pravcato srce.

XVII

— Praćen Strejčijem i Šefersom
Arči je ujahao u jarugu na putu
za Fort Foks i došao do mesta gde
je Santos sačekao Holideja u za-
sedi. Na licu mesta našao je raz-
bacane naramke sena što je potvrdi-
valo Meksikančevu priču o prevari
sa lutkom.

— Prokleti kučkin sin! Ta hu-
lja Holms je zaista dovitljiv. Ka-
ko mu je samo palo na pamet ta-
kva podvala. Zato je on pošao uve-
će, a ne zbog Čejena. Platiće mi
i to i ono što je mene lično zadu-
žio — gundao je Arči sebi u bra-

du pazeći da ga dvojica njegovih pratilaca ne čuju, jer bi to iziskivalo naknadna objašnjenja o Santosovoj priči koju su oni već prihvatili kao tačnu.

— Šta kažete, mister Gordone?
— upitao je Šefers.

— Ništa, kažem da taj nitkov nije mogao daleko da ode. Pratiće mo njegov trag i ako ga nagazimo, neka se dobro drži.

— Ako ga nađemo.

— Naći ćemo ga, stojim ti dobar — zarežao je Arči kroz zube.
— Hajdemo dalje.

Tragači su poterali konje i malo kasnije naišli na stari isušeni hrast. Mada su pažljivo motrili ne bi li gde ugledali trag Holidejevog konja verovatno da bi prošli pored useka u steni koji je vodio do Ro novog skrovišta da se u igru nije umešala sudbina u vidu jednog konjaka. Mala životinja koja je iz neprebivališta u kotlini, šmugnula je u prolaz čim su se u blizini pojavi li konjanici.

Na nesreću, Arči je primetio zeca.

— Hej, jedan zec je šmagnuo negde u stenu. Da pogledamo kuda vodi ta staza.

Prišavši do prolaza Arči je video da staza nije tako uzana i da je njom u nedavnoj prošlosti više puta neko prolazio. Po ogrebitonima koje su na kamenu ostavile gvozdeno potkovice zaključio je da su to mogli biti samo belci.

— Gle, gle, šta smo otkrili. Terali smo zeca, a po svoj prilici iste raćemo medveda. Samo što nas medved neće zateći nespremne.

Njegovi pratioci su ga pogledali — mislite da smo našli Holinsa?
— upitao je Strejči.

— Holmsa ili Džejvita. A možda i obojicu. Nagazili smo na banditsko skrovište?

— I šta ćemo sada?

— Napred! Pohvataćemo, ih! Nas je trojica a njih u najboljem slučaju dvojica — zatim, videvši da se Strejči i Šefers kolebaju dodao je — uostalom, možda su se oni i međusobno počistili. Proverimo. Šefers ide napred.

Pošto su konje ostavili vezane pred ulazom u usek Šefers je nevoljno pošao napred držeći revolver na gotovs. Istini za volju revolver mu ne bi mnogo koristio da je na drugoj strani čekao neko sa zapetom puškom. No, na njegovu sreću skrovište je bilo napušteno i tragačka trojka je bez teškoće stigla do ovalne kotline gde ih je dočekao miris borovine, zelene trave i sveže izvorske vode.

— Oprezno! — napomenuo je Arči — ovakva mesta su kao stvorena za zasedu.

Šefers je u dva skoka pritrčao kolibi, i nogom odgurnuo vrata i skočio u stranu.

Ništa! Samo je se čula ritmičko škripanje zardalih šarki. U kolibi nije bilo nikoga.

— Pretražite kotlinu — naredio je Arči Strejčiju i Šefersu zadržavajući za sebe mesto u zaklonu. Strejči i Šefers su poslušali i korak po korak pretražili celu uvalu ali nisu našli nikoga.

— Hej, Arči, dodite brzo ova-

mo — povikao je odjednom Strejči.

Arči i Šefers su potrčali u pravcu odakle je glas dopirao i kada su stigli do Strejčija on im je pokazao na ostatke logora. Dva ležaja od granja i borovih iglica i ugašena vatra čiji je pepeo još bio vruć.

— Dva ležaja i vatra. Protiv nas su uvaženi džentlmen Holms i Ronald Džejvit. E, pokazaćemo mi tom džentlmenu šta znamo.

— Kako kad ih nema — zapitao je Šefers.

— Ako je ovo njihov logor onda će se bez sumnje vratiti ovamo, jer boljeg skloništa u ovom kraju neće naći.

— A ako su otišli?

— Ne verujem. Vukovi se ne skupljaju u čopor da bi napustili šumu već da bi napali.

Tek što je izgovorio poslednju reč, Arči je poskočio kao da se ne čega setio. — Hej, neka me odnese vrag ako nisam u pravu. Znam gde su ova dvojica!

— Gde? — začudio se Šefers njegovom uzbuđenju.

— Rekoh da se vukovi okupljaju u čopor da bi napali. A šta bi drugo ova dva vuka mogli da napadnu ako ne na rudnik. Na konje!

— Ali, tamo su Santos i Boumen. Tamo je t...

— Na konje kad kažem. Znam ja onu lisicu Holmsa. Sreo sam u životu dosta takvih tipova. On je već nadmudrio Santosa i opet će ga prevariti. Brzo! — razdrao se na Strejčija i Šefersa koji su stajali zbunjeno.

Arčijevi pratnici su poslušali i sva trojica su potrčali preko čistine do useka, a zatim zaplićući se na kamenje niz uzanu stazu do konja koji su ih čekali pred ulazom.

— Trk za mnom! — povikao je Arči besomučno mamuzajući konja.

Strejči i Šefers su pojurili za njim. Disu mogli drukčije, ali oko srca im se skupljao led. O kakvom nadmudrivanju je Arči govorio? Kako se Holms našao sa Džejvitom? Obog čega se udružio s njim? Skrivali su misli jedan od drugoga, ali to nije odagnalo strepnju koja ih je mučila.

U ludom trku pod nogama konja promicale su milje. Čuo se samoo jasan topot gvozdениh potkovića o kamenu podlogu i muklo brektanje konja. S vremena na vreme Arči bi doviknuo „brže” ne osvrćući se da pogleda da li ga Strejči i Šefers prate. Očigledno da je bio obuzet mišlju da što pre stigne do rudnika.

U besomučnoj jurnjavi stigli su na domak cilja. Kuća i postrojenja rudnika ostavljali su utisak da je sve isto i obično kao svakog drugog dana. Ipak, nije sve bilo isto. Oko rezervoara sa vodom stajala je grupica ljudi i nešto živo diskutovali. Među njima se odelom izdvajao jedan čovek.

Virdžil Gordon! Arči je priterao konja ka njemu i još u trku saznao šta se desilo.

— Neko je zajazio dovod vode — doviknuo je Virdžil.

— Ko? — upitao je Arči ne si lazeći s konja.

— Ne znam! Ali događa se nešto čudno. Dvojica radnika su otišli da poprave kvar i nisu se vratili. Zatim je otišao Boumen ali i on je nestao. Sada je otišao i Santos. Nešto tu nije u redu.

— Videćemo! Za mnom — mahnuo je Arči rukom dvojici svojih pratilaca i galopom poterao konja pored vodovoda.

— Eno ih — viknuo je dvojici najamnika koji su iza njega mamuzali konje, videvši grupu ljudi na udaljenosti nešto manjoj od jedne milje. Izgleda da su pohvatali radnike. U svakom slučaju, sad su u našim rukama.

Rekavši to mamuznuo je konja i životinja pod njim je poletela kao da je dobila krila. Istog trenutka tri pucnja kao da su se slili u jedan.

XVIII

Holidej se okrenuo i pogled mu se sreo s otvorenom puščanom cevi. Na petnastak metara daleko stajao je Santos s uperenom puškom, spreman da puca.

— Šta ste mislili mister Holmse, da još jednom izigrate Hoze Santos? Jeste li se tome nadali? — zapitao je bajagi ljubopitljivim glasom.

Holidej je ćutao i grozničavo razmišljao. Da pokuša da se odupre. Šanse na uspeh bile su minimalne. Ma koliko da je bio brz tane je ipak bilo brže.

Kad bi bar hteo da pogleda u stranu. Da skrene pogled na nešto drugo! Ali, zlobni čovečuljak ga je ledao netremice okom koje se jedva videlo iznad nišana.

— Očekivao si da Santos naleti kao miš u mišolovku. Potcenio si me, i to je ono što me naročito vređa. Pogrešio si... i ta će te greška skupo koštati — dodao je škripnuvši zubima.

— Trebalo bi da te kaznim za uvredu. Apači znaju dosta načina da čoveka umore mučeničkom smrću. A ja sam neko vreme živio sa Apačima. Gledao sam kako oni to rade. Ha! Ne bih voleo da se nađem u koži onog koga oni dočepaju —! nasmejao se Santos zlobono.

Holidej je ćutao i prepišljao. Ako ne bude druge, skoćice pa kud puklo da puklo. Ali, jedva da se mogao nadati uspehu. Nikada od kako je znao za sebe nisu mu šanse bile tako male kao sad. Prokleti ubica ga je držao na oku ne trepćući, kao zmija. Eh, kakva grčka što ga je pustio dan ranije. To mu se sada sveti.

Ali, nije mogao drukčije. On nije bio hladnokrvni ubica, nikada nije pucao na čoveka koji ga ne ugrožava.

Razmišljao je koliko sekundi života mu je još ostalo? Santosove reči dopirale su do njegove svesti kao sa druge strane dalekog nevidljivog horizonta. Možda je to kraj? — pomislio je — glup, bedan kraj kakav je mogao i da očekuje.

— Prošli put smo ciljali u srce, je li tako mister Holmse? Hteli smo

brzu, laku smrt za vas. Arči je bio nešto ljut, ali ja u takvim stvarima ne prihvatam tuđe sugestije. Hteo sam da ne osetite ujed smrti. Plemenito, zar ne? — upitao je Santos uživajući u mukama svoje žrtve.

Za vreme dok je Santos govorio, a to je trajalo nekoliko minuta ma da se Holideju činilo kao da ti minuti traju celu večnost, ostali su stajali na mestima gde ih je Santosov dolazak zatekao. Niko se ni je makao, iako je za radnike iz rudnika i Boumena to značilo oslobođenje od zarobljeništva. No, Santosov glas opasan i zloban kao siktanje zmije, sledio je njihovo zadovoljstvo što više nisu u rukama dvojice napadača, i kao da im je ulio osećaj da su i sami meta njegove ljutine. Stajali su i zabezegnuti i nemo slušali Santosove zlobne ubilačke izlive.

— Ali, sad je drukčije. Zamerili ste mi se. Izvrgli ste me ruglu. Santos je ispao smešan! Pucao je u lutku. E, to moram da osvetim.

Lutka! Ako je u Boumenu bilo neke sumnje u to što je Holidej govorio sada su te sumnje nestale. Santos je dakle ubica, podli ubica, iz zasede, a ni Gordonovi svakako nisu bolji. Bio je na pogrešnoj strani.

— Sad neću ciljati u srce nego nešto niže. U stomak. To je bolno i smrt dugo traje. Uživaću da te gledam kako cviliš i moliš, iako se sada praviš da te nije strah.

Holidej je osetio da mu srce brže kuca. Bezbroj puta je gledao smrti u oči, ali nikada ovako bespo-

moćno i bez nade. Očekivao je da puška plane i ponese ga jednom za svagda na dalek put, bez povratka. U magnovenju mnogo slika mu je proletelo pred očima i nešto kao mirenje sa sudbinom dotaklo mu je srce. Možda je bolje ovako, pomislio je, jednog dana je ionako morala doći smrt. Mesec, dva ili godina pre ili posle, zar je to od značaja. To je vremenski period koji prođe brzo kao treptaj oka.

— Baci pušku Santose — odjeknuo je nečiji glas.

Bio je to Boumen. U odsutnom trenutku on je našao svoje opredeljenje. Nije hteo da bude plaćenik nego čovek koji zna za šta se bori. Pošto Santos nije obraćao pažnju na njega on se sagnuo i sa zemlje uzeo svoj revolver.

I naperio ga na Santosa!

Ali, pogrešio je. Trebalo je da puca, da zmiji stane nogom za vrat, jer onog momenta kada je video cev pištolja uperenog na njega, Santos je nanišanio na Boumena i opalio. Istog trenutka planuo je i Boumenov pištolj, ali je metak promašio, jer pogođen Boumen u padu nije ciljao kako valja. Santos međutim, nije uspeo da ispali drugi hitac. U trenutku kada je punio pušku Holidejev metak ga je pogodio u srce.

Kao gromom pogođen on se srušio.

Holidej je pritrčao Boumenu koji je ležao na zemlji i držao se za desnu stranu grudi. Bio je bled i ispod šake kojom je pritiskao

ranu navirala je krv. Dok mu je otkopčao košulju i osmotrio ranu. Metak je prošao kroz grudni koš i izašao pozadi pored lopatice, ali po svemu sudeći nije ozbiljnije oštetio pluća.

— Miruj, previće te. Rana nije opasna.

Ali, događaji su bili krenuli drugim tokom. Tek što je skinuo košulju i pocepao je na tanke trake, u daljini se čula vika praćena pucnjevima iz revolvera. Punim trkom mestu se približavao Arči praćen preostalom dvojicom plaćehika. Džejvit se mašio puške i nanišanio.

— Pucajte preko glave da ih zaplašite — opomenuo ga je Dok.

Džejvit je poslušao mada mu se ruka instinktivno spuštala niže. Opalio je nekoliko hitaca i napadači su ustuknuli i u širokom luku obišli mesto gde su se napadnuti skrivali. Za to vreme Dok je previo Boumena i popeo ga na Ronovog konja.

— Vi ćete polako peške za nama da nam štitite odstupnicu. Povuci ćemo se u naše skrovište da tamo smestimo ranjenika. Posle ćemo videti šta ćemo.

Džejvit je klimnuo glavom u znak pristanka i kolona je krenula.

— Hoćete li moći da izdržite? — zapitao je Boumena.

— Izdržaću! I ranije su mi puštali krv pa je ova stara koža izdržala. Samo vi vodite kuda treba.

Dvojica jahača iza kojih je na začelju polako koračao Džejvit kretali su se lagano ka putu koji je vodio za Fort Foks praćeni na pri-

stojnoj udaljenosti trojicom gonilaca koji su kao vuci obilazili čas sa jedne čas sa druge strane ne bi li našli neko zgodno mesto za prepad. Hici ispaljeni sa velike udaljenosti nisu smetali beguncima, a čim bi neko od gonilaca prišao bliže Džejvit bi mu pažljivo ciljanim hicem stavio do znanja da njegova pažnja nije popustila i da je spreman na svako iznenađenje. Ta ko se igra mačke i miša nastavila skoro ceo čas sve dok Arči nije shvatio da u ovom trenutku nema dovoljno snage da mrske protivnike likvidira jednom za svagda. Posle kratkog dogovora sa svojim saradnicima vratio se sa jednim od njih u rudnik gde je, trebalo obaviti dosta posla, a trećeg je poslao da izdaleka prati begunce i ustanovi gde će se ulogoriti i ako je bilo jasno da će oni logorište potražiti tamo gde su se i do sada skrivali to jest u zelenoj kotlini.

Begunci nisu ni mislili da beže dalje, jer je Boumen od gubitka krvi počeo naglo da bleđi.

— Izdržite još malo Boumene. Blizu smo — hrabrio ga je Holidej.

— Koliko još — upitao je slabim glasom ranjenik.

— Oko dve milje.

— Izdržaću! Imate li vode?

— Imam, ali uzmite samo malo.

Holidej je pružio čaturicu Boumenu i ovaj je otpio gutljaj-dva i čaturicu vratio Doku.

— Kad sam pošao ovamo nisam ni sanjao da će me onaj mali nitkov izbušiti.

— To čovek nikada ne sanja. Smrt uvek dolazi iznenada.

— Ali, vi ste ga udesili. Na mrtvo!

— Zahvaljujući vama. Vi ste pri mili prvi metak, a onda je bilo lako. Samo to mi je trebalo — skromno je odgovorio Holidej.

— Nisam slutio da ste tako dobar strelac — umešao se sada i Džejvit — potegli ste tako brzo da nisam stigao ni da trepnem. I pogodak u dlaku tačan.

— Slučajnost! — Pokušao je Dok da zabašuri Džejvitovu primedbu i da razgovor skrene na drugu stranu. — Sreća da naš novi kompanjon nije pogođen na mrtvo.

— Ne bih baš rekao da je slučajnost — držao se Džejvit svoje misli. — Video sam kako ste povukli pištolj. Kao pravi as. Ne znam da li bi Vajat Erp ili Dok Holidej bili brži.

— To stvarno ne znam — odgovorio je Dok nastojeći da razgovoru da što manji značaj.

— Zaista mister Holmse, kad smo već kod toga da vas pitam ne što.

— Šta to?

— Da li je istina što ljudi pričaju? Meni to izgleda neverovatno.

— Ne znam na šta misliš.

— Da li je tačno da ta dvojica, mislim Vajat Erp i Dok Holidej, mogu da pogode dolar u letu.

Dok se našao u nezavidnom položaju. Da laže nije mogao, a nije smeo da pokaže da o dvojici koje je Džejvit pomenuo zna mnogo više nego što mladić sanja.

— Ljudi obično preteruju, ali izgleda da je to istina.

— Neverovatno! Nisam mogao da zamislim da je tako nešto moguće.

— Eh, u životu se često događaju neverovatne stvari.

— Pre par godina svratio je u prolazu neki očev prijatelj. Taj je bio veliki litalica i prošao je pola Sjedinjenih država.

— Ima takvih ljudi.

— Pričao je fantastične priče o tome Doku Holideju. Ne samo kao strelcu nego i drugo. On je kockar?

— Izgleda da je tako — tmurno je odgovorio Holidej.

— Ali, to mu nije glavno zanimanje. On je inače lekar.

— Zaista? — tobože se začudio Dok iznenađen tolikim poznavanjem njegove biografije.

— Da, lekar. Ali je napustio svoj poziv i pošao za avanturama. To je pravi život — oduševljeno je kliknuo Ron.

— Ko zna. Možda i nije. U mašti sve izgleda lepše nego u stvarnosti.

— Voleo bih da vodim takav život kao on.

— Nemoj to da želiš? — rekao je Dok mirnim glasom.

— Zašto?

— Zato što si ti sigurno srećniji od njega.

— Ne verujem. Njegov život je ispunjen... — počeo je Ron.

— Čime — prekinuo ga je Dok skoro oštro. — Mržnjom?... bežanjem?... Strahom?

— Kako to govorite? Ne razumem vas — zabezeknuo se Ron.

— Ko može da voli kockara i revolveraša? Razmisli sam. Niko! Svi ga mrže, jer ga se ili boje ili mu zavide. On nema prijatelja, nema doma i kutka gde će ga dočekati ljubav i ljudska toplina. Takav čovek mora da strahuje od svega i sva čega, jer mu niko ne misli dobro. Sad me valjda razumeš? — rekao je Holidej gledajući Rona u oči.

— Razumem, ali mislio sam da je to drukčije. Život u velikim gradovima, na luksuznim brodovima sa bogato obučanim ljudima, sit, napojen, sa dosta novaca. Smatrao sam da to mora biti fino.

— Farsa! Šarema laža! — gorko je rekao Holidej. — Od svega toga nema ništa mladiću, veruj mi. Daleko više vredi ono što ti imaš.

— Šta ja imam? Pa, ja nemam ništa! — začudio se mladi Džejvit.

— Imaš, kako da ne. A ljubav devojke Ajrin, šta je to? Zar je to ništa? Ja ti kažem da to vredi više nego sve pustolovine koje je Dok Holidej doživeo — rekao je Dok ubedljivo.

Ron se snuždio. Izgledao je kao dete čiji su lepi snovi pali u prашinu.

— Jeste li ga nekada videli? — zapitao je.

— Koga?

— Pa, Doka Holideja.

Holidej se trgao. Šta da kaže? Ni je mogao da laže, ali nije mogao ni da kaže istinu.

— Pa jesam. S vremena na vreme.

— Kako? Gde? — poskočio je Ron. — Iz blizine ili izdaleka?

— Pa, tako — otezao je Dok s odgovorom ne bi li mu pala na pamet neka spasonosna misao. — Recimo tako blizu kao kad čovek vidi sebe u ogledalu — završio je zadovoljan što se setio mudrog odgovora.

— To znači vrlo blizu. Kako izgleda? — navaljivao je Ron neumorno.

— Što si ti radoznao. Zar je važno kako izgleda?

— Jest! Hteo bih da proverim da li sam ga tačno zamislio — pravdao je Ron svoje žarko interesovanje.

— To? Pa, kako si ga zamišljao? — oprezno je upitao Holidej.

— Onaj čovek je pričao o njemu. Opisao ga je kao visokog, vitkog, bledunjavog čoveka. Uvek elegantnog, hladnokrvnog, gospodstvenog izgleda. I ja sam ga tako nekako zamišljao.

— Je li? — osmehnuo se Holidej.

— U stvari — nastavio je Ron zagledajući se pažljivije u Holideja — moja predstava o Doku Holideju podseća na vas. Izvinite, nisam mislio ništa rđavo — trgao se Ron kad ga je Dok naglo pogledao iznenađen mladićevim zapazanjem. — Samo onako sam rekao imajući u glavi ono što je pričao onaj čovek.

— Ne ljutim se — osmehnuo se Dok — pa, moram da priznam da imaš mašte. Nisi se mnogo prevario u svojim zamišljanjima.

— Hm! Voleo bih da ga vidim u stvarnosti. Ali, ne verujem da će se to ikada desiti — rekao je Ron sa prizvukom žaljenja u glasu.

— Nikad se ne zna, nikad se ne zna. Zar nisi čuo da Boumen malo čas reče da se nije nadao ovakvom obrtu događaja kada je pošao ovamo? — odgovorio je Dok.

— Čuo sam ali...

— Isto tako se može desiti da sretnoš Doka Holideja pre nego što se nadaš. Takav je život — završio je Holidej.

U toku razgovora bili su prošli pored osušenog hrasta i stigli do useka. Mada je znao da u njihovom skrovištu nema nikoga, jer su Arči i dvojica plaćenika ostali u rudniku. Dok je hteo da proveri da li je neko dolazio u njihovo skrovište. Letimičnim pogledom uverio se da jeste, jer suvi list nije bio na mestu gde ga je ostavio. Najverovatnije da su Arči i njegovi pomoćnici ulazili u kotlinu ali mogao je to da bude i neko drugi, i stoga je valjalo biti oprezan. Ron i Boumen su strpljivo čekali njegovo proveravanje, mada se ovaj drugi već ljuljao na konju od slabosti i svakog trenutka mogao je da padne u nesvest.

— Neko je dolazio — rekao je kratko Dok.

— Šta mislite, ko?

— Verovatno Arči, ali treba proveriti da nema nekoga unutra.

— Da pođem ja — upitao je Ron.

— Možeš! Ja ću ostati sa Boumenom. Pođi odmah, jer je Boumen na kraju snage.

Mladić se okrenuo da pođe, ali ga je Dok zadržao.

— Ako se ne vratiš za deset minuta to će značiti da nisi...

U tom trenutku u daljini je odjeknuo pucanj, a odmah za njim još nekoliko ispaljenih kao u očajničkoj žurbi. Holidej je zastao u pola reči i pogledao u pravcu severa odakle su dolazili hici. Daleko na prostranoj kamenitoj visoravni na udaljenosti od neke dve milje, kroz izmaglicu dnevne žege naziralo se nekoliko krupnih tačkica koje su se kretale brzo.

Bili su to konjanici u trku. Sudeći po udaljenosti i brzini kojom su se tačke kretale činilo se da su jahači đavolski gonili svoje konje.

— Do vraga — promrmljao je Holidej. — Jure kao da ih gone sto đavola iz pakla. Nešto nije u redu.

— Izgleda — složio se Ron — ko bi to mogao da bude?

— Uskoro ćemo znati, jer idu u ovom pravcu. Zasada se još ništa ne vidi jer su daleko.

U tom trenutku odjeknula su još dva pucnja i slab podnevni povetarac je do ušiju posmatrača doneo jedva čujan šum nalik na graju.

— Čejeni — zaključio je Holidej. — Čejeni nekoga gone!

— Čudnovato — rekao je mladi Džejvit. — Mislilo sam da ovde nema nikog drugog sem Čejena i nas.

— Izgleda da ipak ima. Taj koga gone nije od naših.

— Mislite da je samo jedan čovek?

— Tako izgleda. Za koji trenutak bićemo na čistotu.

Potrajalo je možda nešto više od minut pre nego što su se tačnice toliko uvećale da se moglo po uzdano raspoznati da se radi o konjanicima. Ispostavilo se da je Holidej bio u pravu. Na dve-tri stotine metara ispred grupe ratoborno raspoloženih Čejena bežao je jedan belac na konju doratu. Pognut po vratu svog konja besomučno je gonio snažno živinče i bilo je puno izgleda da će umaći gonjocima ako mu konj održi pakleni tempo trke. Za to je, međutim, postojala slaba nada, jer je rudnik u koji se belac mogao skloniti bio daleko još dobar čas jahanja, a indijanski poni su izdržljivija za trku po ovakvom terenu i dnevnoj žegi te je po Dokovom mišljenju ishod te trke bio unapred rešen. To je, izgleda, shvatio i begunac jer je odjednom skrenuo udesno baš prema mestu gde su stajali Dok i njegovi drugovi, očigledno u želji da negde na zgodnom mestu zauzme busiju i na taj način pokuša da se spase. Sasvim nesvesno begunac je izabrao jedinu mogućnost za spas.

— Dolazi ovamo — rekao je Ron.

— Pametno! Shvatio je da mu je to jedina šansa.

— Da li naš je video?

— Ne verujem — rekao je Holidej. — Jednostavno je shvatio da ne može pobeći izdržljivim indijanskim ponima.

— Izgleda tako. A vidite li da Indijanci ubrzavaju trk.

— Da! Pročitati su begunčevu na meru pa nastoje da mu preseku put. Čuješ li ih kako urlaju?

Iz daljine od jedne milje koliko

je begunca delilo od mesta gde su stajali Dok, Ron i Boumen do ove trojice je doprla stravična vika čejenskih ratnika od koje se dizala kosa na glavi.

— Uh, da se čovek ohladi — rekao je Ron kao da se ježi. — Kako li je onome koga gone?

— Kako misliš da bi moglo da mu bude? — upitao je Holidej smeškajući se.

— Grozno!

— Tačno tako. Jadnik zna šta ga čeka ako ga Čejeni dočepaju. Vidiš li kako besomučno mamuza konja.

— Vidim. Ali, sve mi se čini da neće uspeti da stigne do nas. Ona dvojica Indijanaca ga već obilaze.

— Da — rekao je Dok kratko.

— Preseći će mu odstupnicu — opomenuo ga je Ron zabrinuto.

— Neće!

— Hoće! Vidite ih kako jure. Njihovi konji kao da imaju krila — rekao je Ron padajući u vatru.

— Neće, budi bez brige — hladno krvno je rekao Holidej.

— Ne razumem vas — Ron je umezvereno pogledao Doka začuđen njegovom ležernošću.

— Momče, na Zapadu čovek mora da ima tri stvari ako hoće da preživi.

— Koje? — zapitao je mladi Džejvit sasvim usplahiren.

— Pištolj, ruku i glavu — rekao je kratko Dok.

— Kakve to veze ima s ovim?

— Videćeš! Rekao si da su Čejeni brži od begunca.

— Jesu. Evo pogledajte. Prešli su ga i sad mu seku put.

— Dobro, sada je vreme da se umešamo. Ako su Čejeni brži od

begunca nisu brži od kuršuma — rekao je Dok uzimajući pušku sa sedla.

— Umešaćemo se? — upitao je mladić.

— Naravno. Uzmi pušku.

— Hvala bogu, najzad — rekao je mladić nišaneći.

— Pazil! Pucaj Indijancima iznad glava.

— Zašto?

— Ne treba uzimati ljudski život bez krajnje nužde.

— Ali...

— Bez „ali“! Iznad glava, čuo si me — presekao je Dok i ispaliio hitac iz „vinčesterke“ kome se pridružio pucanj Ronove puške. Dok je opalio još jedan, a zatim još jedan. Ron je činio isto što i on.

Na prvi pucanj dvojica Indijanca koji su hitali da beguncu preseku put usporili su trk, a kada im je oko glava zafijukala kiša olova okrenuli su konje i pobjegli nazad ka svojim. I ostali goniooci, njih oko desetak, usporili su gonjenje i u širokom luku obišli dalje oko mesta odakle je dolazila puščana paljba. Begunac je, međutim, i dalje besno mamuzao konja hrleći kao bez duše u pravcu svojih spasilaca.

— Eto vidiš momče. Treba imati i glavu. Sačekali smo da Indijanci dođu na puškomet i onda smo pri pucali. Procenio sam da će se tempo trke razvijati baš tako. Da smo se ranije umešali izostao bi faktor iznenađenja koji je u svakom ratu vrlo važan.

Ron ga je posmatrao zadivljeno.

— Sem toga, Čejeni bi videli ko ga imaju protiv sebe i možda se ne bi zaustavili, tako bismo se i mi na-

šli u nezgodnoj poziciji. Da smo beguncu pošli u susret bili bismo u polju, van zaklona. Ovako je bolje. Zar ne? — zaključio je tapšući Rona po mišici.

— Naravno! Vi ste izvanredni! — gledao ga je Ron skoro s obožavanjem.

— Još nešto. — dodao je Holidej malo mrgodno. — Kad si sa mnom znaj da je moja parola: „Čovek sme uzeti život drugom čoveku samo u samoodbrani... i to ako nema drugog izbora!“

— Kako vi kažete — prihvatio je Ron prekor pokunjenog lica. — Ali, mislio sam da sa Čejenima...

— Čejeni ili neko drugi — presekao ga je Dok — to je za mene potpuno isto. Ljudskom biću ne smeš uzeti život, jer mu ga ti nisi ni dao. Ja se toga držim, a ti kako hoćeš.

Ronald Džejvit je pokunjeno gledao u zemlju.

— Ali... — dodao je Holidej posle kratkog zastoja — dok si sa mnom drži se toga po svaku cenu. Važi?

— Važi, naravno, nisam ni ja mislio ništa drukčije — prihvatio je Ron. Nije mogao drukčije, jer je ovaj čovek blagih plavosivih očiju umeo da gleda na način koji nije dopuštao protivljenje.

Pola minuta kasnije do mesta gde su ga čekali došurio je begunac i još u punom trku skočio s konja i pritrčao Holideju raširenih ruku, očigledno prepun zahvalnosti za pravovremenu intervenciju koja mu je spasla život.

— Ljudi — povikao je skačući iz sedla — vi ste moji dobrotvori, spa-

sioći, moj otac i majka koji su me po drugi put rodili. Našli ste se u pravi čas kao da vas je samo nebo poslalo. Dajte da vas zagrlim.

Govoreći to uputio se ka Doku, ali je na par koraka od njega zastao kao gromom pogođen.

Šta? Šta to vidim? — povikao je zaprepašćen.

Dok je mirno stajao sa jedva приметnim blagim osmehom na licu. Na čuđenje pridošlice nije rekao ni reč.

— Da li je moguće? Da me oči ne varaju? — kliknuo je begunac stojeći raširenih ruku.

— Ne, ne varaju te — mirno je rekao Dok.

— Džon, Džon Holidej! Kakvo zadovoljstvo i radost! — uzviknuo je pridošlica.

Dok je i dalje stajao s istim jedva приметnim smeškom na licu. U pridošlici je prepoznao svog poznanika Bendžamena Skerpla.

— I za mene, Bene — odgovorio je stiskajući ruku koju mu je begunac pružio.

— Šta ja pričam: zadovoljstvo i radost! To je malo rečeno. Bolje reći dvostruko zadovoljstvo i radost stari moj — kliknuo je Ben.

— Dvostruko? — Dok je upitno digao obrve.

— Nego! Prvo što te vidim, a drugo što te vidim na ovom svetu. Jer smo se mogli sresti i na drugom svetu ako je verovati propovednicima. A ja im mnogo ne verujem. Ha, ha, ha! — zacerekao se Ben. — Što znači da se moglo desiti da se nikada ne vidimo.

— Tako bi i bilo da nisi imao brzog konja — nasmešio se Holidej.

— Uf, ne podsećaj me na to. Sav se naježim. Nego, daj mi gutljaj viskija, znam da ti uvek носиš po nekoliko flašica.

— A gde je tvoj, stari nitkove?

— Gde? Zar misliš da bih stigao dovde da nisam odbacio sav teret koji sam imao. Torbu, cebe, namirnice, sve... — brbljao je raspoloženi begunac prihvatajući malu pljosnatu bocu koju je Dok izvadio iz putne torbe. — Oh, kakav viski — uzdahnuo je skidajući flašu s usana.

Holidej se nasmešio i pružio ruku da uzme bocu.

— Znaš, između ostalog volim te i zbog toga što piješ samo prvoklasan viski — nastavio je Ben da brblja, praveći se da ne primećuje pruženu ruku.

— Verujem, verujem, ali vodi računa da je to poslednja flašica i da do Fort Foksa i Ist Kendla nema nijedne krčme.

— Šta?! Poslednja flaša!? Jesi li ti poludeo? Zar misliš da to blago smem da poverim tebi na čuvanje? A ne, prijatelju! Flaša ostaje kod mene! I znaj da će neprijatelj do nje doći samo preko mog leša!

Govoreći to Ben je potegao još jedan dobar gutljaj, a zatim pažljivo zatvorio flašicu i stavio je brižljivo u džep svog kaputa. Dok je odmahnuo rukom i pomirio se sa činjenicom da je ta flaša zauvek izgubljena.

— Hajdemo u dolinu. Ovaj čovek se jedva drži na konju — rekao je pokazujući na Boumena. — Ronald, pođi napred, a mi ćemo lagano za tobom.

Sve vreme razgovora između Do-

ka i Bena, Ronald je netremice posmatrao Holideja ne verujući ušima ono što je čuo. Holidej! Džon Holidej rekao je stranac. Da li je to bilo ime slavnog Doka Holideja o kome su on i Holms trenutak ranije razgovarali. Ako je to bilo tačno, onda Holms i nije Holms nego Holidej! Dok Holidej glavom i bradom, čovek o kome je maštao! Hteo je nešto da pita ne bi li zbrkane misli doveo u red, ali ga je Holms ili Holidej poslao da proveri stanje u uva li. Pa dobro, pitanje će ostaviti za kasnije, pomislio je polazeći kroz uzani usek.

Mala grupica je stigla bez zadržavanja u ovalnu kotlinu u kojoj, kao što je Dok pretpostavljao, nije bilo nikoga. Uz Ronovu i Benovu pomoć skinuo je Boumena sa konja i položio ga na jedan od ležaja u brvnari u kojoj je vladala priyatna hladovina. Zatim je skinuo ranjenika košulju i detaljno ispitao ranu. Kao što je pretpostavljao, rana je bila bezazlena, jer nijedan od vitalnih organa nije bio povređen. Trebalo je samo isprati krv, očistiti prliavštinu i staviti dobar zavoj što je Dok vešto i brzo učinio.

Dok se Holidej majao oko ranjenika Ron je prišao novodošavšem.

— Ne znam da li sam vas maločas dobro čuo, ali učinilo mi se da ste pomenuli ime Džon Holidej?

— Čuli ste dobro mladiću. Imate dobar sluh što nije nikakvo čudo kad se ima u vidu vaša mladost.

— A jeste li pri tome mislili na mister Holmsa... odnosno... kako da kažem...

— Holmsa? Kakvog Holmsa? — začudio se Ben.

— Pa, mislim na ovog čoveka unutra... što previša ranjenika — zbunjeno je nastavio Ron.

— Holmsa?... Valida mislite Holideja! Ako ste mislili na Doka onda to nije nikakav Holms nego Džon Holidej. Pogrešili ste!

— Nisam pogrešio, ja sam mislio...

— Ah — prisetio se Ben — sad mi je jasno. Zaboravio sam da on obično putuje pod tuđim imenom. Vi dakle, niste znali da je to Dok Holidej?

— Ne, nisam — smušeno je priznao Ron.

— Ne mari ništa, momče imaćete prilike da ga upoznate I upoznaćete jednog izvanrednog čoveka. Videćete!

U tom trenutku Dok je izašao iz kolibe a po Ronovom pogledu i Benovim rečima odmah mu je bilo jasno da je njegov identitet otkriven. U ovom trenutku to mu nije bilo važno i zato je mirno prešao preko toga.

— Znaš, zaboravio sam tvoj običaj da putuješ inkognito — pravdao se Ben. — A sad mi reci otkud ti ovde?

— Slučajno, kao i ti. Da nije bilo Čejena bio bih ko zna gde.

— Verujem. A znaš li da sam od nekoga čuo da si poginuo u obračunu sa nekim Šarki Evansom negde u Teksasu. Samo nisam poverovao u to. Znam ja tebe.

— Hvala na poverenju — nasmešio se Holidej. — A kako si ti doleteo u ovaj kraj?

— Pa... — počeo se Ben po bradi — bio sam u Fort Foksu a tamo sam došao sa jednim karava-

nom kao vodič. Vojska je zadržala karavan dok se sukob sa Čejenima ne reši. A mene je mrzelo da čekam.

Ben je prekinuo da bi liznuo savijenu cigaru i nastavio.

— Lepo su mi govorili da ne krećem sam. Ali, ti znaš kakav sam — nasmejao se.

— Znam. Mazga! — dopunio ga je Dok.

— Tačno, ti me dobro poznaješ. Ja se lepo snabdem hranom i viskijem za četiri dana i pođem na jug. Naravno, tu sam napravio grešku koja je mogla da me košta skalpa.

— Priznaješ?

— Priznajem, ali samo delimično. Ipak, sve ne bi bilo tako tragično da se nije umešala jedna grupa lovaca skalpova!

— Grupa lovaca skalpova? Kako to? Mislio sam da njih ima samo u Arizoni.

— Tačno, ali pošto je Apača u Arizoni sve manje, ti pametnjakovići su došli do zaključka da skalpove potraže na drugoj strani. Na kraju po skalpu se ne poznaje da li je ubijeni Apač ili Čejen.

— Grozno — prošaputao je Ron.

— Grozno, nego šta — složio se Ben — ali tako je.

— I kakve veze imaju oni s tobom.

— Velike. Ako se odavde živ izvučem potražiću te momke da im se naplatim za pretrpljeni strah. Brr! — stresao se Ben kao da mu je hladno iako je bilo julska podne — i sada me jeza hvata kad se setim dreke onih đavola koji su me gonili.

— Hm — progundao je Dok — nije bilo baš simpatično.

— Ma ni govora. A što je najvažnije, naleteo sam na njih slučajno. Dok ga je pogledao upitno.

— Jeste, slučajno. Peh nad pehovima. Čejeni su u stvari tragali za lovcima skalpova. Hteli su da im vrate dug.

— Otkad to Čejeni izravnjavaju račune Apača? — začudio se Holidej.

— Ma kakvih Apača. Svoje sopstvene. Ali, ti to ne znaš.

— Ne. U čemu je stvar?

— Lovci skalpova su pre tri dana napali jedan logor Čejena i koje starih koje mladih koje žena koje staraca pobili ni manje ni više nego trideset sedam osoba.

— Oh! — zgrozio se Dok.

Ronald je sedeo nem od užasa.

— Da dragi moj, trideset sedam osoba i sve ih skalpirali.

— Životinje! Zveri! — procedio je Dok stiskajući zube.

— Da, životinje i zveri! Tačno tako. Pa se posle ljutimo na Indijance što nemaju milosti prema zarobljenicima.

— Eh — beznadežno je odmahnuo glavom Dok. — Ali, mislio sam da samo u Arizoni vlasti plaćaju za indijanske skalpove. Nisam znao da to važi i ovde.

— Pa ne važi, ali krvnici nameću da se vrate u Arizonu i tamo skalpove Čejena prodaju kao apačke.

— Užas! Kakva krvava trgovina — zavapio je Ron.

— Da na žalost i to postoji. Dva deset dolara skalp. — Ledenim glasom je rekao Holidej.

Ben je ćutao pognute glave. Uprkos njegovoj veseloj i neobuzdanoj

prirodi i njega je zahvatilo nezadovoljstvo, pa čak i tuga zbog užasne tragične istine kojoj nije bilo leka. Senka uništenja nadvijala se nad jedan mali narod kao stvarnost koja se nije mogla izmeniti.

— Ostavimo sada to — počeo je ponovo Ben posle kratkog ćutanja. — Reci mi šta ti tražiš ovde.

Pitanje je bilo upućeno Doku koji se trgao iz misli.

— Ah, začudićeš se. Ovde sam zbog ovog mladog gospodina.

— Gle! Čudnovato! Čovek ne izgleda kao da mu je potrebna dadi-lja.

— Ne — nasmejao se Holidej — mada će i to možda biti potrebno... ali tek posle izvesnog vremena.

— Onda ne razumem.

— Objašniću ti. Ovaj mlad čovek je zaljubljen u jednu devojku... i ora u njega.

— Ništa novo. To se već odavno događa. I ja sam bio zaljubljen u Fani. Srećom, ohladio sam se.

— Ma ostavi sad tebe, to te niko ne pita — osmehnuo se jedva primetno Dok. — Ovde je drugi problem.

— Koji?

— Devočin tata je protiv.

— Pametan čovek. Slušaj — ob-ratio se Ben Ronu — ako mene pi-taš jaši konja i kidaj što pre, inače će biti kasno. Tata može da se pre-domisli pa si nadrljao.

— Nije to lako — snuždeno je rekao Ron.

— Znam da nije ali rizik se ispla-ti. Sa Čejenima rizikuješ samo je-danput, a ako se oženiš upao si u do životnu nevolju...

— Opet ti tvoje — prekinuo ga

je Dok. — Ron je mislio da nije la-ko zaboraviti voljenu ženu.

— Ah to. A ja sam mislio on zbog Čejena. Pa, i nije tako teško. Ja sam Fani, začas zaboravio... Ali, nije ona mene — huknuo je Ben.

— E nepopravljiv si. Kažem ti da ne uzimaš sebe za primer. Ovo je nešto drugo... ljubav je ozbilj-na i jaka.

Ben je sumnjičavo zavrteo gla-vom stiskajući usne kao da mu je teško da poveruje ali nije rekao ni-šta.

— Ja sam se sticajem okolnosti našao tu da mu pomognem.

— Da mu pomogneš? — Ben je očajnički zakolutao očima. — Kako to misliš da izvedeš?

— Ne znam još tačno. Smisliću nešto.

— Hm! Ne sumnjam u to. Ti si do vitljiv čovek. Ali, kažem ti... — počeo je Ben gledajući sažaljivo Ro-na.

— Ništa nemoj da kažeš — pre-kinuo ga je Dok — nešto drugo sam hteo da ti predložim.

— Oho! Fino! Hajde govori brže — zagrejao se Ben misleći očigled-no da Dok ima na umu neki posao za njega.

— Hteo sam da ti predložim da mu i ti pomogneš — izdeklamovao je Holidej sasvim mirno.

— Ja — zabezeknuo se Ben. — Da mu pomognem da se oženi? Šta ti pada... He, he, kakva šala... Ne misliš valjda ti to... Slušaj, pa ti me bar znaš. Jeste da se dugo nismo videli, ali zar misliš da sam sišao s uma... Ja da nekoga... pa, ti si... Da mi je neko juče rekao ne bih verovao — vrpeljio se Ben

Skerpl nemogući da sebe okorelog neženju zamisli u ulozi koju mu je predlagao Dok. — Slušaj, reci stvarno, da li si računao na moju pomoć?

— Naravno — kratko je odsekao Dok namerno ne dajući Benu mogućnost da se uhvati za neku nje govnu reč.

Ben se svom snagom lupio po kolenu.

— Znaš li šta tražiš od mene? — povikao je na Holideja. — To je protiv mojih principa. Traži od mene sve što hoćeš samo ne to. Ako hoćeš hrvaću se sa medvedom, odseći ću bizonu glavu sekirom, potopću ništoli na prvog šerifa na koga nađem, učiniću sve što god kažeš. Ali, ovo je smešno.

— Nije smešno.

— Svi će mi se smeјati. Čed Zapad će se izrugivati Bendžamenu Skerplu.

— Neće ako bude znao da smo išli zajedno.

— Dobro neka ti bude — zavapio je Ben bacijući onušak cigare u vatra. — Ali, od svih očajnih situacija u koje sam ikada zapao ova je naj-očajnija.

Rekavši to izvadio je iz džepa Dokovu flašu s viskijem i potegao dobro dva gutljaja.

— Da sam znao šta me čeka ne bih došao ovamo makar me gonilo hiljadu Čejena. Ni za hiljadu ovakvih flaša — dodao je.

XIX

Na nekoliko milja daleko od skrovišta Ronalda Dževita i njegovih prijatelja, paralelno sa putem za

Fort Foks, kroz kamenitu visoravan Grand Mese, tamo gde nije bilo ni puteljaka ni staza, kretala se grupa konjanika. Jahali su lagano, skoro lenjo, kao da im se nikuda ne žuri, kao da sav ovaj svet postoji samo za to da bi oni njime hodili.

Bili su to lovci skalpova! Banda krvoločnih razbojnika, ološa najgorih vrste, zlikovaca izmaklih dželat. Jednom rečju najgori šljam koji je ljudsko društvo moglo da stvori.

Na čelu kolone jahao je čovek krupne telesine, snažnih, širokih ramena, muskuloznih ruku, grubog izraza lica, podnadulih krvavih očiju užarenih kao kod besnog psa. Nebriana brada još više je isticala sirov izraz njegovog lica. Bio je odeven u odelo od grubo štavljene kože, a na glavi je imao šubaru od dabrovine. Na dugačkom koplju koje se pričvršćeno za sedlo dizalo iznad njegove glave, sušilo se nekoliko sveže skinutih skalpova.

I ostali su, neko manje neko više, jahali zakačeni istim trofejima. Svi su, bili do zuba naoružani puškama, revolverima i širokim lovačkim noževima. Neki su čak imali po dva noža, za pojasom, u čizmama ili drugde. Već na prvi pogled njihov izgled ulivao je strah, jer su podsećali na čopor krvoločnih vukova pred kojima se sklanjao svaki živi stvor.

Vođa horde je zastao da dočeka ostale.

— Izgleda da ovde više ništa nećemo čariti. Crvenokošci su sve živo dieli protiv nas.

Njegovi sabesednici su promumlali nešto što je trebalo da bude odobravanje.

— Čini mi se da je vreme da se vratimo u Arizonu.

Opet se čulo mumlanje.

— Dobro, onda idemo. Prenoćićemo negde u blizini, a onda preko granice. Tamo nam vojska neće ništa. Ovi ovde su drukčiji. Kažu: i za crvenokošce važi zakon.

— Smešne stvari kažu — procerio je jedan od dželata.

— Smešne, ali ne valja se kačiti s vojskom.

Ostali su klimanjem glava potvrdili da se slažu s vođinim mišljenjem.

— Predlažem da idemo još nekoliko milja, a onda da napravimo logor za noć.

Mumlanje u znak odobravanja.

— Dobro, onda napred — zaključio je vođa, skalpera i poterao konja ka jugu.

Slučajno se desilo da je pravac kojim su pošli vodio neposredno pored rudnika. Dva časa kasnije, kada se sunce već spuštalo ka horizontu, pred njima su se ukazale zgrade i postrojenja rudnika u kome rad još nije bio završen.

— Gle, vidite li vi ovo — zapitao je vođa svoje pratioce.

— Liči na rudnik — procedio je opet onaj isti koji je i nešto ranije pokazao da ume da govori.

— Tako je naredniče, rudnik. Ide mo tamo na večeru i spavanje. Ako nas prime — dodao je vođa podsmejljivo.

— Ha, ha, ako nas prime — nasmejavao se onaj koga je vođa skalpera nazvao narednikom.

Grupa je skrenula ulevo i posle desetak minuta jahanja zaustavila

se pred zgradom. Začudo iz kuće niko nije izašao da dočeka posetioce, iako je bilo neverovatno da je dolazak toliko velikog odreda ostao neprimećen.

Predvodnik grupe se osvrnuo levo i desno ne bi li koga ugledao ali bez rezultata. Oko kuće nije bilo ni žive duše. Ipak nekoliko radnika je radilo kod ulaza u rudnik što je značilo da kuća nije pusta. Tek što je vođa skalpera zaustio da vikne, začuo se nečiji hrapav glas.

— Šta tražite ovde?

— Večeru i prenoćište — kratko je odgovorio predvodnik.

— Večeru nemamo a prenoćište ne dajemo — odsekao je isto tako kratko glas iz kuće. — Produžite!

— He, čekajte malo mister, ja sam kapetan ove čete i ne dozvoljavam da tako razgovarate sa mnom.

— Kakva ste vi četa? Ne vidim uniforme ni oznake činova — javio se glas.

— Eh, baš ste vi zakeralo. Nema mo uniforme i nismo baš vojnička četa, ali, ovo je — pri tome je pokazao rukom iza sebe — ipak četa a ja njen kapetan. Je li vam to dovoljno? — obratio se samozvani kapetan onome u kući bahatim tonom.

— A ja držim u ruci zapetu dvocevku i mogu te napuniti olovom da budeš teži od bizona. Je li to tebi dovoljno, huljo? — podsmehnuo se glas iz kuće.

Kapetan i narednik su se pogledali. Očekivali su sve drugo samo ne ovo. Pretpostavljali su da će se vlasnik rudnika protiviti da im da ono što traže, ali se nisu nadali dočeku iz busije i sačmari. Samozvani

kapetan je ipak pokušao da pregovara.

— Slušajte mister to što tražimo je sitnica. Platićemo sve što uzmemo — počeo je sasvim pomirljivim tonom.

— Ništa, rekao sam. Čistite se! Nemate ovde šta da tražite — odgovorio je glas.

Nastala je kratka pauza. Skalperi su se nervozno meškoličili očekujući uputstvo svog „kapetana” a ovaj opet nije znao šta da preduzme sa nevidljivim i krajnje nepopustljivim vlasnikom koji čak nije hteo da razgovara.

U tome se iz unutrašnjosti kuće opet začuo isti hrapavi glas:

— Čekajte malo. Šta to nosite na kopljima. Ako se ne varam to su skalpovi.

— Da — odgovorio je kapetan obazrivo zazirući od vlasnikovog raspoloženja.

— Šta ste vi? Lovci skalpova?

— Mi smo lovci — opet je uzdržano odgovorio kapetan — a lovimo sve što nam je zgodno.

— Sačekajte — rekao je glas kratko.

Nastala je tišina. Lovci skalpova su stajali u tmurnom iščekivanju. Nije im se sviđala ova neprijateljski raspoložena zemlja.

Nekoliko trenutaka kasnije vrata kuće su škripnula i kroz uzan prorez se najpre promolila cev dvocevke, zatim cela puška i na kraju čovek koji ju je držao. Bio je to Arči.

— Opominjen vas da budete razumni. Sem moje na vas je sa prozora uperena još jedna dvocevka. Prema tome, budite pametni pa će-

mo možda doći do nekog sporazuma — rekao je Arči sa prikrivenim raspoloženjem očigledno zadovoljan svojim superiornim položajem.

— Kažite šta imate — dočekao ga je kapetan natmureno.

— Vi ste lovci skalpova, koliko vidim — ponovio je Arči ocenivši da taj izraz nije po volji vođi čete.

— Lovci rekao sam — odbrusio je kapetan.

— Dobro, lovci... sa specijalnom kosmatom lovinom — nastavio je Arči da se diskretno izruguje. — Fina bratija!

— Ako nameravate da nas vređate onda se gubite u kuću pre nego što zaboravim na tu vašu dvocevku — zarežao je kapetan.

— Ne, ni govora. Ne mislim da vređam. Samo hoću da se tačno zna ko je ko, jer je u poslu to vrlo važno — pravdao se Arči praveći se naivan.

— Posao, kakav posao?

— Pa... — počeo je da oteže Arči — bilo bi posla ako bi se pokazalo da ste sposobni da ga izvršite!

— Slušajte mister — prihvatio je izazov vođa skalpera — nema posla koji ja i moja četa nismo u stanju da izvršimo!

— Hm, nisam baš siguran. Sa ne-naoružanim Indijancima vidim da ste izašli na kraj. Ali sa ljudima koji znaju šta je oružje... — Arči je sumnjičavo zavrteo glavom.

— Šta?! Sumnjate u našu borbenu sposobnost?! Ne šalite se mister, jer vas to može skupo stajati — narogušio se samozvani kapetan. — Ovi ljudi su prošli sito i rešeto, a ja nosim pištolj još od kolevke.

— Da, da, a bila je dovoljna jedna dvocevka da vas smiri — primetio je Arči praveći se važan. — Ali dobro, recimo da se to desilo slučajno i da u normalnim situacijama niste ovakve ovčice. Nego da čujem, jeste li spremni da zaradite koji dolar?

— Hm — začkiljio je očima vođa skalpera — zavisi koliko i za kakvu uslugu.

— Pa, recimo da postoje neki ljudi koji nama ovde smetaju i da bismo pristojno nagradili onoga ko bi nam ih skinuo sa vrata — rekao je Arči lažno ravnodušnim glasom.

— To je već jezik koji razumemo, mister, namerili ste se na prave ljude.

— Možda! Šta kažete na to?

— U principu je u redu. Samo — počeo je sad da oteže samozvani kapetan — ne znamo još detalje. Budite jasniji.

— Šta vas interesuje?

— Koliko ljudi, koliko para?

— Dva čoveka. Možda tri.

— To je O-kej. A suma? — zažario je očima kapetan.

— Pa... recimo — počeo je da uvija Arči. — Nisam se baš odlučio. Da vidimo... Vi za svakog mrtvog Indijanca dobijate dvadeset dolara, je li tako?

— Tačno!

— Onda da tu sumu pomnožimo sa pet. Znači, sto dolara po čoveku. To je ukupno tri stotine dolara — izveo je Arči računicu.

— C, c, c, — zavrteo je glavom vođa skalpera — lepo kažu ljudi da su bogataši cicije. Eto i vi, hoćete da se obogatite na račun ubogih lovaca.

— Šta to lupaš? Kakvo bogaćenje? — narogušio se Arči.

— Pa, hoćete da vam za sitne pare obavimo posao koji vredi hiljade dolara — bubnuo je kapetan ispitujući Arčijevo reagovanje.

Arči se trgao. To nije izmaklo lukavom kapetanovom pogledu.

— Kakve hiljade dolara, jesi li poludeo? Zar misliš da tri bezvredne skitnice toliko vrede? Indijance prodaješ po dvadeset dolara.

— To je drugo. Lov na Indijance je zakonom dozvoljen...

— U Arizoni — dopunio ga je Arči.

— Jeste u Arizoni, ali i ova država nije daleko od Arizone.

— Pa šta? — oštro ga je presekao Arči.

— Hoću da kažem da smo mi ljudi koji poštuju zakon, a ovo što vi predlažete to je već kršenje zakona — prenemagao se vođa skalpera. — Čak i zločin. Za Indijance niko ne pita, ali za trojicu belaca... To je nešto drugo. Može nas šerif pripitati ponešto... A mi nismo naučili da nas šerif ispituje — rekao je kežeći se.

Arči ga je mrko gledao. — S ovim nitkovom neće ići lako kao što je računao — pomislio je.

— Dobro, šta ti kažeš — rekao je pomirljivo.

— Ja bih rekao — počeo je samozvani kapetan mereći Arčija zakrvavljenim polupijanim očima — tri stotine dolara svakome od mojih ljudi, a meni i naredniku po pet stotina, i imaćete posao završen.

— Šta? — Pseto bezobrazno! Ti si ili pijan ili lud! Zar misliš da je ne-

Ko sišao s uma da razgovara o takvoj ponudi.

— Kako hoćete — rekao je vođa bande ravnodušno. — Na vašem mestu ja ne bih pravio pitanje od takve sitnice.

— Tebi je tri hiljade dolara sitnica? — izbečio se Arči.

— Meni nije ali vama jeste... Sudeći po ovom rudniku koji vredi stotine hiljada.

— Varaš se — pokušao je Arči da ga razuveri. — Rudnik vredi vrlo malo. Srebro je jeftino.

— Ovo je rudnik zlata a ne srebra, mister. Ne pokušavajte da me prevarite. Viđao sam ja već ovakvu rudaču.

— Dobro, nije ni važno. U svakom slučaju, suma koju tražite je preterano visoka — odbijao je Arči i dalje mogućnost bilo kakvog pogađanja.

— Velika kažete? Vi taj posao ne možete da završite sami. Inače ne biste tražili našu pomoć. Vi platite i dalje vas se ništa ne tiče. Nitj ste nešto učinili, niti ste videli niti čuli.

Arči je ćutao. Ponuda ovog bandita nije ni bila tako loša. Na kraju, neko je zaista mogao da pravi pitanje oko smrti Ronalda Džejvita i onog varoškog kicoša. A tu je i onaj treći, Boumen, koji je pošao s njima.

— Vidite i sami da sam u pravu — nastavio je „kapetan” videvši da se domaćin koleba.

— Smanjite cifru pa možemo da razgovaramo. — Odobrovoljio se Arči.

— Da smanjim. Hajde neka bude. Skinuću sebi i naredniku po

sto dolara... iako nije pravo. Ali, kad ste toliko navalili...

— Dobro — s mukom je prevahio Arči preko usana. — Smatrajte da je dogovoreno. Možete prenočiti negde napolju, a dobićete i večeru.

— I flašu viskija za svakoga — šeretski je dobacio vođa bande.

— Dobro, i viski.

— U redu. Hajdemo momci. — okrenuo se „kapetan” svojim ljudima.

— Čekajte! — zadržao ih je Arči.

— Šta sad opet?

— Kad krećete u lov?

— To je naša stvar.

— U redu ali ne možete kao guške u maglu.

— Vi ćete nam reći gde se „roba” nalazi, a ostalo je naša briga.

— Dobro, naš čovek će poći sa vama da vam pokaže gde se kriju.

— O-kej. Mi ćemo biti pod onim granatim drvetom, tamo nam pošaljite hranu i viski.

Arči je ćutke klimnuo glavom.

— I duvana! — dodao je „kapetan”.

Arči je opet klimnuo glavom. Avantura sa Ronaldom Džejvitom koštaće ga skuplje nego što je očekivao.

XX

Kasnije, u kući za večerom, Virđil je sedeo smrknuta lica. Ni Silija nije bila raspoložena, a Strejči i Šefers su s podozrenjem razmi-

šljali o namerama svojih poslodavaca.

— Stvari se malo komplikuju Arči. Ne kažem da nam ona banda nije dobrodošla, ali malo strepim od njih.

— Ne treba strepeti. Kad svrše sa Džejvitom i Holmsom, oni će otići.

— A ako ne odu.

— Moraju! Ovde ih traži vojska. Prema tome, nema im opstanka. A dok su oni tu, mi ćemo biti na oprezu.

Virdžil je klimnuo glavom.

— Šefers ide sutra s njima da im pokaže put — rekao je paleći cigaru.

— Ja? — iznenadio se Šefers — ne sviđa mi se njihovo društvo. Oni su podle ubice... Zlikovci!

— Je li? Otkad je gospodin najamnik postao tako izbirljiv? — brecnuo se Arči na njega.

Šefers ga je pogledao. Pogledi su im se sreli. Smučio mi se ovaj Arči, razmišljao je. Nabusit je, nitkov, podmukao gad. A sad ga stavlja u istu korpu s ovim lešinari-ma. E, to već ne ide, mister Arči, ljutio se Šefers sve više. Džoe Šefers jeste običan kauboj kome grbača puca od teglenja lasa, a oči gore od sunca i žege, ali nije hije-na ni smrdljivi kojot. Raščist ćemo mi taj račun, mister Arčibalde Gor done, ne zvao se ja Šefers, razmišljao je kauboj rešen da okonča svoju nezavidnu ulogu u ovoj nemiljoj aferi.

Spolja je u trpezariju dopirao grhotan smeh pijane rulje podiv-

ljale od viskija. Njihov smeh jezivo je odjekivao u sumornoj polutami kuće.

XXI

Posle doručka grupa lovaca skalpova sa Šefersom kao vodičem krenula je iz rudnika ka ovalnoj kotlini u kojoj su se skrivali Dok Holidej, Džejvit, Ben Skerpl i Boumen. Pošto kotlina nije bila daleko do nje im je trebalo oko čas i po jahanja.

Čas i po do obračuna na život i smrt!

Ni Šefers u stvari nije tačno znao gde se begunci nalaze, ali znao je da ne mogu biti daleko od mesta gde ih je juče video. Trebalo je otići do uvale i videti da li su tamo i ostalo će ići lako.

Da li baš tako lako?

Verovatno da ne bi bilo naročitih teškoća da se begunci likvidiraju ako lovci skalpova nađu njihov logor. Za ovakvu rulju ubica, razmišljao je Šefers, obračun sa tri čoveka je prava igračka.

Logor će u svakom slučaju naći. Lakše ili teže, ali naći će ga. Svi su oni bili oprobani izvidnici prekaljeni u ratu sa Apačima. A da li će iznenaditi begunce?

To je zavisilo od mnogo činilaca. Najviše od Šefersa.

Ako on obavesti Holmsa i Boumena onda od iznenađenja nema ništa. A ako ne budu iznenađeni Boumen i Holms će imati neke šanse.

Na kraju, oni su njegovi drugovi u oružju, saputnici ako ništa dru-

go. A Arči mu je bio mrzak. Ovi zlikovci još mrskiji.

Tako je razmišljao Šefers vodeći grupu lovaca skalpova ka mestu gde je juče ostavio trojicu begunaca.

— Je li još daleko, pitam te? — začuo je Šefers glas samozvanog kapetana.

— Ne mnogo. Oko pola časa — odgovorio je.

Pogledao je rulju oko sebe. Prljavi, zapušteni, dronjavi, svaki čas su nakretali poluispraznjene flaše sa viskijem i smejali se pijanim smehom. Divlja horda!

— Nešto si zamišljen? — pogledao ga je „kapetan” ispod oka.

— Ne, čini ti se. Prijećam se gde sam video one koje tražimo.

— Ti reče da znaš.

— Znam otprilike. To mesto je negde blizu. Samo treba da ga pre poznam.

— Pazi šta radiš. Ako te slučajno pamćenje izda, ja imam odličan način da ti ga osvežim — zapretio je vođa skalpera pljesnuvši se po pištolju.

— Budi bez brige — umirio ga je kauboj.

Na domaku jaruge kroz koju je prolazio put za Fort Foks Šefers se zaustavio.

— Pratio sam ih dovde. Dalje nisam smeo, jer sam se plašio za sede.

— Mudro! Ti znaš kako se dočeka duboka starost — podsmehnuo se „kapetan”.

— Ni vama ne bih savetovao da idete dalje.

— I nećemo! — kratko je odgovorio „kapetan”.

— Nego?

— Upravo ići ćemo, ali iza tebe. Ti ćeš biti prethodnica.

— Ja! Ne, pada mi na pamet — usprotivio se Šefers.

— Ići ćeš, ne koprcaj se. Ti si nas ovde doveo. Ako neko pripuca ti si kriv pa ti prvi i pogini.

— Ne možeš ti meni da nareduješ.

— Ne mogu kažeš — uneo se vođa skalpera Šefersu u lice. — Mogu i te kako mogu. Evo dokaza.

Govoreći to izvukao je pištolj iz futrole i naperio ga na kauboja.

— Polazi ili ćeš dobiti metak!

Šefers ga je neprijateljski pogledao. Negde iza njega prsnula je razbijena flaša od viskija.

— Pijane životinje — pomislio je Šefers i poterao konja ka jaruzi.

Jahao je izvesno vreme, a lovci skalpova su ga pratili na bezbednom odstojanju od stotinu metara. Računali su da će tako izbeći zasedu.

Na njihovu nesreću nisu računali sa Šefersovom dovrtljivošću!

Jašući ispred poludivlje rulje njemu je na um došla spasonosna ideja. Insceniraće zasedu! Ispaliće metak iz pištolja tako da izgleda kao da je neko pucao na njega. A onda će pokušati da pobjegne.

Ali, ako ga lovci skalpova prozru, s njim je svršeno. Izrešetaće ga kao sito! No, drugog izlaza nije bilo, i moraće da pokuša pa makar ga to koštalo života.

Bar će jednom u životu učiniti herojsko delo dostojno čoveka.

Jahao je tako još pedesetak metara dok pred njim nije počeo da

se nazire izlaz iz jaruge. Stotinu metara dalje nalazio se stari suvi hrast, a dve stotine metara iza nje ga usek u steni i ulaz u zelenu uvalu.

Trebalo je stupiti u dejstvo! Trebalo je kod horde stvoriti utisak da je prolaz blokiran i da se ne može proći. Ako dođu do izlaza sve je propalo. Videće ga kako beži i videće kako ulazi u usek. A to bi upropastilo njegov plan. Morao je stupiti u akciju odmah, bez odlaganja!

Polako da oni iza njega ne primete, izvukao je pištolj i okrenuo cev sebi pored butine tako da kad opali metak udari u stenu i odbije se prema onima koji su ga pratili. Utisak da je neko na njega pucao tako će biti potpun. Računao je s tim da će se konj uplašiti od pucanja koji će u kanjonu odjeknuti stostruko jače nego na otvorenom prostoru, ali i to se uklapalo u po dvalu koju je nameravao da izvede. Ne razmišljajući više o posledici, camo stegao je zube i pritismo oba rač.

Pucanj pištolja prasnuo je kao tresak groma. Metak se dva tri puta odbio od stene i zviždeće proleto iznad glava lovaca skalpova. Šefersov konj je otegnuto njisnuo i propeo se na zadnje noge, a ovaj je to iskoristi da simulira pad.

— Zaseda! — povikao je padajući s konja.

U kanjonu su nastali metež i galama. Pošto je put bio uzan tek ko liko da četiri konja mogu ići uporedo, trebalo je nekoliko sekundi da se lovci skalpova okrenu i nag-

nu u bekstvo. Šefers je za njima ispalio par hitaca kako bi utisak o prepadu bio što potpuniji, a onda je nešto bauljajući a nešto trčeći u pognutom stavu sve u strahu da ga neki od lovaca skalpova ne primeti, stigao do izlaza iz jaruge.

Pred njim se nalazio hrast, a malo dalje spasonosni usek.

Potrčao je koliko ga noge nose i uhvativši uz put vodice svog konja koji je ispred njega izjurio iz jaruge, dotrčao do famoznog useka u steni. Na ulazu u zelenu kotlinu okrenuo se da proveriti da li ga neko vidi i uverivši se da nigde nema žive duše ušao u usek.

Uspeo je!

Uspeo, ali dokle. Pred njim se pružao uzan prolaz kroz koji se njegov konj jedva provlačio. Holms i Džejvit su svakako čuli pucanj i bez sumnje čekaju u zasedi.

Ako pucaju bez opomene? Ako prenapre što su u zabuni lako mogli da učine?

Onda je to za njega kraj! Ali, nadao se da će ga sreća ipak poslužiti.

— Stoj! — odjeknuo je neki odsečan glas.

Šefers je stao kao ukopan. Kljuse koje je vodio za sobom gurnulo ga je glavom i to je kod onoga ko je uputio opomenu izazvalo utisak da Šefers nešto smeri.

— Ni makac ili pucam! — ponovo se čuo glas.

— Ma neću se maći, mister Holms, samo me pustite da prođem. Za petama mi je čopor vukova!

— Još jedan koji pominje mister Holmsa! Taj čovek bi već jed-

nom morao da reši pitanje svog imena. Hajde, dođi ovamo, ali ruke drži ka nebu.

Sa rukama dignutim uvis Šefers je prišao do Bendžamena Skerpla koji ga je dočekao s naperenom puškom.

— Pomenuo si nekog mister Holm sa. Šta hoćeš od njega? — upitao je.

— Hoću da mu saopštim nešto važno — odgovorio je Šefers.

— Otkud znaš da je ovde?

— Ne pitajte me sad to. Moram hitno da ga vidim. Radi se o životu i smrti.

— Čudno kako se ljudima uvek žuri. Pa, dobro... ah evo ga ide. Džone — doviknuo je obraćajući se Holideju koji se približavao — ovaj čovek traži tebe.

— Šefers! Otkud vi? — začudio se Dok.

— Došlo mi je do guše pa sam pobegao.

— Dobro ste učinili. Gordoni su lupeži i s njima ne treba imati nikakvog posla.

— To sam se i sam uverio. Učinili su nešto što je dolilo poslednju kap u punu čašu.

— Šta su učinili?

— Najmili su lovce skalpova da vas pobiju! — izgovorio je Šefers u jednom dahu.

— To? — rekao je Dok nimalo iznenađen.

— Oni su već tu u blizini i mogu svakog časa da nas napadnu!

— završio je Šefers.

— Nas? Koga to nas?

— Pa nas. I ja sam sada sa vama.

— A dolari?

— Neka ih vrag nosi. Ima granice i tome. S onim krvožednim vu kovima ne bih radio za sve blago ovog sveta.

— Dobro, onda nas ima četvori ca i Boumen peti. Koliko ima njih?

— Osmorica. Sve ološ nad ološem, zlikovac do zlikovca i nitkova do nitkova. Naoružani su do zuba.

— Ne smeta! Ovu udoljicu je lako braniti. Hajde da napravimo ratni plan.

— Kakav ratni plan? Pustićemo ih da priđu pa plotun po njima — umešao se Ben.

— Neće biti baš tako. Ne znamo odakle će doći, a mogu nas i napasti sa više strana.

— Onda moramo da se rasporedimo.

— Tačno. Boumena ćemo postaviti pred ulaz. To je najlakše. A mi ćemo se popeti gore na liticu uvala — predložio je Dok.

— Svako na po jednu stranu.

— Da. Puške na gotovs i dobro otvorimo oči pa šta bude. Dobro sam učinio što sam onom lupežu Santosu uzeo „vinčestérku”.

— Onda svi na svoja mesta. Ako su lovci skalpova u blizini kao što ovaj čovek tvrdi, oni će nas začas naći.

— Da! — složio se Dok, a onda posle kraćeg razmišljanja dodao. — Šeferse, ako je ovo neka podvala čuvajte se dobro.

— Mislite da sam došao da vas izdam?

— Ne, ali vas za svaki slučaj opominjem — završio je Holidej.

gledajući ga pogledom iz koga je Šefers mogao da pročita šta ga čeka ako bude igrao dvostruku igru. — Podimo! Šefers na jug, Ben na zapad, ja na istok a Ron na sever.

Pošto su prethodno Boumena na mestili u zasedu pored ulaza u kotlinu, četvorica boraca su se uzverali uz liticu i rasporedili se svaki na po jednu stranu. Holidej je za se be uzeo istok baš zbog toga što je onome ko je zauzimao položaj na toj strani sunce sijalo u oči, što je otežavalo osmatranje i iziskivalo uvećanu opreznost i pažnju. Zauzevši busiju iza jedne stene, Dok je zapalio cigaru i stao da osmatra.

Tek sa tog malo izdignutog mesta jasno se videlo da je zelena kotlina u stvari unutrašnjost kupastog, šupljeg brežuljka koji se dizao na ravnoj površini Grand Mesa. Dok je unutrašnjost brežuljka bila oštro usečen levak nalik na vulkansko grotlo, duboko desetak do petnaest metara, njegove spoljne strane blago su se spuštale da bi se kilometar dalje izravnale s ostalom površinom zaravni. Tako je sa vrha brežuljka Dok imao izvanredan pregled okoline, čak do rudnika čiji je vodovod izgledao kao jedva primetna bela linija na sivo mrkoj podlozi. Kuća u kojoj su tog momenta verovatno oboje živeli Gordonovi, a s njima i Ajrin, činila se sićušna kao crtež na poštanskoj marki.

Koliko je njihovo prisustvo izgledalo daleko, a koliko je ipak bilo blisko, neposredno vezano za

sve ljude koji su čučali na tom malom brežuljku u očekivanju napada. Čudno, pomislio je Dok, šta ljude goni da se mrze i ubijaju kad je sve što poseduju ili mogu da poseduju u stvari sićušno i jedno ako se pogleda s izvesne udaljenosti. Zar život nije besmisleno privremen i zar ima smisla činiti ga još kraćim? Taj fenomen Dok nikada nije uspeo da objasni iako se često sukobljavao s njim.

Gledao je svoj život. Radi prolazne slave progonile su ga praznoglave ubojice širom Zapada. Revolveraši svih vrsta i kalibara. Mladi nezreli da bi trijumfom nad Dokom Holidejom zadovoljili svoju taštinu i stekli ružnu slavu najbržeg i oni preživeli, sa bezbrojnim zarecima na pištolju koji su, izgubivši samopouzdanje, želeli da još jednom potvrde da su nepobeđivi.

Taština i glupost! Taština i glupost koje su odnele već mnogo života.

Krajičak sunca izvirio je iza niskog drveta nad kojim je Dok ležao. Dan će biti vruć, a dole u uvali je voda tako bistra. Zaželeo se bistre, hladne vode sa malog potoka. Podsećala ga je na vodu njegove rodne Džordžije. Eh, ko zna? Možda će je, ipak, još jednom piti.

Lovci skalpova će ih brzo naći, to se nije brinuo. Plašio ga je samo Ronovo neiskustvo i zato je s vremena na vreme bacao pogled i na njegovu stranu. Ništa se nije videlo. Možda će doći sa Benove ili Šefersove strane. Do vruga sa čekanjem! Najmanje je voleo čekanje.

U tom trenutku učinilo mu se da se pred njim na udaljenosti od oko pet stotina metara nešto pokrenulo. Možda prerijski zec? Ili neka druga životinja?

Dok je laganim pokretom proveo da li je metak u cevi puške, a zatim je iz futrole izvukao svoj ni klovani „linkoln“. Okrenuo je doboš i začulo se metalno kliketanje. Kao i uvek pred obračun. Stavio ga je pored sebe na kamen..

Ponovo mu se učinilo da je se nešto pomerilo na padini ispred njega, ali, opet nije video šta je to. Bilo je suviše veliko za kunića, a krupniju životinju bi već zapazio, jer je teren bio relativno čist.

I opet! Samo sad je video šta se kreće. Senka! Digao je pogled i vi soko iznad brežuljaka ugledao dva lešinara. Kružili su lenjo, naizgled nezainteresovano, kao po dužnosti. Ono što je video bila je njihova senka na nekom kamenu.

Očekuju plen, pomislio je Dok. Pametne ptice. Kako nepogrešivo predosete smrt!?

Opet senka na kamenu. Ovaj put mnogo bliže, jedva na stotinak metara daleko. Sunce se diže, menja se ugao padanja senke! Vraški ner viraju čoveka ti lešinari.

Počinje i vrućina! Neka nosi đavo Grand Mesu. Ipak je prijatnije u nekom salunu zu čašu hladnog piva.

Senka! Senka! Sasvim blizu njega. Nikakav se šum nije čuo inače bi pomislio da se neko šunja. Istina, lovci skalpova su morali biti vični šunjanju, ali teren ipak nije bio pogodan za privlačenje. Sitno

žbunje i stene iza kojih se čovek jedva mogao da zakloni.

Smešno! Halucinacije usred dana. Dok, tebi je potreban odmor, pomislio je Holidej. Ako ikada budeš mogao da ga sebi priuštiš, osmehnuo se tužno.

Pogledao je na sever ka Ronovoj deonici. Nigde nikoga. Kad će naići?

U tom trenutku učinilo mu se da je levo od sebe čuo neki jedva primetan šum. Kao šušanje suvog lišta ponetog vetrom ili vijorenje bokora suve trave. Nešto zloslutno je zaigralo Doku oko srca. Okrenuo se u pravcu odakle je dolazio šum.

Ono što je posle toga nastupilo odigralo se brzinom koja se mogla meriti desetinakama sekunde. Još u okretanju Dok je na dva metra od sebe video jednog krupnog čoveka već u skoku prema njemu. U magnovenju uspeo je da raspozna pohabano odelo prerijskog lovca i u zamahnutoj ruci dugačak nož čija se široka oštrica sijala na suncu.

Lovac skalpova! proletelo je kao munja Holideju kroz glavu i istog časa opalio iz puške u telo koje je već letelo ka njemu.

Udar taneta kao da je zadržao lebdeće telo u vazduhu. Samo za kratko, u stvari tek toliko da je Holidej imao vremena da se pruči u stranu i izbegne udar noža koji je skalper u umirućem grču zario do drške u zemlju na kojoj je ležao Dok.

Holidej nije imao vremena ni da ustane, a već je došao drugi napad. Krajičkom oka ugledao je drugog lovca skalpova koji je skočio

iza jednog kamena i u dva skoka se već našao pored njega. Dugačak širok nož za skalpiranje zlokožno je svetlucao, a oči napadača su ubilački sijale.

Vukovi! Rade hladnim oružjem!

Nije bilo vremena za repetiranje puške, jer mu je zlikovac bio već takoreći na leđima. Instinktivno je učinio jedino što je mogao. Zakotrljao se po zemlji i zamahom puške izbio napadaču nož iz ruke. Udarac puške po ruci odbacio je i napadača metar dva u stranu, ali je i puška odlétela iz Dokove ruke.

Dok je skočio na noge. Napadač je stajao na nekoliko koračaja od njega, zakrvavljenih očiju, goloruk, očigledno iznenađen brzinom Dokovog reagovanja. Pogledi su im se sukobili, pogledi dve besne zverke. Jer, u borbenom žaru i Holidej je bio silovit, neobuzdan, kobra koja je mesto otrovnim zubima ujeda la kuršumima, isto toliko ako ne i više nego napadač. Taj pogled je trajao samo koliko treptaj oka.

A onda se napadač mašio pištolja.

Srećom za Doka, taj pokret nije bio dovoljno brzo. Da li zbog malo časa primljenog udarca koji mu je izbio nož iz ruke ili zbog nekog miga sudbine, napadačeva ruka je zakasnila za trenutak. Dok je procenio da neće imati dovoljno vremena da se dočepa puške, repetira i opali. Ali, zato je tu bio njegov linkoln, verni nepogrešivi drug. Ležao je na kamenu dva metra da leko, tamo gde ga je maločas ostavio.

Ležao je blistav, pouzdan i pun! Dok se bacio prema njemu u istom trenutku kada je odjeknuo prvi hitac iz napadačevog pištolja. Metak je probio Dokov kaput i za rio se u zemlju dižući oblačić prašine, a odmah zatim drugi i treći. Ali, i Dok je već imao pištolj u ruci i mahnito praskanje napadačevog kolta zaglušila je grmljavina njegovog linkolna. Kao ponet uraganom lovac skalpova je poleteo unazad i pogođen sa tri metka srušio se nausznak.

Nije se više makao. Bio je mrtav!

Tek tada je Holidej imao vreme na da baci pogled na padinu ispred sebe. U pravi čas! Prema njemu su trčala još dvojica lovaca skalpova očigledno misleći da je pret hodnica očistila prolaz u dolinu i već su se nalazili na pedesetak metara daleko.

Dok je podigao pištolj i nanišao prvoga. Na nišanu mu se našao bradat, dugonog tip sa klem-pavim sombrerom na glavi. Ne, ne u telo, najpre iznad glava!

Linkoln je planuo i metak je zviždeći odleteo u vazduh iznad glava napadača. Lovci skalpova su se bacili na zemlju.

Dok je to iskoristio da dogra bi pušku i pošalje još nekoliko hitaca preko glava napadača. Posle toga su lovci skalpova iznenađeni ot porom umezvereno poskakali i bezglavo pobegli niz padinu.

U međuvremenu, levo od njega, praštala je besomučna paljba. Druga tačka napada bila je Benov sektor. Napadače je zaista pratio peh. Naišli su na dva najtvrdja me

sta, na Doka i Bena. Holidej se malo izdigao i video da se i na toj strani napadači povlače. Istovremeno je i paljba počela da jenjava i nekoliko minuta kasnije poslednji hitac iz Benove puške označio je kraj okršaja.

— Bene — pozvao je Holidej — jesi li u redu?

— O-kej, Džone. A ti?

— Živ i nepovređen. Šta je s ostalima?

— Šefers je tu. A mislim ni da onog momka niko nije dirao.

— Tako je! Onda je, izgleda, sve u redu.

— Koliko si ih oduvao na onaj svet? — zapitao je Ben glasno.

— Dvojicu — odgovorio je Dok posle kratkog ćutanja.

— Ja jednog. Mislio je da se privuče Bendžamenu Skerplu. Ali taj se još nije rodio.

— Hm! — progundao je Holidej sebi u bradu — sa mnom za malo pa da bude drukčije.

Ali, niko nije čuo njegove reči.

Minut kasnije pored Doka se stvorio Ron Džejvit. Bio je razočaran činjenicom da lovci skalpova nisu napali njega i da su Holidej i Skerpl obavili najveći deo posla.

— I tebe mori želja za slavom — zapitao ga je Holidej.

— Ne, ali...

— Razumem te, ali nemoj da hitaš. Žurba može čoveka stati glave, a ja sam obećao Ajrin da ću te sa čuvati.

Ron se nasmešio i pokazao prstom niz padinu gde su se na udaljenosti od nekoliko stotina metara povlačili preostali lovci skalpova. Kretali su se lagano, bezvoljno kao

da im je pretrpljeni poraz uništio poslednje iskre snage i volje. Pobednici su ih pratili pogledom nešto iz radoznalosti, ali više iz predostrožnosti, jer je uprkos povoljnom razvoju događaja postojala mala mogućnost da napadači ponove napad.

— Ovi se više neće vratiti — zaključio je Ben koji im se u međuvremenu pridružio.

— Po svemu sudeći neće — složio se Dok vadeći tabakeru.

— Treba proveriti kuda će otići — predložio je Ron.

— Nema potrebe — odgovorio je Holidej. — Koliko ja znam takve tipove, oni će iz ovih stopa zažditi preko granice. — Ako im se za to ukaže prilika — dodao je nešto življe.

Ron i Ben su ga upitno pogledali.

— Pogledajte tamo — pokazao je Holidej umesto odgovora na njihove upitne poglede.

Ben i Ron su pogledali u pravcu koji im je Dok pokazao i zastao im je dah. Otprilike pola milje da leko od petorice napadača koji su već bili nadomak povećе gomile stena iza kojih su se nalazili njihovi konji, punom brzinom se u njihovom pravcu kretala grupa od oko dvadesetak Čejena. Indijance je, izgleda, privukla puščana paljba i naišli su u pravi čas da vide ishod bitke i obračunaju se sa mrskim zlotvorima. Jer, za obračun nije bilo pogodnijeg trenutka. Lovci skalpova su bili poraženi, bezvoljni, obeshabreni, daleko od svojih konja i na ravnom platou pred

stavljali su lak plen brzim i okretnim čejetskim ratnicima.

U tom trenutku jedan od petorice lovaca skalpova primetio je Indijance i kratkim povikom upozorio svoje drugove da bi sledećeg momenta zajedno s njima nagao u bezglavo bežanje. Istog časa, videvši da je njihovo prisustvo primećeno, Čejeni su kliknuli i njihov bojni poklič se razlegao poljem.

Počela je stravična drama!

Nije prošlo ni pola minuta od kako je Holidej primetio Indijance, a ovi su već bili za petama lovaca skalpova. Begunci su uzalud upinjali sve snage i trčali kao da imaju krila, jer nisu mogli umaći brzim indijanskim konjima. Bežali su očajnički bezglavo, kao jato golubova pred jastrebovima, zaboravljajući čak da se brane, iako je to, možda, bio jedini način da se spasu. No ipak, nagon za samoodržanjem, onaj instinktivni refleks održanja života koji postoji u svakom živom biću, vratio je iskru svesti u izbezumljene begunce. Već su se nad njihovim glavama svetlucali podignuti tomahavci kad se jedan od lovaca skalpova okrenuo i u magnovenju ispalio nekoliko hitaca iz kolta na ratnika koji ga je sustigao. Grozni kriknuvši, Indijanac se u punom trku srušio s konja kao polomljena lutka.

A onda je nastao pakleni metež! Shvativši da ne mogu dospeti do svojih konja, lovci skalpova su povedeni primerom svog druga pružili otpor. Prasak revolyera zaglušili su poklici Čejena i bolni krici

umirućih. Znajući da se ne mogu nadati milosti, lovci su se borili mahito, ne snagom koju uliva nada za spas već snagom beznadežnog očajanja. Pucali su iz pištolja, a kada su ispraznili pištolje nastavili su da bodu noževima, da kidaju zubima i noktima kao pobesneli vukovi, ne obazirući se na mnogobrojne rane i krv koja je nešteditice tekla. Čejeni, pak, ispunjeni ogorčenjem i mržnjom nisu odustajali i uprkos žrtvama koje su pretrpeli u jurišu, gušali su se sa lovcima, nastojeći da ih pohvataju žive. Hteli su da zločinci koji su skrivili smrt mnogih nevinih ljudi umru najtežom smrću, u mukama, vezan za stub mučenja.

Očajanje je ipak pobedilo. Lovci skalpova nisu uspeali da se probiju, ali su uspeali da izginu. Jedan za drugim padali su kidani noževima, kopljima, tomahavcima. Za njih je i to bilo bolje od onoga što su im Čejeni spremali.

Holidej, Skerpl. Džejvit i Šefers stajali su na vrhu brega i nemo posmatrali šta se događa. Ni su mogli nići su hteli da se umešaju, jer ono što se dole događalo bilo je izvršenje srove i primitivne ali sasvim zaslužene i pravne kazne.

— Užasno ali pravično! — rekao je Dok posle kraćeg ćutanja.

— Da — složio se Ben. — Nadajmo se da je time osveta Čejena zadovoljena.

Šefers je sumnjičavo zavrteo glavom.

Posmatračima na vrhu činilo se da je okršaj u polju trajao čitavu godinu, iako se ceo događaj odig-

rao za manje od dva minuta. Smrt poslednjeg lovca skalpova Čejeni su propratili gromkim pokličima, a posle toga još nekoliko minuta je oko tela pobijenih vladala gužva. Zatim je među Indijancima došlo do kratkog savetovanja pri čemu su neki od ratnika povremeno pogledali i pokazivali rukom u pravcu gde su stajali posmatrači kr vavog događaja.

— Izgleda da još nije sve gotovo — primetio je Ben.

— Izgleda! Uskoro ćemo znati šta nam preстоји, složio se Holidej.

Dok je bio u pravu. Iz grupe Čejena izdvojio se jedan ratnik i poterao konja uz padinu. U laganom hodu konja ogledala se izvesna nesigurnost jahača koji je, bez sumnje, strepeo kako će njegov potez biti shvaćen. Na nekoliko stotina metara od vrha zastao je i za vrh koplja vezao komad belog platna, što je trebalo da znači da dolazi sa miroljubivim namerama.

— Parlamentarac. Da čujemo šta hoće — rekao je kratko Holidej i mahnulo rukom Čejenu što je trebalo da znači da je dobrodošao.

Na to je Čejen nastavio uz padinu i posle nekoliko minuta zaustavio se na pedesetak metara daleko od Holideja i njegovih prijatelja. Bio je to snažan, mišićav Indijanac, širokih, pleća i lica išaranog ratnim bojama zbog čega se nije moglo odrediti koliko je star. Sedeo je na konju dostojanstveno dignute glave koju je krasilo nekoliko orlovih pera zadenutih u crnu dugačku kosu.

— Znaju li bledoliki da stoje na zemlji Čejena — upitao je ratnik rdavim engleskim jezikom.

— Znamo! — odgovorio je Dok kratko.

— Onda neka se udalje.

— Ne možemo. Dole je naš logor u kome imamo ranjenika.

Čejen je izvesno vreme počutao. Nije očekivao da će naići na odbijanje.

— Onda nam predajte tela trojice ubica našeg naroda.

— Što se nas tiče možete ih uzeti. A zašto su vam potrebni?

— Da pokažemo našim ženama i deci da su zločinci pravedno kažnjeni. Samo tako će se stišati lelek i naricanje koji paraju srce čejenskih ratnika.

— To je pošteno. Bili su to zli ljudi — rekao je Dok. — Neka tvoji ratnici dođu da ih uzmu. Mi se nećemo protiviti.

— Bledoliki je mudar. On zna da razlikuje Dobro od Zla. Kada bi svi bledoliki bili takvi među našim narodima ne bi bilo sukoba.

— I poglavica Čejena je mudar. On zna da razlikuje dobrog čoveka od rdavog čoveka. I zato bih ja hteo da sa poglavicom Čejena popušim cigaru mira — uzvratio je Dok kom pliment.

Čejen je očigledno bio zadovoljan Dokovim rečima. Mahnuo je rukom svojim sunarodnicima i doviknuo im nešto na jeziku Čejena, a onda je poterao konja do Holideja. Sjahao je i seo na zemlju, a zatim pozvao Holideja da i on učini isto što je ovaj bez reči poslušao.

Našavši se naspram Indijanca Dok je izvadio tabakeru i iz nje uzeo dve cigare. Jednu je pružio indijanskom poglavici a drugu stavio sebi u usta. Čejen je hteo da ognjilom

pripali, ali ga je Dok zadržao. Krenuo je šibicu i prineo je Čejenu, a zatim je i sam pripalio.

I dok su četiri čejenska ratnika odnosili leševe „kapetana” i dvojice njegovih bandita, na kamenitom polju Grand Mese odvijao se ritual izmirenja. Holidej i čejenski poglavica su postali prijatelji. Za to vreme Ben, Ron i Šefers su ćutke pratili Dokov postupak i divili se njegovoj mudrosti.

— Baš si majstor — pohvalio je Skerpl svog prijatelja kada su se Indijanci udaljili. — Sad nam je put slobodan.

— Hm, ja se ne bih previše uzdao u jednu cigaru. Savetovao bih ti da i dalje spavaš samo jednim okom — odgovorio mu je Holidej. — Nego, ostavimo to sada. Važnije je da odlučimo šta da preduzmemo sa braćom Gordon. Odnos snaga je sada u našu korist.

— Tačno! Sada su ih samo dvojica, sa Strejlijem tri, a nas je četvorica — složio se Šefers.

— Predlažem da pođemo tamo i zbrisemo ih — dodao je na to Ben Skerpl. — Šta da ih mazimo.

— Ne možemo tako Bene. Prvo, ja nikada ne pribegavam sili ako postoji neki drugi način da se problemi reše. No, slažem se s tobom da odemo do tamo... Na razgovor! — rekao je Dok.

— Teško će se s njima razgovarati. Ne znate ih vi — umešao se Ron.

— Misliš?

— Arči je surov ali ograničen. A Virdžil je lukav i zao.

— Znam! Upravljaćemo se prema tome. Na konje i idemo.

— A Boumen!

— Ostavićemo ga u kolibi.

— A ako se Indijanci vrate?

— Neće! Oni sada žure da što pre stignu u svoja sela. Nijedan se neće ni po koju cenu lišiti slave da je učestvovao u kažnjavanju ubica. Ne, ta opasnost ne postoji — uveravao ih je Holidej.

Ta pretpostavka bila je sasvim verovatna za onoga ko je poznao mentalitet Indijanaca. Svaki od učesnika obračuna sa lovcima skalpova želeće da se pred svojim prikaze u punoj ratničkoj slavi i nijedan poglavica ne bi se usudio da nekoga od ratnika liši te počasti naređenjem da ostane na mestu okršaja i eventualno uzme još neki skalp kojeg belog naseljenika.

Tako su četvorica konjanika pošli da odigraju poslednji čin drame.

Na kilometar od rudnika Holidej je zastao i dao znak ostalima da stanu.

— Nećemo ići pravo u kuću, jer neko može da pripuca iz zasede. Naš cilj je drugi... rudarsko okno. Ako Virdžil nije tamo, dozvaćemo ga.

Pet minuta kasnije grupa jahača se zaustavila pred oknom.

— Gde je mister Gordon — zapitao je Dok jednog radnika koji je inspirao rudaču.

— Tu je, unutra u oknu — odgovorio je radnik unezvereno.

— Idi pozovi ga. Reci ko ga čeka.

Radnik je šmugnuo u okno, a drugi čovek koji je radio s njim nastavio je posao gledajući ispod oka konjanike koji su se u međuvremenu rasporedili levo i desno od ulaza u okno za slučaj da Virdžil eventualno odbije da se preda i pripuca.

Posle nekoliko minuta u oknu se čulo neko kretanje, ali niko nije izašao napolje. Verovatno je Virdžil procenjavao situaciju.

— Šta hoćete? — začuo se njegov glas.

— Mali razgovor — odgovorio je Dok.

— O čemu?

— O vama, vašem ortaku i vašoj kćeri.

— Ortaku? Kakvom ortaku? Ja nemam ortaka — dobacio je Virdžil kratko glasom u kome se osećala strepnja.

— Izvinite pogrešio sam. Hteo sam reći budućem ortaku. Ali, o tome ne možemo razgovarati ovako na rastojanju. Izadite!

Nastalo je ćutanje. U oknu se ništa nije micalo. Najzad se opet začuo Virdžilov glas.

— Dajete li reč da me nećete ubiti?

— Šta vam vredi naša reč? Ako smo nitkovi pogazićemo je, a ako smo pošteni ljudi i tako vam nećemo ništa!

Virdžil nije ništa odgovorio. Verovatno se premišljao šta da radi i Dok ga je pustio da na miru odluči. Napokon je iza jednog balvana podupirača izvirilo Virdžilovo lice, a zatim je izašao Virdžil Gordon glavom i bradom.

— Videćete da sve lakše i jednostavnije ide kada se ljudi gledaju oči u oči — rekao je Dok.

— Šta želite od mene — zapitao je Virdžil uzdržano.

— Samo dve-tri sitnice. Verovatno se pitate kako je moguće da smo još živi.

— Ne razumem vas.

— Ne razumete. Šteta što nema

nijednog lovca skalpova da vam objasni — rekao je Dok streljajući očima. No, svejedno! Samo da znate da su oni mrtvi i da vam ne mogu pomoći.

Virdžil je ćutao i neprijateljski odmeravao Holideja.

— Važnije je ovo što ću vam sada reći. Vama je valjda jasno da ste sada u našim rukama.

— Kako to mislite? Arči je u kući, naoružan i spreman. Njemu ništa ne možete.

— Nećemo se natezati oko toga šta možemo a šta ne možemo. Ja mislim da smo u stanju da vam potpuno uništimo rudnik. Možemo dinamitom dići u vazduh postrojenja, zatrpali okna, sve... Ali, naravno, to nećemo uraditi ako nas poslušate.

— Šta da poslušam?

— Vi ste na prevaru dobili ovaj rudnik...

— Ali...

— ...Znam dobro, ne pokušavajte da lažete. Najpre vam je Rošov otac poklonio polovinu, a kasnije ste se prevarom dočepali i druge polovine. Na kraju ste zakonitog naslednika ostavili bez ičega.

— To nije...

— Ne izvrđavajte, ne vredi vam — presekao ga je Dok. — Te vaše greške treba da ispravite. Kao prvo, napisaćete izjavu da se odričete polovine rudnika u korist Ronalda Džejvita. Time ćete ovom mladiću vratiti samo deo onoga što mu pripada.

Virdžil se trgao. Vodnjikavim, lukavim očima odmeravao je Doka, ali ničim nije pokazivao šta misli.

— To je nasilje. Prinuda! — rekao je posle kratkog razmišljanja.

— Mogao bih da vas prijavim vlastima.

— Nemojte me plašiti — nasmejao se Holidej prezrivo. — Igram na istu kartu na koju ste vi dosada igrali. Uostalom, vašu izjavu potpisao će svedoci, ovi časni građani Sjedinjenih država i priče o prinudi nećete moći da dokažete.

— Lepo ste smislili. I šta još hoćete?

— Da dopustite vašoj kćeri da se uda za čoveka koga voli... tačno rečeno za ovog momka Ronalda Džejvita.

Virdžil je sevnuo okom.

— Ah... to hoćete! Sad još zatražite da se druge polovine odrekнем u korist kćeri pa je priča gotova. Tako ću ja ostati bez ičega.

— Ne, iako bi to bilo pravično, jer ste sve ovo stekli prevarom... i po cenu ljudskih života. A da ne govorimo o žrtvama koje su pale ovih poslednjih dana... sve zbog vaše neutoljive pohlepe. Ostaće i vama deo bogatstva zahvaljujući po vas srećnoj okolnosti što imate dobru i neiskvarenu kćer.

Virdžil je ćutao.

— Dakle? Šta kažete? — zapitao je Holidej posle kratke pauze.

— Ne ostaje mi drugo nego da pristanem. Saterali ste me u tesnac.

— Dobro, onda ostaje još da napišete to što smo se dogovorili.

— To ne mogu ovde. Papir i pribor za pisanje mi je u kući.

— Znači da moramo da odemo tamo?

— Da!

— A tamo je i Arči. Šta će on reći na vašu odluku? — upitao je Holidej Virdžila.

— To je moja stvar koja se njega ništa ne tiče.

— Ako ste baš toliko sigurni onda pođimo. Ali, ja bih vam ipak preporučio da budete oprezni — uzdržano je posavetovao Dok Virdžila.

Mala grupa je pošla od rudnika ka kući u sumornom ćutanju. Uprkos činjenici što se tog trenutka sve odvijalo po planu, Dok nije verovao da će se poslednji čin drame završiti bez komplikacija, a iskusni i skeptični Ben plašio se nekog preokreta ili prevare.

— Džone — rekao je — ja bih bio oprezniji sa Gordonima. Znaš da su spremni na sve.

— Ne brini, baš sam razmišljao o tome. Virdžile, kad stignemo na stotinu metara od kuće pozvaćete Arčija da izađe — rekao je Dok obraćajući se Virdžilu.

— Zašto?

— Zato što ne bih hteo da mi odleti šešir, a s njim i pola glave — objasnio je Holidej.

— Pa, idete iza mene, šta se plašite?

— Nisam baš siguran da ste i vi sasvim bezbedni. U nekom trenutku Arči može zaključiti da mu i vi smetate — cinično se podsmehnuo Holidej.

Virdžil je jedva primetno usporio hod. Poznavao je svog brata i verovatno da ga je Holidejeva opaska dirnula, ali je mudro prikrrio svoja osećanja. Ipak, na stotinu metara daleko od kuće zastao je i pozvao.

— Arčibalde!

— Šta hoćeš? — začuo se Arčijev glas posle kratke pauze.

— Izađi napolje i sačekaj nas pred kućom. Treba da obavim neki

razgovor s ovom gospodom, a oni zaziru od tvog pripustva.

— Razgovor! Ha, ha, ha! Lep je to razgovor sa revolverom prislonjenim na rebra. Zašto ne kažeš otvoreno da si njihov zarobljenik — proderao se Arči.

— Arči, ovo je moja stvar i ja ću je završiti onako kako ja smatram da je najbolje. Ti ništa ne gubiš.

— Ne gubim? Tako ti misliš. A ja ti kažem da gubim. Ko će mi naknaditi godine koje sam proveo u ovoj smrdljivoj rupi? Zbog čega sam život izlagao opasnosti? Tebi je to ništa, je li?

— Stani, možda sam pogrešio, ali to još možemo da popravimo. Uostalom, ne znaš kakav sam sporazum napravio s ovim ljudima.

— Kakav? — zapitao je malo mirnije Arči.

— Pola rudnika dajem Ronaldu Džejvitu a polovina ostaje meni. To je još uvek dovoljno.

— Da, u pravu si — progovorio je Arči više za sebe — to je još uvek dovoljno. Dobro, izaći ću — rekao je na kraju.

Prošlo je ipak dobrih pet minuta pre nego što se Arči pojavio na tremu pred kućom. Izgledao je natmuren i ljut, ali mu je u očima svetlucaao neki đavolski sjaj. Dok ga je odmerio prodornim pogledom i zaključio da mora da bude oprezan.

Arči je nešto smerao.

Svejedno, ako ga bude držao na oku neće moći ništa da učini. Strejči će se po svoj prilici držati neutralno. A Silija? Ona je bila velika nepoznanica.

— Slušaj, ti ćeš držati na oku misis Gordon — šapnuo je Škerplu.

— To je jedna lepa ridokosa žena. Izgleda slatko, ali može da ujede kao zvečarka.

Ben je ćutke klimnuo glavom.

Na tremu su se sreli s Arčijem. Pogledao ih je besnim, skoro zakravljenim očima, a na metar dva udaljenosti od njega osećao se miris viskija. Bio je pripit.

Na to je dakle utrošio onih pet minuta koliko mu je trebalo da izađe. Utoliko bolje, pomislio je Holidej.

U hladovitoj trpezariji kada je Virdžil uzeo komad papira i počeo da piše izjavu, Arči je još jednom pokušao da ga od toga odvrati.

— Ne čini to Virdžile, kažem ti. Ako sad popustiš, sa nama je svršeno. Šta ti garantuje da posle ove izjave ova gospoda neće ostati ovde i tražiti dalje ustupke.

Virdžil je zastao. Ruka mu je neodlučno klonula. Pogledao je Holideja.

— Ne, to se neće desiti. Posle potpisivanja ovog pisma mi odlazimo. Naravno, pismo ćemo poneti i predati ga beležniku u Fort Foksu da na osnovu njega načini ispravu o vlasništvu na ime Ronalda Džejvita. Prema tome, vidite i sami da na našoj strani nema zadnje namere.

Virdžil se malo zamislio, a onda nastavio da piše.

Silija je razočarano oborila glavu.

Virdžil je završio pisanje i ispod toga se potpisao.

— Evo gospodo! Ko će kao svedok staviti svoj potpis?

— Ben, Šefers i ja — odgovorio je Dok. — Najpre ti Bene.

Ben je prišao stolu i kriveći glavu levo desno da bi bolje video nazvrljao na papiru svoje ime i prezime.

— Nisam baš krasnopisac — rekao je — ali, poslužiće.

Zatim je potpisao Šefers stavivši ispod Benovog imena nekoliko svračjih nogu.

Došao je red na Doka. Držeći sve vreme na oku Arčija koji je njegovu trenutnu zauzetost potpisivanjem mogao da iskoristi za neku nepromišljenost, Dok je ispod Benovog i Šeferovog imena napisao čitko i jasno Džon H. Holidej.

Virdžil koji je sve vreme sedeo za stolom i pratio ritual potpisivanja, razrogačio je oči. Džon Holidej! Dok Holidej!

Zaprepašćeno je pogledao Holideja koji ga je mirno gledao svojim sivoplavim očima. Arči nije zapazio taj Virdžilov pogled inače verovatno nikada ne bi učinio ono što je nastupilo posle toga.

— Dobro — rekao je — pošto je sve svršeno onda meni ovde više nema mesta. Arčibald Gordon može samo da uzme svoj šešir i da ode — i uputio se čiviluku gde je stajao njegov šešir sa širokim obodom.

Dok ga je pažljivo pratio pogledom. Arči izgleda nije ni nameravao da se maši pištolja, jer je ruke već pružao ka čiviluku. Pištolj mu je visio nisko o kuku.

Znači, predao se — pomislio je Dok.

Ali, Holidej se prevario. Zajedno sa širokim šeširom Arči je sa čivi-

luka skinuo i revolver koji je visio ispod njega. S oružjem u ruci munjevito se okrenuo.

— Ruke uvis. Da se niste maknuli — dreknuo je trijumfalno.

To je, dakle! Onih pet minuta nije utrošio na ispijanje viskija, već za skrivanje pištolja. Prokletnik! prevario me je, pomislio je Holidej dižući ruke uvis. Dozvolio sam da me izigra jedna bedna hulja!

— Tako, mislili ste da je Arči Gordon glup! Da će se predati bez borbe. E pa, prevarili ste se svi, naročito vi gospodine Holmse, od koga je sve ovo počelo. Ali, zato ću sa zadovoljstvom da vas ubijem — prosiktao je Arči kroz zube.

— Arči, alal ti vera — dreknuo je Virdžil prikovan za mesto sa dva uzastopna iznenađenja. — Još samo da znaš ko je ovaj takozvani Holms!!

— Ne interesuje me. Ko je da je, kiša će za dve godine oprati njegovo ime na krstači. — nasmejao se Arči obesno.

— Ne, varaš se, biće ti drago kad čuješ. Ovaj čova je niko drugi nego slavni Dok Holidej!

Arči se trgao i oči su mu jače zasijale. U tom sjaju njegovih očiju Holidej je pronašao radost i zlobu.

— Dok Holidej!? Šta kažeš? Jesi li siguran?

— Jesam! Tako se potpisao na dokumentu.

— Gle, gle, nešto novo za Arčija. Mislio sam da sam malerozan ali vidim da ipak imam sreće u životu. Jednim udarcem ubiće dve muve. Oslobodiću se neprijatelja i steći ću

slavu širom Zapada... kao čovek koji je pobedio Doka Holideja.

— Ne misliš valjda da mu pružiš šansu... zaprepastio se Virdžil.

— Glupost! Misliš da sam toliko lud? Jednostavno ću ga ustreliti.

— Onda nećete steći slavu, mister Arči. Slava se stiče samo u dvoboju — primetio je Dok mirno.

— A ko će znati da nije bilo dvoboja?

— Ovi ljudi. Biće svedoka.

— Svedoka? Posle današnjeg dana neće biti više nikakvih svedoka — procedio je Arči reč po reč cereći se suludo. — Ali, neću da gubim vreme! Ne pokušavajte ništa mister Holideje, ne mičite se!

— Ne mičite se vi, mister Arči! — Odjeknuo je Samov grlen, dubok glas. — Ne mičite se, inače ću vas ustreliti!

Svi su pogledali u pravcu odakle se čuo glas. Na vratima kuhinje stajao je kuvar Sam, sa starim konjičkim koltom u ruci. Bio je uzbuđen, ali ruka mu nije drhtala. Arči ga je gledao očima iskolačenim i zakrvavljenim od besa. Disao je ubrzano i hripanje njegovih pluća čulo se u odaji kao brektanje zadihanog bizona. U njemu je ključao bes, fatalan, bes zveri spremne da raskomada žrtvu. Lica skoro purpurnocrvenog od ključanja krvi poredogao je pištolj.

Sam je održao reč. Pritisnuo je obarač i pucanj je prolomio odaju kao udar groma. Ali, i Arči, iako smrtno pogođen uspeo je da opali Metak se zario u dovratak pored Samove glave i Sam je opalio i drugi metak. Ovaj udar kuršuma

oborio je Arčija na pod, ali on je nastavio da puca u samrtnom grču. Sam je nanišanio i opalio treći put.

Arčijeva ruka je klonula i ispustila prazan pištolj.

Virdžil koji je dotle stajao kao skamenjen priskočio je Arčiju koji je ležao na podu. Podigao mu je glavu, ali ga je Arčijev staklast pogled uverio da je njegov brat mrtav.

Onda je u njemu planuo bes. Njegovе hladne, vodnjikave oči ujele su pogledom. Iz njegovih usta sikući je progovorila dugo skrivena zmijska priroda.

— Huljo, pseto šugavo, ubio si mi brata! To ti neću oprostiti — urliknuo je mašivši se rukom pištolja. Ali, ma koliko da su mu bes i mržnja dali snagu i brzinu, sudbina je bila na Samovoj strani. On je već imao pištolj u ruci.

I stari vojnički kolt je planuo. Po četvrti put!

Virdžil se zaneo kao da ga je udarilo nešto snažno, neprirodno snažno. Lice mu se zgrčilo, a pogled ukočio kao da buđan sanja. Ali, mržnja mu je upalila poslednju iskru ubilačke snage i on je pritisnuo oroz. Jednom, drugi put, treći put, četvrti put. Odaja se tresla od grmljavine hitaca! U toj grmljavini nije se čuo Virdžilov samrtnički jauk pre nego što je pao pogođen poslednjim mecima Samovog pištolja. S njim je umrla i njegova mržnja.

Ali, nije umro sam. Na podu pored kuhinjskih vrata ležao je Sam u samrtnom ropcu. Jedan od Virdžilovih metaka pogodio ga je, i on

je umirao bez jauka, bez žalbe. Uspeo je samo da prošapće:

— Sada je moj Solomon osvećen!

Posle toga mu je izraz lica odjednom postao blag, a pogled mu je poleteo negde u neodređenom pravcu. Možda je tražio da negde vidi sliku svog Solomona za koga je živio i umro.

— Hajdemo odavde — rekao je Holidej tiho. — U ovoj odaji smo doživeli previše mržnje. Vratimo se ljubavi.

Zatim se obratio Ronu. — Potraži tvoju Ajriñ. Ona je sigurno zabrinuta za tebe.

XXII

Dva dana kasnije pred zgradom koja je nekada pripadala starom Džejvitu, zatim Gordonu, a sada opet Džejvitu, stajala su dva osedlana konja. Jedan od njih je bio Holidejev Mig, a drugi natovaren namirnicama i viskijem pripadao je Bendžaminu Skerplu. Ovo dvojica vraćala su se svojim lutanjima.

— Do viđenja mister Holideje — pozdravljao je Ron svog prijatelja grleći u isto vreme crnokosu vitku devojkicu koja ga je milo gledala. — Ako ikada prolazite ovuda nemojte da nas obidete.

— Najverovatnije da neću skoro proći. Ali, ko zna. Život je pun neizvesnosti. A vi? — nastavio je obraćajući se Šefersu — vi ostajete?

— Da! Mister Džejvit je meni i Boumenu ponudio mesto čuvara sa dobrom platom. Gde bi mi bilo bolje nego ovde?

Dok je klimnuo glavom u znak odobravanja.

— Pa dobro — rekao je — vreme je za polazak. Ali, ne vidim još jednu osobu?

— Koju?

— Misis Gordon. Ona istina nije... — Holidej je zastao u pola rečenice, jer je u tom trenutku ugledao Siliju koja se približavala odevena u odelo za jahanje. Na njoj je bila ista ona dugačka suknja i kratak jelek od jelenske kože koji joj je isticao vitak struk i bujna tajnovita prsa, koje je imala na sebi kada se pojavila u postaji dilžanse „Vels Fargo”. Za sobom je vodila jednog jahaćeg konja i drugog natovarenog gomilom torbi i kofera.

— Iznenađeni ste, vidim — rekla je prilazeći — mada nemam nikakva prava da od vas nešto tražim, ipak ću vas zamoliti za jednu uslugu.

— Koju?

— Da mi dopustite da putujem sa vama.

— Zar napuštate rudnik?

— Da, meni ovde više nema mesta. Oko mene je sejano suviše mnogo mržnje i zato mislim da je najbolje da odem.

— Ako ste već odlučili onda pođite. Nama nećete smetati. A kuda nameravate?

— Ne znam! Sa vama do prve postaje. A onda... — slegnula je

ramenima — pokušaću da počnem iz početka.

Rekavši to vešto se vinula u sedlo i poterala konja. Dok je jahala, slab povetarac se poigravao bujom crvenom kosom koja se presijavala na jutarnjem suncu.

— Bogami — začkiljio je očima Ben gledajući za Silijom — da je

moja, Fani izgledala ovako, možda bi moja ljubav trajala duže.

— Je li? — nasmešio se Dok. — Pa eto, pruža ti se prilika da to proveriš.

— Ko zna, stari moj — odgovorio je Ben češkajući se po bradi — ko zna, možda i hoću, pred nama je dug put.

K R A J

Naslov originala:

„THE KID OF LAS VEGAS” by GORDON D. SHIRREFFS

Prevod: D. Milosavljević

AUTORSKA PRAVA OBEZBEĐENA PREKO NIP „FORUM” —
„MARKETPRINT” — AGENCIJA AUTORSKIH PRAVA NOVI SAD

Odgovorni urednik: Tomić Svetozar

Izdaje i štampa NIP „FORUM” Novi Sad Vojvode Mišića 1

Štampano: 29. jula 1977.

Tržište: 7. avgust 1977.

Oslobodeno osnovnog poreza na promet mišljenjem Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje, nauku i kulturu SAP Vojvodine.
broj 413-279/73 od 10. maja 1973. godine

SPEKTAR

BALON GUMA ZA ŽVAKANJE

DISKO
KLUB

400 FLUORESCENTNIH
SAMOLJEPIVIH
NALJEPNICA!